

***PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W OLSZTYNIE***

***RAPORT
O STANIE SANITARNYM
ROK 2023***

**MIASTO OLSZTYN
POWIAT OLSZTYŃSKI**

Opracowali: Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Olsztynie

Pod kierunkiem: Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie

Olsztyn, marzec 2024 r.

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2023 r.	4
III. Charakterystyka miasta i powiatu olsztyńskiego.....	7
IV. Ocena Stanu Sanitarно-Higienicznego	8
1. Epidemiologia	8
2. Higiena Komunalna	31
3. Bezpieczeństwo Żywności i Żywienia	42
4. Higiena Pracy	61
5. Higiena Dzieci i Młodzieży	82
V. Działalność Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego	93
VI. Ocena funkcjonowania Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej	100
VII. Ocena przestrzegania przepisów Ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.....	110
VIII. Podsumowanie i zadania dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2024 r.	110

I. Wstęp

Szanowni Państwo,

Realizując ustawowy obowiązek, wynikający z dyspozycji art. 12a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wzorem lat ubiegłych z przyjemnością przedstawiam Państwu opracowywany w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie raport o stanie sanitarno-higienicznym miasta Olsztyn i powiatu olsztyńskiego.

Zawarte w nim treści podsumowują pracę Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie w ubiegłym roku. Raport zawiera dane statystyczne wraz z omówieniem najistotniejszych zagadnień działalności tzn. omawia zadania i problemy zdrowotne, wskazuje na najważniejsze zagrożenia, przyczyny ich powstawania oraz kierunki dalszych działań zapobiegawczych.

Niniejsze opracowanie zawiera informacje o warunkach: higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, zdrowotnych żywności i żywienia, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji oraz higieniczno-sanitarnych obiektów użyteczności publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów, w których udzielane są świadczenia zdrowotne, a także obejmuje działalność oświatowo - zdrowotną i promocję zdrowia.

Powstało w oparciu o wiarygodne dane ze wszystkich obszarów objętych nadzorem bieżącym i zapobiegawczym Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Olsztynie.

Podkreślić należy, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni kluczową rolę w ochronie zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, a także służy zapobieganiu i ograniczaniu występowania chorób, zwłaszcza chorób zakaźnych i zawodowych. Podejmowane działania służą zapewnieniu bezpieczeństwa sanitarnego mieszkańcom Olsztyna i powiatu olsztyńskiego poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego.

Informacje jakie zostały zawarte w niniejszym raporcie wskazują, że stan sanitarno-epidemiologiczny w naszym regionie ulega systematycznej poprawie. W dalszym ciągu na bieżąco monitorujemy i egzekwujemy od osób odpowiedzialnych przestrzeganie przepisów prawa i norm z zakresu szeroko rozumianego zdrowia publicznego.

Wyrażam przekonanie, że informacje zebrane w niniejszej publikacji będą podstawą do wyciągnięcia wniosków i podejmowania działań, które pozwolą na dalszą poprawę stanu zdrowia publicznego w naszym powiecie.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Olsztynie
lek. wet. Teresa Parys

II. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2023 r.

Państwowa Inspekcja Sanitarna działa na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i została powołana w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed wpływem czynników szkodliwych lub uciążliwych, zapobiegania powstawaniu chorób zakaźnych i zawodowych.

Realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

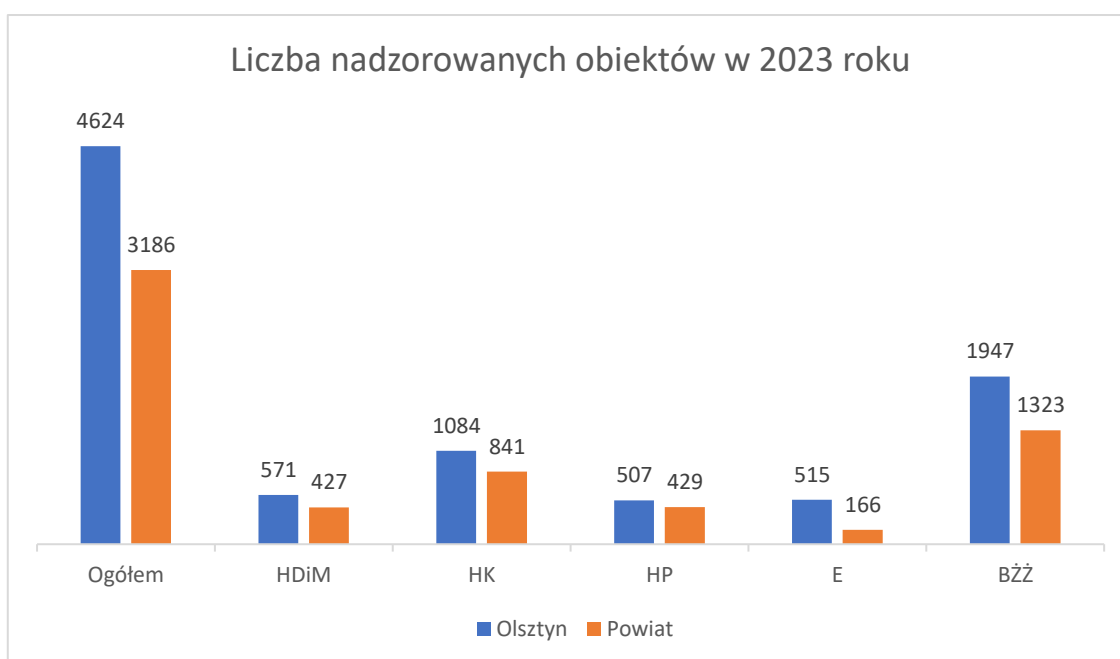
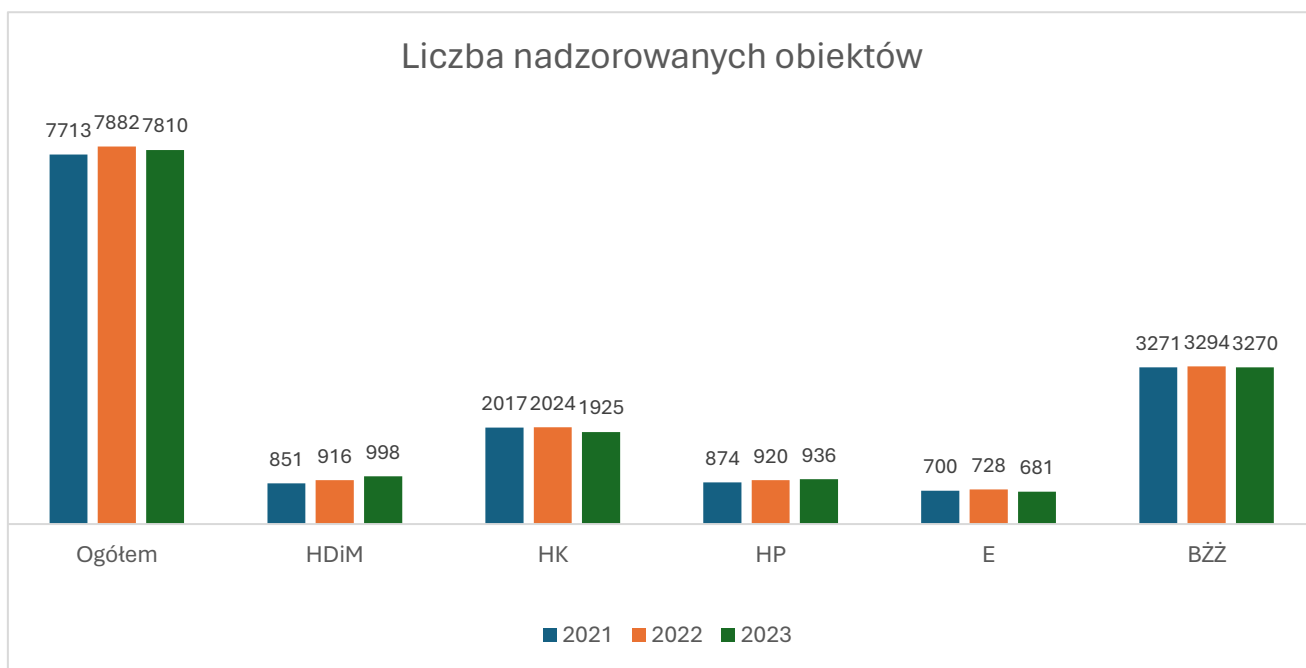
1. higieny środowiska,
2. higieny pracy
3. higieny procesów nauczania i wychowania,
4. higieny wypoczynku i rekreacji,
5. zdrowotnymi żywności, żywienia, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością
6. higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

W tym miejscu podkreślić należy, że działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie oparta jest na wdrożonym i ciągle doskonalonym Systemie Zarządzania zgodnym z normą PN-EN ISO/IEC 17020:2012 „Ocena zgodności. Wymagania dotyczące działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcje”.

Cele systemu zarządzania osiągnięte są poprzez:

- prowadzenie i dokumentowanie kontroli w sposób rzetelny, kompetentny i obiektywny, z należytą starannością, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i procedurami oraz dokonywanie profesjonalnego osądu;
- zapewnienie rzetelności, niezależności i bezstronności, co oznacza niezależność od jakichkolwiek nacisków finansowych, handlowych i innych mogących mieć wpływ na wyniki prowadzonych prac oraz nieangażowanie się w jakąkolwiek działalność, która mogłaby zmniejszyć zaufanie do tych wyników;
- zachowanie poufności wyników badań i kontroli oraz ochronę danych dotyczących klientów i kontrolowanych;
- analizowanie skarg oraz informacji zwrotnych od Klientów i podejmowanie odpowiednich działań;
- dbałość o współpracę i komunikację z inspekcjami i służbami w celu minimalizacji zagrożeń dla zdrowia publicznego;
- zarządzanie ryzykiem zgodnie z ustaleniami systemu zarządzania;
- identyfikowanie potrzeb szkoleniowych i ciągłe podnoszenie kwalifikacji personelu poprzez doskonalenie i system szkoleń;
- budowanie wizerunku nowoczesnej i przyjaznej instytucji publicznej uwzględniające otoczenie prawne przedsiębiorców;
- celową i oszczędną gospodarkę środkami finansowymi;
- zaangażowanie w procesy ciągłego doskonalenia wdrożonych systemów zarządzania i ciągłego doskonalenia ich skuteczności.

W nadzorze Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie znajduje się 7810 (w tym 3186 obiektów w powiecie olsztyńskim), czyli o 72 obiekty mniej niż w 2022 r. (7882) i 97 obiektów więcej niż w 2021 r. (7713).

W 2023 roku przeprowadzono 4865 wywiadów epidemiologicznych i wykonano 3824 kontrole (ogółem 8689 działań).

Wykorzystanie materiału kontrolnego w działalności administracyjnej i egzekucyjnej w 2023 r. przedstawiało się następująco:

- wystawiono **1479** decyzji merytorycznych,

- wystawiono **815** decyzji o opłacie za czynności kontrolne, podczas których stwierdzano naruszenie wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- wydano **521** postanowień,
- wydano **7** postanowień o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia do wykonania obowiązków wynikających z decyzji,
- wystawiono **9** tytułów wykonawczych,
- skierowano **2** wnioski do sądu o ukaranie,
- nałożono **151** mandatów na kwotę **41150 zł**,
- nałożono **14** kar pieniężnych na kwotę **21700 zł**.

W 2023 r. do tutejszego Organu wpłynęło 310 wniosków obywateli o interwencję. 82 wnioski odesłano do innych organów i podmiotów, ze względu na brak kompetencji w zakresie zgłaszanych problemów. Spośród 228 rozpatrywanych interwencji, 115 uznano za zasadne.

Najczęściej zgłaszane sprawy dotyczyły m. in.:

- uciążliwości zapachowych związanych z działalnością zakładów gastronomicznych zlokalizowanych w budynkach, gdzie mieszczą się również lokale mieszkalne;
- środków spożywczych wprowadzanych do obrotu po terminie przydatności do spożycia;
- wprowadzania niebezpiecznych dla zdrowia suplementów diety, zawierających m.in. substancje zabronione;
- niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń, urządzeń i wyposażenia wykorzystywanego w zakładach gastronomicznych;
- niewłaściwej jakości wody do spożycia;
- hałasu w mieszkaniach powodowanym pracą windy lub działalnością przedszkoli i innych zakładów usługowych;
- niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej typu siłownie, hotele, dworzec,
- nieprawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi i ściekami.

Wyartykułować należy, że wnioski obywateli o przeprowadzenie interwencji w nadzorowanych przez PPIS w Olsztynie obiektach, są ważnym sygnałem o ewentualnych nieprawidłowościach, mogących mieć negatywny wpływ na zdrowie mieszkańców. Z tego względu każdorazowo, w przypadku zgłoszeń, podejmowane są stosowne działania np. interwencyjne kontrole sanitarne, pobory próbek żywności.

Szczegółowa analiza stanu sanitarno-epidemiologicznego została przedstawiona przez poszczególne komórki organizacyjne Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie w kolejnych rozdziałach raportu. Prezentowane dane pochodzą ze sprawozdań statystycznych za 2023 rok i lat wcześniejszych, sporządzanych przez PSSE w Olsztynie i stanowią analizę porównawczą występowania chorób zakaźnych i zakażeń, chorób zawodowych, wyników badań i kontroli nadzorowanych obiektów wraz z ich oceną.

III. Charakterystyka miasta i powiatu olsztyńskiego

Powiat olsztyński leży w centralnej części województwa warmińsko-mazurskiego. Zajmuje powierzchnię 2.925 km²; jest największy obszarowo w województwie i trzeci co do wielkości w kraju. Obszar ten cechuje nagromadzenie terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, które stanowią o jego atrakcyjności przyrodniczej. Miasto i Powiat olsztyński liczy 297 542 mieszkańców. Należą do niego:

- Olsztyn - największe miasto i stolica województwa warmińsko-mazurskiego, powiat grodzki Olsztyn, stolica powiatu ziemskiego olsztyńskiego. Miasto Olsztyn jest jednym z najpiękniejszych miast Polski, leży w dolinie rzeki Łyny. Ponadto przez miasto przepływają dwie inne rzeki: Wadąg i Kortówka. W swych granicach administracyjnych ma wiele jezior i mniejszych akwenów wodnych, a także duży zwarty kompleks lasu miejskiego. Miasto zajmuje obszar ponad 88 km².
- Powiat olsztyński obejmuje obszarem 12 gmin, w tym 5 miejsko-wiejskich tj.: Barczewo, Biskupiec, Dobre Miasto, Jeziorany, Olsztynek i 7 wiejskich: Dywity, Jonkowo, Gietrzwałd, Kolno, Purda, Stawiguda i Świątki.

STRUKTURA POWIATU OLSZTYŃSKIEGO

Wyszczególnienie		Powierzchnia Powiatu	Dane demograficzne		
			Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
A	Powiat grodzki – miasto Olsztyn	88 km ²	167 844	78 108	89 736
B	Pozostałe miasta i gminy powiatu olsztyńskiego:	2 838 km ²	129 698	63 887	65 811
Razem: Powiat olsztyński (A + B)		2 926 km ²	297 542	141 995	155 547

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny. Bank Danych Lokalnych.
Stan w dniu 30.06.2023 r.

IV. Ocena Stanu Sanitarno-Higienicznego

1. Epidemiologia

1.1. Zadania

- prowadzenie bieżącej analizy sytuacji epidemiologicznej na terenie miasta Olsztyn i powiatu olsztyńskiego;
- monitorowanie sytuacji epidemiologicznej – prowadzenie rejestrów chorób zakaźnych, zakażeń i zgonów z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej;
- sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także prowadzenie działalności oświatowo-zdrowotnej;
- przeprowadzanie dochodzeń epidemiologicznych oraz opracowywanie ognisk epidemicznych w przypadku zgłoszenia podejrzenia lub rozpoznania zakażenia lub choroby zakaźnej oraz zgonu z powodu tych chorób lub uzyskania dodatniego wyniku badań w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych;
- prowadzenie nadzoru epidemiologicznego nad ozdrowieńcami i nosicielami zakaźnych schorzeń jelitowych;
- zbieranie i analiza materiałów dotyczących zagadnień epidemiologicznych oraz opracowywanie na tej podstawie zaleceń i wytycznych;
- sporządzanie sprawozdań i raportów w zakresie chorób zakaźnych;
- prowadzenie rejestru podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne oraz biologicznych czynników chorobotwórczych podlegających obowiązkowi zgłaszania i rejestracji;
- prowadzenie czynnego nadzoru w zakresie prawidłowej i systematycznej zgłaszalności chorób zakaźnych i zakażeń objętych ustawowym obowiązkiem zgłaszania do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie;
- stała współpraca z Zespołami Kontroli Zakażeń Szpitalnych w celu zapobiegania i zwalczania zakażeń; udział w realizacji programu nadzoru nad gripą „SENTINEL”;
- opracowanie oraz aktualizowanie planu działania przeciwepidemicznego w sytuacjach kryzysowych;
- sprawowanie nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których udzielane są świadczenia zdrowotne;
- udział w opiniowaniu projektów nowo otwieranych lub modernizowanych obiektów pod względem spełnienia wymagań dla pomieszczeń i urządzeń, w których planowane jest prowadzenie działalności leczniczej / praktyki zawodowej,
- dokonywanie analiz i ocen epidemiologicznych;
- propagowanie właściwych zachowań w celu zapobiegania szerzenia się chorób zakaźnych oraz udzielanie porad i informacji w zakresie zapobiegania i eliminowania negatywnego wpływu czynników biologicznych na zdrowie ludzi;

- prowadzenie szkoleń dla pracowników służby zdrowia dotyczących aktualnych problemów epidemiologicznych;
- nadzór oraz monitorowanie realizacji obowiązującego Programu Szczepień Ochronnych oraz prowadzenie zbiorczej sprawozdawczości z realizacji szczepień ochronnych;
- przygotowanie zapotrzebowania na preparaty szczepionkowe niezbędne do realizacji Programu Szczepień Ochronnych na terenie objętym nadzorem Powiatowej Stacji;
- przechowywanie i dystrybucja szczepionek z utrzymaniem łańcucha chłodniczego i całodobowym monitorowaniem temperatury przechowywanych szczepionek z wykorzystaniem ESND (Elektronicznego Systemu Nadzoru nad Dystrybucją Preparatów Szczepionkowych) oraz nadzór nad zachowaniem łańcucha chłodniczego przy transporcie i przechowywaniu szczepionek w podmiotach leczniczych przeprowadzających szczepienia ochronne;
- sprawowanie bieżącego nadzoru nad wdrożeniem oraz zasadami realizacji Programu Szczepień Ochronnych, poprzez kontrolę podmiotów leczniczych realizujących szczepienia ochronne zgodnie z obowiązującymi procedurami i wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego w tym zakresie;
- współpraca z podmiotami wykonującymi działalność leczniczą i prowadzącymi szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane;
- rejestracja i analiza niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP) poprzez monitorowanie, analizę i podejmowanie działań mających na celu egzekwowanie ustawowego obowiązku zgłaszania przez lekarzy niepożądanych odczynów poszczepiennych;
- nadzór nad wykonawstwem obowiązkowych szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży m.in. stosowanie przewidzianych prawem środków egzekucyjnych wobec opiekunów prawnych w celu nakłonienia ich do zrealizowania obowiązku szczepień.

1.2. Obiekty nadzorowane

W nadzorze Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego znajduje się 681 obiektów (515 na terenie Olsztyna i 166 w powiecie olsztyńskim), w tym:

- 325 obiektów, w których działalność lecznicza prowadzona jest przez podmioty lecznicze (w tym: 11 szpitali całodobowych i 10 szpitali jednodniowych, 215 przychodni i ośrodków zdrowia, 3 zakłady rehabilitacji leczniczej świadczące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz 35 zakładów rehabilitacji leczniczej świadczące inne niż szpitalne świadczenia zdrowotne i inne),
- 356 obiektów, w których działalność lecznicza prowadzona jest przez praktykę zawodową.

W porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym, zmniejszyła się liczba nadzorowanych obiektów. Zawieszono lub zamknięto część gabinetów grupowej praktyki lekarskiej oraz grupowej praktyki lekarzy dentyków. Powstały nowe zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne.

Tabela nr 1. Liczba obiektów i kontroli

Rodzaj działalności	Wyszczególnienie			L.p.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze	Ogółem (Suma wierszy 2 oraz od 4 do 12)			1.	323	334	325
	Stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne	szpitalne	Szpitala ogółem	2.	23	22	21
			w tym szpitale jednodniowe	3.	12	10	10
		inne niż szpitalne	Zakłady opiekuńczo-lecznicze	4.	1	2	2
			Zakłady pielęgnacyjno - opiekuńcze	5.	1	0	0
			Hospicja	6.	1	4	4
			Zakłady rehabilitacji leczniczej	7.	2	3	3
			Inne	8.	5	6	4
		Ambulatoryjne świadczenia zdrowotne	Przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice		9.	212	219
	Zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne		10.	18	31	26	
	Zakłady rehabilitacji leczniczej		11.	32	42	35	
	Inne ogółem		12.	28	5	15	
Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową	Ogółem (suma wierszy: 14,16,18,20, 21, 22)			13.	377	394	356
	Indywidualne praktyki lekarskie ogółem			14.	159	136	128
	w tym indywidualne praktyki lekarzy dentystów			15.	113	117	109
	Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie ogółem			16.	201	209	185
	w tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów			17.	75	63	61
	Grupowe praktyki lekarskie ogółem			18.	8	14	14
	w tym grupowe praktyki lekarzy dentystów			19.	5	12	10
	Indywidualne praktyki pielęgniarek			20.	4	18	16
	Indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek			21.	0	4	4
	Grupowe praktyki pielęgniarek			22.	2	5	4
	Inne			23.	3	8	5
	Razem	Suma wierszy 1 i 13			24.	700	728

W roku 2023 bieżące kontrole sanitarne w placówkach służby zdrowia prowadzone były w oparciu o roczne Plany Zasadniczych Zadań oraz dodatkowo w zależności od aktualnych problemów i potrzeb. Zakres kontroli obejmował bieżący stan sanitarno-techniczny, przestrzeganie procedur p/epidemicznych oraz wykonawstwo szczepień ochronnych dzieci, zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych.

Stwierdzono, że stan sanitarno-techniczny w skontrolowanych podmiotach leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne ulega stopniowej poprawie. W placówkach przeprowadzono prace remontowo-budowlane. Niemniej w części placówek stan sanitarno-techniczny nadal wymaga poprawy. W przypadku odnotowania podczas wykonywania czynności kontrolnych niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie wydawał decyzje administracyjne z określonym terminem usunięcia.

W minionym roku przeprowadzono modernizację i/lub rozbudowę nw. obiektów, doposażono w sprzęt i aparaturę medyczną, m. in.:

a) Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Olsztynie, 10-561 Olsztyn, ul. Żołnierska 18

- utworzono: Oddział Leczenia Jednego Dnia z Profilem Urologicznym, Oddział Chirurgii Plastycznej, Oddział Kliniczny Endokrynologiczny, Diabetologiczny i Chorób Wewnętrznych,
- zmodernizowano Pracownię Hemodynamiki,
- doposażono w sprzęt i aparaturę medyczną m.in.: zapewniono aparat RTG angiograficzny, sprzęt do pracowni endoskopowej.

b) Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy w Olsztynie, 10-561 Olsztyn, ul. Żołnierska 18A

- dostosowano budynki szpitala do obowiązujących przepisów przeciwpożarowych,
- kontynuowano przebudowę oraz doposażanie pracowni i pomieszczeń szpitalnych,
- wykonywano bieżące remonty zgodnie z potrzebami,
- doposażono w sprzęt i aparaturę medyczną m.in.: zapewniono sprzęt oraz wyposażenie pracowni endoskopowej, zapewniono aparaty USG i EKG oraz aparat RTG z ramieniem C.

c) Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie, 10-023 Olsztyn, ul. Wojska Polskiego 35

- wykonano prace ogólnobudowlane i instalacyjne związane z remontem pomieszczeń w Oddziale Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych z Pododdziałem Leczenia Zespołów Abstynencyjnych po Substancjach Psychoaktywnych,
- wykonano prace budowlane związane z utworzeniem wielofunkcyjnej sali aktywizacji ruchowej pacjentów Centrum Zdrowia Psychicznego wraz z zakupem urządzeń do ćwiczeń ogólnorozwojowych,
- zagospodarowano teren zewnętrzny z posadowieniem altany, ławek oraz montażem urządzeń do ćwiczeń na świeżym powietrzu,
- dostosowano budynek szpitala do wymagań ppoż.,
- dostosowano pomieszczenia dla potrzeb Centrum Zdrowia Psychicznego,

- wyodrębniono z zasobów Oddziału II Ogólnopsychiatrycznego - Pododdział Psychiatrii Sądowej,
- doposażono w sprzęt i aparaturę medyczną, min.: łóżka szpitalne wraz z szafkami przyłóżkowymi, łóżka wielopozycyjne z możliwością zdalnego sterowania.

d) Uniwersytecki Szpital Kliniczny w Olsztynie, 10-082 Olsztyn, ul. Warszawska 30

- utworzono w nowym budynku szpitala w strukturach Kliniki Chirurgii Onkologicznej i Ogólnej, Klinikę Urologii i Onkologii Urologicznej,
- przeniesiono do nowego budynku A Klinikę Kardiologii i Chorób Wewnętrznych, Klinikę Neurologii z Pododdziałem Udarowym, Oddział Kliniczny Rehabilitacji Neurologicznej i Ogólnoustrojowej,
- wyremontowano pomieszczenia biurowe administracji,
- zmodernizowano pomieszczenia dystrybucji posiłków,
- wykonano prace budowlane części pomieszczeń pracowni fizjoterapii, poradni dermatologicznej, gabinetów w oddziałach szpitalnych.

e) Szpital Kliniczny MSWiA z Warmińsko- Mazurskim Centrum Onkologii w Olsztynie, 10-228 Olsztyn, Aleja Wojska Polskiego 37

- utworzono gabinet pielęgniarstwa podstawowej opieki zdrowotnej,
- utworzono Pracownię Cytogenetyki przy Oddziale Klinicznym Hematologii,
- zakończono prace remontowo- budowlane pomieszczeń VI piętra na potrzeby Klinicznego Oddziału Hematologii z Ośrodkiem transplantacji szpiku,
- przebudowano pomieszczenia I piętra (bryła G kompleksu szpitala) na potrzeby Zakładu Patologii,
- wykonywano bieżące prace remontowe, głównie prace malarskie oraz wymianę elementów instalacji elektrycznych i sanitarnych,
- doposażono szpital w sprzęt i aparaturę medyczną, min.; zapewniono kompleksowe wyposażenie Klinicznego Oddziału Hematologii z Ośrodkiem Transplantacji Szpiku, zapewniono sprzęt laboratoryjny do Pracowni Cytogenetyki oraz cyfrowy mobilny aparat RTG z ramieniem C, system do radiochirurgii i radioterapii stereotaktycznej, sterylizator na tlenek etylenu wraz z urządzeniem do katalitycznego spalania tlenu etylenu oraz sterylizator plazmowy, ultrasonografy wraz z oprogramowaniem, gastroskopy oraz osprzęt do zabiegów endoskopowych.

f) Warmińsko- Mazurskie Centrum Chorób Płuc, 10-357 Olsztyn, ul. Jagiellońska 78

- utworzono sale do stosowania nieinwazyjnej wentylacji mechanicznej dla pacjentów z ostrą niewydolnością oddechową,
- utworzono siłownię zewnętrzną umożliwiającą pacjentom aktywność fizyczną,
- wykonano montaż urządzeń klimatyzacyjnych w serwerowni, gabinetach zabiegowych, poradni, laboratorium, aptece oraz w pracowniach badań bronchoskopowych i spirometrycznych,
- doposażono szpital w aparaturę i sprzęt medyczny, min.: zapewniono respiratory, wyposażono blok operacyjny, zapewniono videobronchoskopy, sprzęt i wyposażenie pracowni endoskopowej, sprzęt do laboratorium.

g) Miejski Szpital Zespolony w Olsztynie, 10-045 Olsztyn, ul. Niepodległości 44

- zmodernizowano pomieszczenia na potrzeby pracowni densytometrycznej,
- wyremontowano pomieszczenia na potrzeby pracowni endoskopowej,
- zakończono remont pomieszczeń pododdziału Chirurgii Bariatrycznej i Metabolicznej,
- zakończono remont wybranych pomieszczeń oddziałów szpitala przy ul. Wojska Polskiego 30,
- wymieniono dźwig szpitalny w budynku głównym szpitala przy ul. Niepodległości 44,
- wyposażono szpital w sprzęt i aparaturę medyczną, min.: zapewniono zestaw do artroskopii, zestawy endoskopowe, kardiomonitor, aparat USG, myjnię narzędzi w Centralnej Sterylizatorni.

h) Szpital Powiatowy im. Jana Mikulicza w Biskupcu, 11-300 Biskupiec, ul. Armii Krajowej 8

- zakończono modernizację poradni chirurgii urazowo- ortopedycznej oraz poradni chirurgii ogólnej,
- doprowadzono do właściwego stanu higienicznego pomieszczenia socjalne wraz z węzłem sanitarnym dla personelu w oddziale ortopedii,
- wykonano gruntowny remont czterech pomieszczeń w administracji szpitala,
- wyremontowano i dostosowano część pomieszczeń piwnicznych pod potrzeby magazynowania i archiwizowania dokumentacji,
- wykonano szereg nieplanowanych modernizacji i remontów w różnych komórkach szpitala,
- wyposażono szpital w sprzęt i aparaturę medyczną, min.: zapewniono aparaty RTG, aparaty USG, sprzęt rehabilitacyjny, łóżka szpitalne, stoły zabiegowe, urządzenie do kompresji klatki piersiowej.

ł) Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej im. Jerzego Pióro w Dobrym Mieście, 11-040 Dobry Miasto, ul. Grunwaldzka 10 B

- wymieniono drzwi p/pożarowe oddzielające oddział chorób wewnętrznych od izby przyjęć,
- wyremontowano pomieszczenia izby przyjęć,
- wyposażono szpital w sprzęt i aparaturę medyczną, min.: zapewniono urządzenie do kompresji klatki piersiowej, defibrylator, aparat USG, łóżka szpitalne, sprzęt specjalistyczny do poradni otolaryngologicznej,
- przygotowano pomieszczenia na pracownię endoskopową oraz wyposażono w sprzęt i urządzenia.

1.3. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Prowadzenie działań przeciwepidemicznych należy do najważniejszych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Olsztynie monitoruje sytuację sanitarno-epidemiologiczną, na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie, w oparciu o analizę chorób zakaźnych w ramach nadzoru oraz weryfikację zgłoszonych podejrzeń/zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia.

W roku sprawozdawczym trend ww zgłoszeń na choroby zakaźne przybrał wartości wzrostowe w stosunku do jednostek: salmonelloza, płonica, borelioza, wirusowe zapalenie wątroby typu C, grypa, zakażenia jelitowe wywołane przez *Campylobacter*. Zarejestrowano spadek zakażeń wywołanych przez rotawirusy i spadek zachorowań na biegunkę u dzieci do lat 2 oraz ospę wietrzną. W 2023 r. wzrosła, w porównaniu do lat poprzednich, zgłaszalność na styczeń i/ lub narażenie na wściekliznę.

W 2023 r. rejestracja zgłoszonych przypadków zachorowań/podejrzeń odbywała się wzorem lat ubiegłych w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych i zakażeń, opracowane przez NIZP PZH- PIB na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

Tabela nr 2. Porównanie wielkości zachorowań na choroby zakaźne oraz zapadalność na 100 000 mieszkańców (10 000 dzieci w wieku do lat 2) w latach 2021-2023.

Lp.	Jednostka chorobowa	2021 r.		2022 r.		2023 r.	
		I. zachorowań	Wsp. zapadalności	I. zachorowań	Wsp. zapadalności	I. zachorowań	Wsp. zapadalności
1	Salmonellozy – w tym zatrucia pokarmowe	83	27,81	43	14,43	63	21,17
2	Biegunki u dzieci do lat 2	18	6,03	33	68,46	22	7,39
3	Nieżyty wywołane przez rotawirusy	10	3,35	93	31,22	6	2,01
4	Krztusiec	0	0	0	0	1	0,33
5	Płonica	8	2,68	33	11,08	116	38,98
6	Zapalenie opon mózgowych i mózgu – ogółem	30	10,05	51	17,12	54	18,14
7	w tym zapalenie mózgu wirusowe przenoszone przez kleszcze	20	6,7	28	9,4	25	8,40
8	Zakażenie wywołane przez <i>Escherichia coli</i> biegunkotwórczą	0	0	1	0,33	0	0
9	Borelioza	95	31,84	132	44,31	188	63,18
10	Wirusowe zapalenie wątroby typu B	11	3,69	17	5,71	21	7,05
11	Wirusowe zapalenie wątroby typu A	1	0,33	1	0,33	1	0,33
12	Wirusowe zapalenie wątroby typu C	15	5,03	19	6,38	40	13,44
13	Nowo wykryte zakażenia HIV	5	1,67	16	5,37	12	4,03
14	AIDS – zespół nabytego upośledzenia odporności	0	0	4	1,34	0	0
15	Ospa wietrzna	296	99,20	929	311,86	823	276,59
16	Nagminne zapalenie przyusznicy	3	1,00	4	1,34	6	2,01
17	Grypa	1205	403,83	159	53,37	285	95,78
18	Zakażenia jelitowe - <i>Campylobacter</i>	41	13,74	20	6,71	31	10,41
19	Nieżyty wywołane przez norowirusy	3	1,00	9	3,02	15	5,04
20	Posocznice	13	4,36	23	7,72	16	5,37

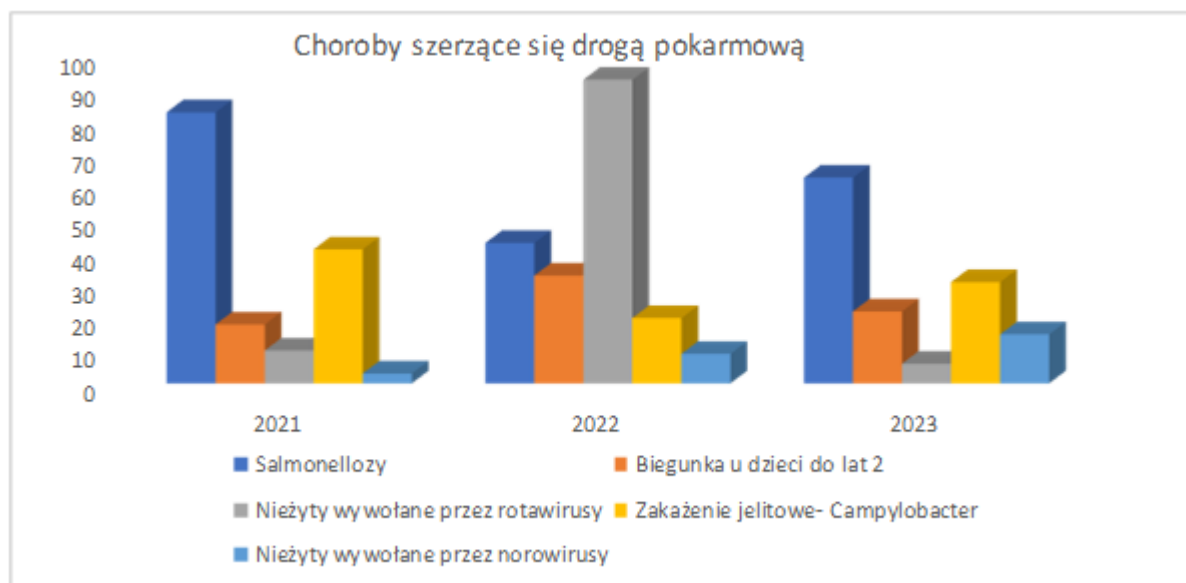
21	Kiła	10	3,35	10	3,35	10	3,36
22	Bąblowica	0	0	3	1,01	1	0,33
23	Pogryzienia - ogółem	298	99,86	324	108,76	373	125,36
24	w tym osoby szczepione p/ wściekliznie	187	62,67	189	63,45	233	78,30
25	Gruźlica	22	7,37	17	5,71	15	5,04
26	Odra	0	0	0	0	0	0

W okresie sprawozdawczym do PSSE w Olsztynie zgłoszono 2423 (2312 w 2022 r.) przypadków chorób zakaźnych i zakażeń innych niż COVID-19. Spośród zgłoszonych przypadków hospitalizowano 725 osób (776 w 2022 r.). Odnotowano 21 (16 w 2022 r.) zgonów z powodu chorób zakaźnych, min. z powodu zapalenia jelita cienkiego i grubego wywołanego przez *Clostridioides difficile*; posocznicy, czy gruźlicy.

Od wielu lat na terenie działania PPIS w Olsztynie nie rejestrowano zachorowań na błonicę, poliomyelitis, brucellozę, natomiast w 2023 r. zarejestrowano 1 zachorowanie na tężec.

Należy podkreślić, że wypracowany jest od lat schemat nadzoru przy zgłoszeniach inwazyjnej choroby meningokokowej i w roku 2023 nie zgłoszono żadnego przypadku (2 w 2022 r.)

Ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową

W 2023 r. na terenie powiatu olsztyńskiego zarejestrowano trzy ogniska zbiorowych zatruc pokarmowych (w tym: 1 kolonia młodzieżowa, 1 - uczestnicy zielonej szkoły oraz wypoczynek rodzinny samodzielnie zorganizowany). Podobnie jak w latach poprzednich, rejestracji podlegały ogniska, w których chorowały co najmniej 2 osoby.

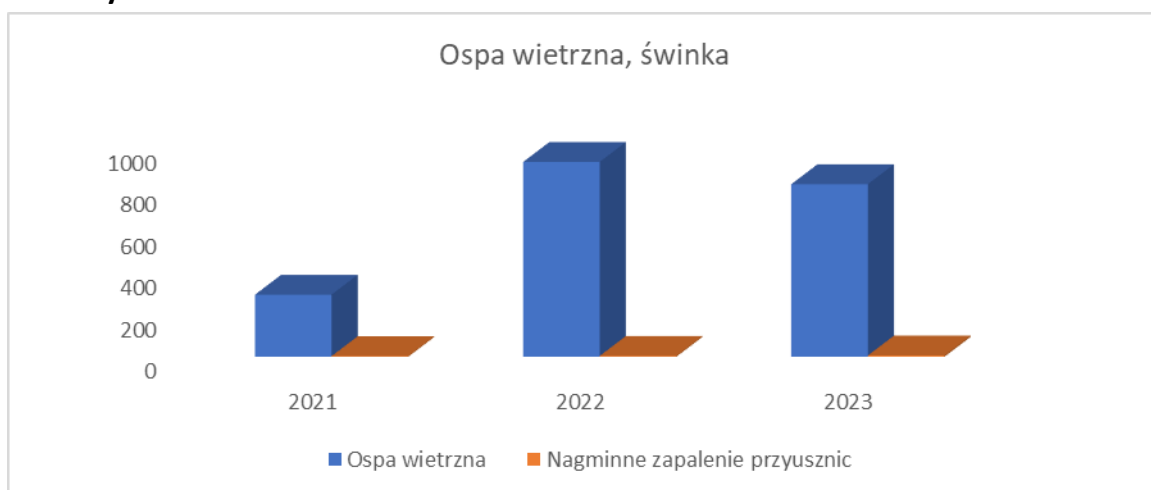
Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy w gm. Olsztynek - zachorowały 24 osoby z 87 narażonych. Przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne i skierowano osoby na badania laboratoryjne. Skontrolowano obiekt, podczas kontroli pomieszczenia zakładu, sprzęt produkcyjny oraz wyposażenie były należytej czystości. Uczestnicy nie wykonali zaleconych

badzeń kontrolnych kału, w związku z powyższym nie ustalono czynnika etiologicznego odpowiedzialnego za wystąpienie objawów nieżytu żołądkowo-jelitowego.

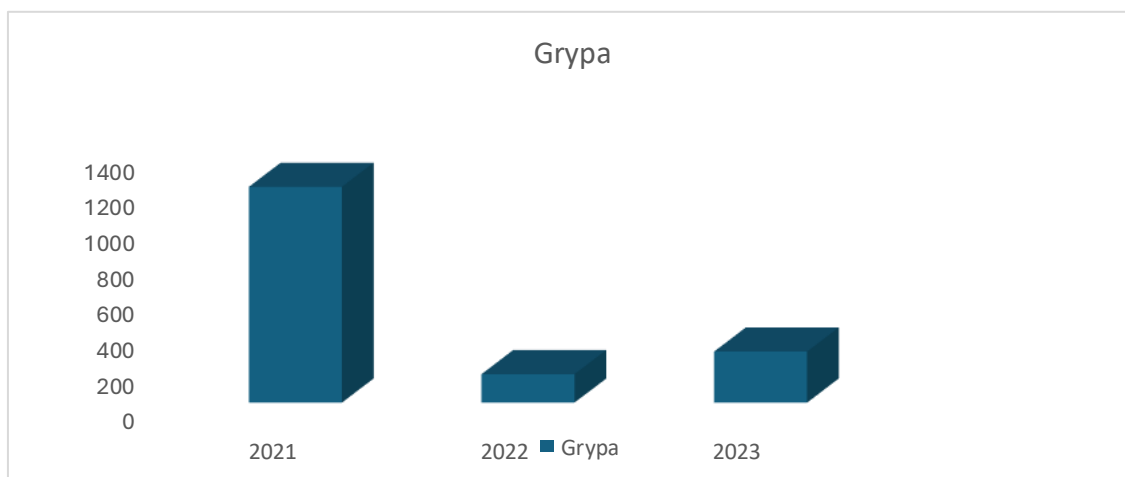
Ośrodek Wczasowo-Szkoleniowy w gm. Kolno - zachorowało 9 osób z 400 narażonych. Przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, skierowano 10 pracowników ośrodka oraz uczestników z objawami zatrucia na badania kontrolne kału. Nie ustalono czynnika etiologicznego odpowiedzialnego za wystąpienie objawów nieżytu żołądkowo-jelitowego.

Hotel w gm. Barczewo - zachorowały 2 osoby z 35 narażonych. Przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, skontrolowano restaurację w obiekcie, zlecono wykonanie badań laboratoryjnych kału pracownikom restauracji oraz osobom z objawami chorobowymi. Goście hotelowi z objawami chorobowymi nie wykonali badań kontrolnych na obecność pałeczek jelitowych z rodzaju Salmonella i Shigella, w związku z powyższym nie ustalono czynnika etiologicznego odpowiedzialnego za wystąpienie objawów nieżytu żołądkowo-jelitowego.

Choroby wirusowe

W 2023 r. podobnie jak w poprzednich latach nie zgłoszono zachorowań na różyczkę, zachorowania na świnkę kształtują się na podobnym poziomie. W 2023 r. nie odnotowano również przypadków odry. Zarejestrowano natomiast spadek liczby osób chorujących na ospę wietrzną - współczynnik zapadalności: 276,59 w 2023 r., (311,86 w 2022 r., 99,20 w 2021 r.).

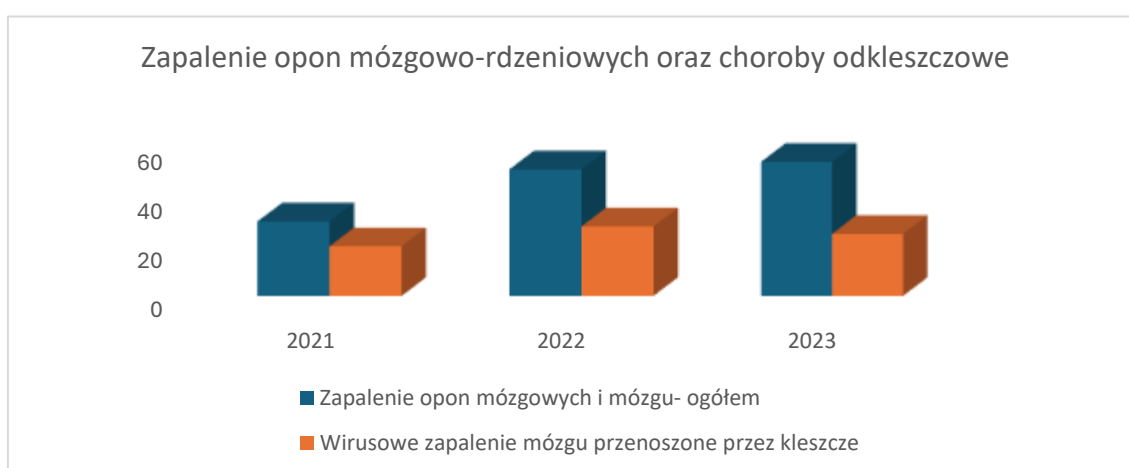
W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost zachorowań na grypę. Do PPIS w Olsztynie zgłoszono w 2023 r. 285 przypadków (159 przypadków w 2022 r.), w tym potwierdzono badaniem molekularnym 174 przypadki, natomiast szybkim testem antygenowym 111. Łącznie zanotowano 159 przypadków hospitalizacji z powodu grypy.

Grypa to ostre zakażenie górnych dróg oddechowych wywoływane przez wirusy grypy. Grypa i jej powikłania w układzie krążenia i oddychania stanowią poważny problem zdrowia publicznego. Powoduje również duże straty ekonomiczne związane z absencją chorobową i leczeniem. Walka z grypą nie jest łatwa z uwagi na rozsianie źródeł zakażenia, występowanie postaci poronnych choroby oraz zmienność wirusa.

Należy podkreślić, że szczepienia przeciw grypie zmniejszają prawdopodobieństwo zachorowania, hospitalizacji oraz wystąpienie powikłań, w tym zgonu. Ponadto zmniejszają koszty ponoszone na jej leczenie, ale także korzystnie wpływają na zdrowie całej populacji.

PPIS w Olsztynie sprawuje całoroczny nadzór epidemiologiczny nad grypą, ze szczególnym wzmożeniem nadzoru wirusologicznego w okresie zwiększonej liczby zachorowań, który trwa zwykle od września do kwietnia następnego roku.

Choroby odzwierzęce

Borelioza z Lyme jest najczęściej występującą chorobą odkleszczową w Polsce i Europie, wywołaną przez krętki (bakterie) z rodzaju *Borrelia burgdorferi*. Choroba ta jest przenoszona przez kleszcze z rodzaju *Ixodes*, a rezerwuarem dla tego drobnoustroju są dzikie i domowe zwierzęta – gryzonie, drobne ssaki oraz ptaki.

W 2023 r. wskaźnik zapadalności na boreliozę był wyższy niż w latach ubiegłych i wyniósł 63,18 (44,31 w 2022 r., 31,84 w 2021 r.). Wśród 188 zgłoszeń w analizowanym okresie dominowały zachorowania wczesnego stadium boreliozy, którego objawem jest rumień wędrujący, hospitalizowano 26 osób.

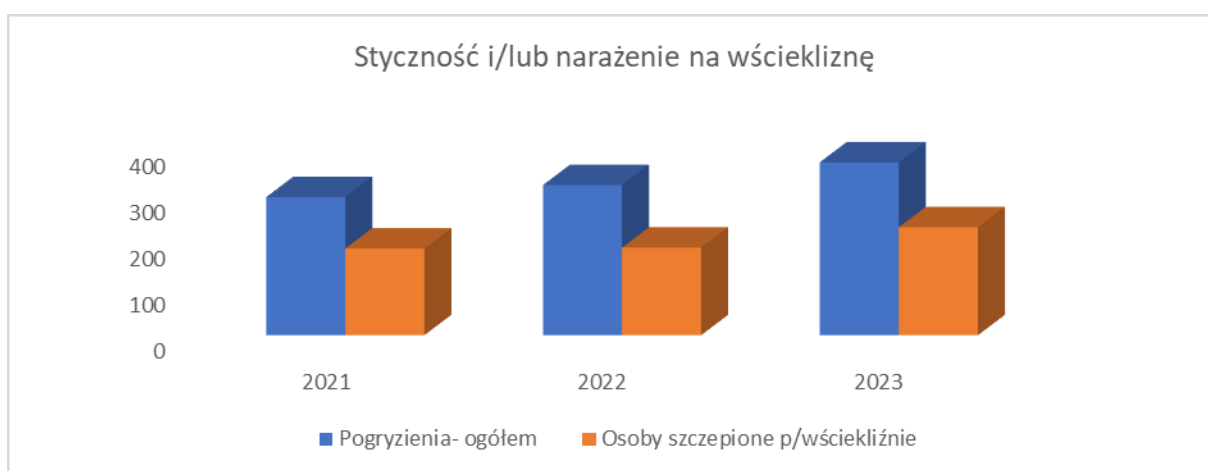
Wobec braku dostępnej szczepionki przeciwko boreliozie podstawą jej profilaktyki jest stałe upowszechnianie wiedzy na temat tej choroby oraz edukacja społeczeństwa w zakresie stosowania środków ochronnych oraz właściwego postępowania w przypadku ukłucia przez kleszcza.

Kleszczowe zapalenie mózgu to ostra choroba wirusowa, która często wiąże się z powikłaniami neurologicznymi. Do zakażenia dochodzi zazwyczaj na skutek ukąszenia przez zakażonego kleszcza.

Zapadalność na zapalenia opon mózgowych i mózgu w porównaniu do roku poprzedniego utrzymuje się na podobnym poziomie. Zarejestrowano łącznie 54 przypadki zachorowania (51 przypadków w 2022 r.), w tym zachorowania wywołane przez wirusa kleszczowego zapalenia mózgu- 25 przypadków.

Narażenie na wściekliznę

Istotnym problemem jest rosnąca i wysoka liczba osób narażonych rokrocznie na kontakt ze zwierzętami podejrzanymi o zakażenie wirusem wścieklizny.

W 2023 r. przeprowadzono 375 wywiadów epidemiologicznych (324 wywiady epidemiologiczne przeprowadzono w 2022 r.).

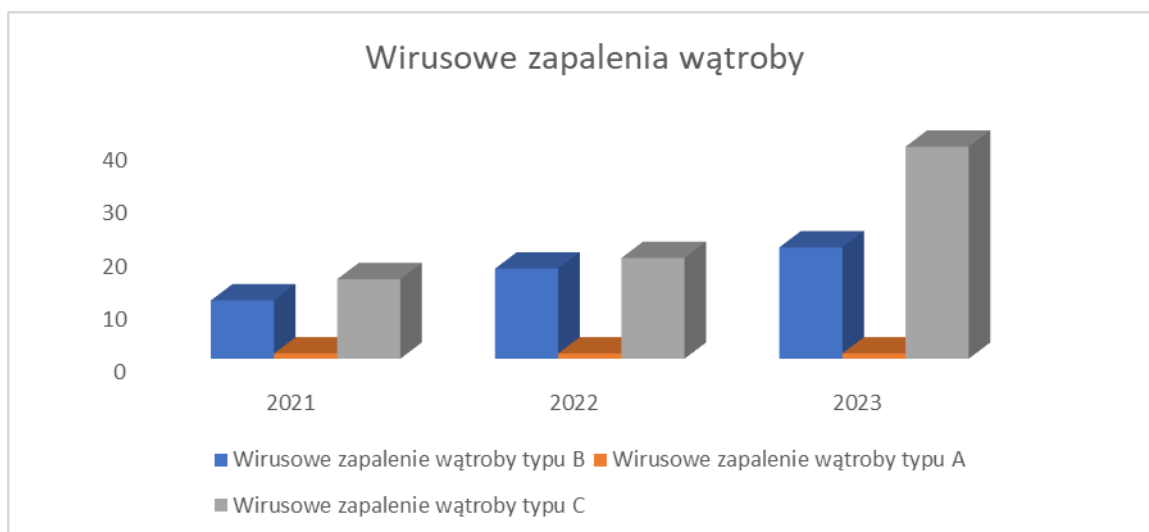
Odsetek osób, u których podjęto decyzję o wdrożeniu szczepienia wynosi 78,30, (63,45 w 2022 r.). Najczęstszą przyczyną podejmowania szczepień u ludzi stanowiły pokąsania przez niezaszczepione zwierzęta domowe. Odnotowano 9 przypadków hospitalizacji.

Podkreślić należy, że rola Państwowej Inspekcji Sanitarnej w nadzorze nad stycznością/narażeniem na wirusa wścieklizny u ludzi polega na współpracy z organami Inspekcji Weterynaryjnej i objęciu nadzorem epidemiologicznym osób ze styczności ze zwierzęciem poddanym obserwacji.

Zapobieganie zachorowaniom na wściekliznę u ludzi w Polsce oparte jest również na:

- szczepieniach poekspozycyjnych stosowanych u osób, które zostały pokąsane przez zwierzę podejrzanе o wściekliznę, a także w sytuacjach gdy służówki i/lub zraniona skóra miały kontakt ze śliną zwierzęcia podejrzanego o zachorowanie,
- szczepieniach profilaktycznych osób, zawodowo narażonych na zetknięcie się z wścieklizną (np. lekarze weterynarii, leśnicy) oraz osób wyjeżdżających w regiony, gdzie wścieklizna jest chorobą endemiczną.

Wirusowe zapalenia wątroby

W 2023 r. liczba zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B ma tendencję wzrostową, zakażenie wirusem typu A kształtuje się na takim samym poziomie. Przed zachorowaniem na WZW A i B chronią szczepienia.

W porównaniu z rokiem ubiegłym zanotowano znaczną zgłaszalność przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu C – łącznie w 2023 r. zanotowano 40 przypadków (19 przypadków w 2022 r., 15 przypadków w 2021 r.).

Do zakażenia HCV dochodzi poprzez kontakt z zakażoną krwią lub kontakt z przedmiotami, które zostały nią zanieczyszczone, wyłącznie w przypadku przerwania ciągłości tkanek np. nakłucia, rozcięcia skóry lub błony śluzowej, wówczas gdy w czasie ich wykonywania nie są przestrzegane standardy higieniczno-sanitarne. Zakażenie HCV może wystąpić także w warunkach domowych, gdy członkowie rodziny, najczęściej nieświadomi zakażenia, używają wspólnych przyborów higienicznych (np. maszynek do golenia, szczoteczki do zębów).

Narażenie na HCV może wystąpić również przy zabiegach poprawiających urodę przebiegających z nakłuwaniem skóry czy błon śluzowych ciała i twarzy (np. mikrodermabrazja, botoks), w czasie zabiegów kosmetycznych (np. manicure) i zabiegów typu tatuaż, piercing.

Istotnym zagrożeniem jest stosowanie wielokrotnie i przez wiele osób sprzętów do przyjmowania środków odurzających, zanieczyszczonych krwią osoby zakażonej, a także niebezpieczne praktyki seksualne.

Obecnie brak jest szczepionki przeciwko HCV, ale dzięki stosowanym wysoce skutecznym doustnym terapiom, wirusowe zapalenie wątroby typu C można całkowicie wyleczyć. Wciąż występuje jednak ryzyko reinfekcji, czyli ponownego zakażenia wirusem HCV.

Ważne jest zapobieganie zakażeniom poprzez wdrażanie i utrzymywanie wysokich standardów higieniczno-sanitarnych świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów o charakterze niemedyce, przebiegających z naruszeniem ciągłości tkanek. Dodatkowo istotne znaczenie odgrywa również działalność edukacyjna i oświatowa, której celem jest

podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa w zakresie WZW typu C, i wypracowanie postaw oraz zachowań związanych z umiejętnością unikania narażenia na zakażenia HCV oraz zapobiegania szerzeniu się zakażenia HCV.

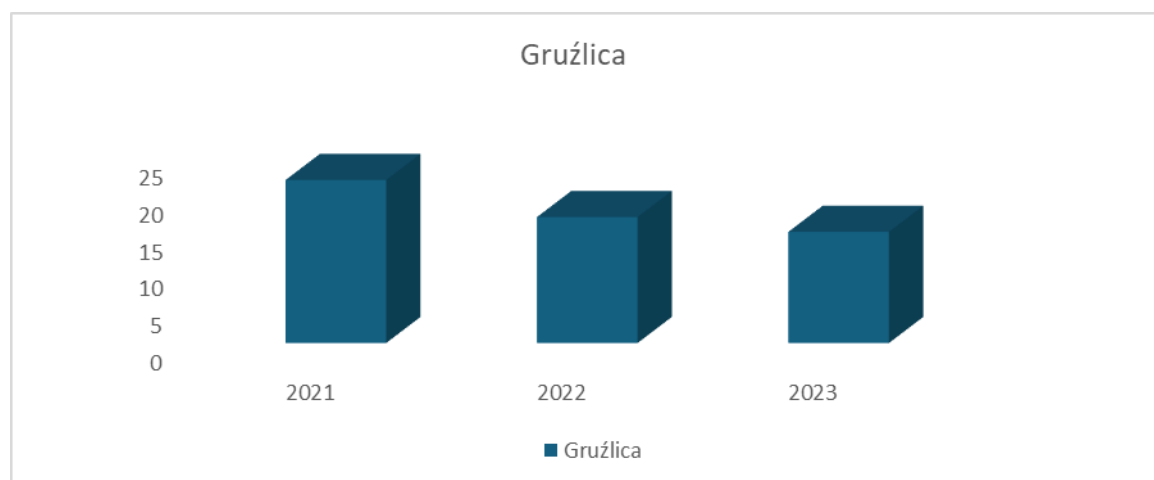
Należy pamiętać, że nierozpoznane i nieleczone wirusowe zapalenie wątroby typu C powoduje raka wątroby.

Gruźlica

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie rejestruje przypadki podejrzeń/zachorowań na gruźlicę oraz prowadzi nadzór epidemiologiczny nad chorymi i osobami z ich najbliższego otoczenia. Gruźlica jest chorobą bakteryjną ogólnoustrojową, o przewlekłym przebiegu, wywoływaną przez bakterie z grupy *Mycobacterium tuberculosis complex*. Występuje w postaci klinicznej gruźlicy płuc oraz gruźlicy pozapłucnej. Zaraźliwa jest gruźlica płuc w okresie prątkowania. Czynnikiem ryzyka szerzenia się gruźlicy oraz pojawiania się lekooporności prątków gruźlicy jest m.in.:

- przerwanie leczenia gruźlicy przez chorego przed jej zaleceniem,
- leczenie gruźlicy bez mikrobiologicznej weryfikacji lekooporności prątków gruźlicy,
- stosowanie leczenia przeciwpłukowego niezgodnie z rekomendacjami.

Leczenie powinno być nadzorowane, szczególnie w przypadkach znacznego prawdopodobieństwa nieprzestrzegania zaleceń przez chorego i w przypadkach istotnych dla zdrowia publicznego (np. oporność na leki, nawrót choroby).

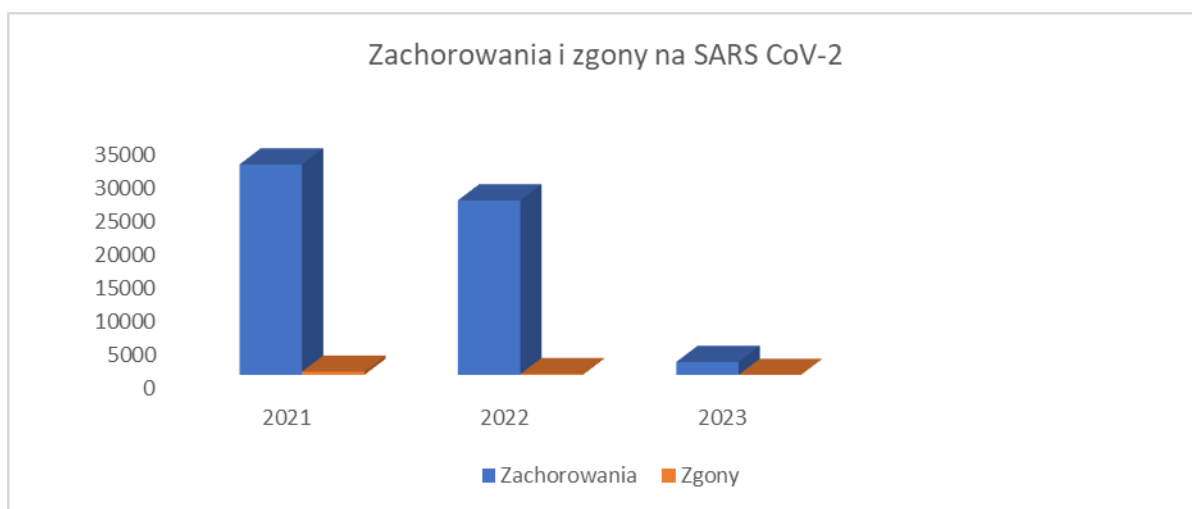
W roku 2023 zgłoszono 15 zachorowań na gruźlicę (17 przypadków w 2022 r.). Dotyczyły różnych środowisk społecznych, tj. osób młodych pracujących zawodowo oraz osób starszych o niskim statusie społecznym i niedostatecznych warunkach bytowych, a także osób przybyłych z zagranicy (2 osoby). Zachorowania wystąpiły u 12 mężczyzn i 3 kobiet. Poważnym problemem są osoby bezdomne, które znajdują się często poza systemem opieki zdrowotnej. Brak stałego miejsca zamieszkania, uniemożliwia prowadzenie skutecznego nadzoru epidemiologicznego, a w konsekwencji profilaktyki zakażeń gruźlicy. W tej grupie osób bezdomnych i chorych na gruźlicę występują zjawiska wskazujące na późne rozpoznanie choroby oraz niekorzystne wyniki leczenia. Późne rozpoznanie gruźlicy u osób

bezdolnych powoduje, że osoby te są źródłem nowych przypadków choroby. Dodatkowo powszechne w środowisku niedożywienie, alkoholizm oraz palenie papierosów są czynnikami sprzyjającymi rozwojowi zachorowania.

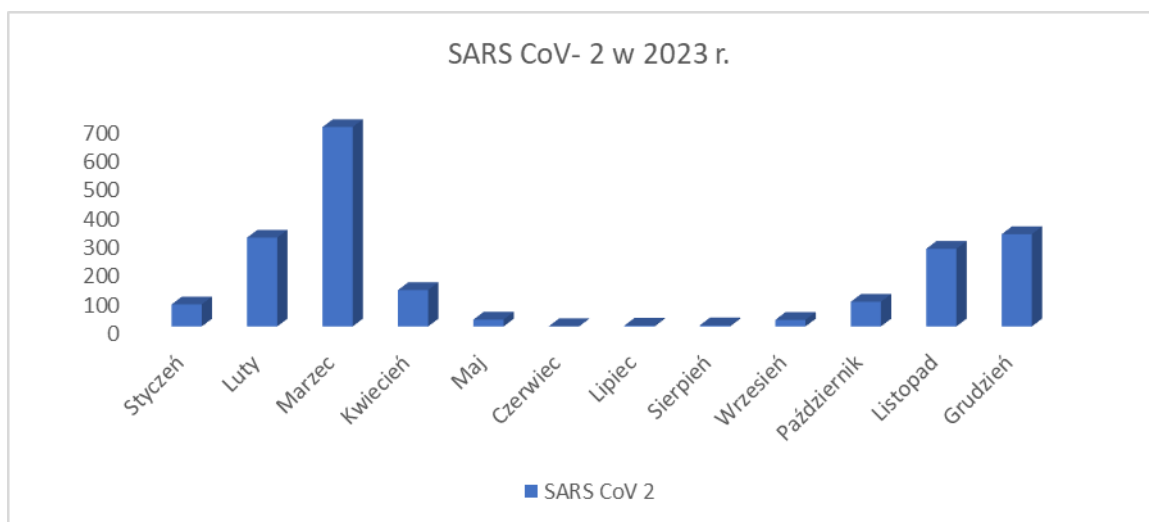
Chorzy na gruźlicę poddawani byli leczeniu w specjalistycznych ośrodkach. Osoby pozostające w styczności z chorymi na gruźlicę objęto nadzorem epidemiologicznym i opieką lekarską. Nie odnotowano zachorowań w ogniskach. Zgłoszono 1 zgon z powodu zachorowania na gruźlicę. Przepisy ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi nakładają na osoby chore na gruźlicę obowiązek leczenia gruźlicy oraz przewidują obowiązek leczenia szpitalnego osób chorych na gruźlicę w okresie prątkowania lub z podejrzeniem prątkowania. Leczenie osób chorych na gruźlicę jest bezpłatne dla wszystkich osób przebywających w Polsce (w tym cudzoziemców).

Zakażenia wirusem SARS CoV-2

W roku 2023 stwierdzono 1944 przypadki zakażeń koronawirusem (26132 w 2022 r.), w tym 1127 w M. Olsztyn, 817 w powiecie olsztyńskim.

W 2023 r. zarejestrowano znaczny spadek liczby zgonów i osób chorujących na COVID 19 w porównaniu do roku 2022 (zgonów- 137, zachorowań- 26132) i roku 2021 (zgonów-486, zachorowań- 31506).

Hospitalizowano 146 osób (2022 r. - 625 osób). W 2023 r. zmarło 19 osób z powodu COVID-19, w tym 9 osób w M. Olsztyn, 10 osób w powiecie olsztyńskim. Najwięcej zgonów zarejestrowano w grupie wiekowej 60+, tj. 17 (130 w 2022 r.). Pacjentów z zakażeniem SARS CoV-2 hospitalizowano w oddziałach szpitalnych, gdzie izolowano pacjentów w izolatkach lub kohortowano w wydzielonych salach z zachowaniem obowiązujących procedur izolacji.

Dominującym wariantem wirusa w roku 2023 był wariant Omikron podtyp XBB. 1.5, natomiast w roku 2022 wariant Omikron oraz subwariant BA 4 i BA 5.

Od 1 lipca 2023 r., zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 14 czerwca 2023 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego, przestał obowiązywać stan zagrożenia epidemicznego. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie kontynuował działania mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się kolejnych mutacji koronawirusa w populacji. Podejmowane czynności dotyczyły bezzwłocznego przeprowadzania dochodzeń epidemiologicznych po otrzymaniu zgłoszenia o dodatnim wyniku badania w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych.

Należy podkreślić, że od dnia 28 marca 2022 r., zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 marca 2022 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. poz. 679 z późn. zm.) osoby, u których stwierdzono zakażenie wirusem SARS CoV-2, nie podlegały izolacji w warunkach domowych, a osoby z kontaktu nie podlegały kwarantannie.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 5 stycznia 2023 r., zmieniającym rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (Dz.U. 2023, poz. 38), od stycznia 2023 r. istniała możliwość wykonywania u lekarza POZ szybkich testów do jakościowego wykrywania antygenów SARS CoV-2, wirusa grypy typu A, wirusa grypy typu B oraz wirusa RSV w próbce wymazu z nosa. Test jest kluczowym narzędziem różnicującym rodzaj infekcji wirusowych dróg oddechowych.

1.4. Szczepienia ochronne

Szczepienia ochronne odgrywają istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa epidemiologicznego populacji. Rezygnacja ze szczepień ochronnych ma wymiar zarówno zdrowotny, jak i ekonomiczny, czego skutki może odczuć całe społeczeństwo. Kluczowe jest utrzymanie stanu zaszczepienia populacji podlegającej szczepieniom obowiązkowym na poziomie 90-95%, co jest wystarczające do osiągnięcia odporności zbiorowskiej, zapobiegającej epidemicznemu szerzeniu się zachorowań. Żadna inna interwencja medyczna, nawet wynalezienie antybiotyków, nie wywarła tak znaczącego wpływu na zmniejszenie śmiertelności ludzi. Szczepienia znacząco zmniejszyły liczbę zachorowań na niektóre choroby zakaźne, praktycznie wyeliminowały: błonicę, tężec czy polio.

Uodpornienie czynne u dzieci realizowane jest przede wszystkim w oparciu o Program Szczepień Ochronnych, opracowywany na podstawie badań stanu uodpornienia populacji, sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w kraju i na świecie. Do obowiązkowych szczepień, zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych, należą szczepienia przeciw: gruźlicy (BCG), wirusowemu zapaleniu wątroby typu B (HBV), błonicy, tężcowi i krztuścowi (DTP),

poliomyelitis (IPV), Haemophilus influenzae typu b (Hib), pneumokokom (PCV), odrze, śwince i różyczce (MMR) oraz przeciw rotawirusom (RV). Dla wybranych grup dzieci obowiązkowe jest także szczepienie przeciw ospie wietrznej.

Szczepienia zalecane to szczepienia nie ujęte w programie obowiązkowym. Szczepienia te także zabezpieczają przed groźnymi chorobami i ich powikłaniami. Rekomenduje się je w danym wieku lub z określonych wskazań zdrowotnych. Koszt szczepionki w tym przypadku pokrywa sam pacjent lub rodzic/opiekun dziecka. Do szczepień zalecanych, zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych, należą szczepienia przeciw: meningokokom, ospie wietrznej, wirusowemu zapaleniu wątroby typu A (HAV), grypie, wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) i kleszczowemu zapaleniu mózgu (KZM), a także dwie nowe szczepionki rekomendowane dla osób o obniżonej odporności: szczepionka przeciw półpaścowi oraz szczepionka przeciw RSV.

Uwzględniając przesłanki epidemiologiczne, szczepienia ochronne realizowane są również w grupie osób szczególnie narażonych, np. przeciwko: ospie wietrznej (dzieci uczęszczające do żłobków i klubów dziecięcych), WZW typu B (osoby z kontaktu z osobą chorą w środowisku domowym, pracownicy medyczni, pacjenci podlegający dializom).

Do działań podejmowanych przez PPIS w ramach nadzoru nad szczepieniami należy dystrybucja preparatów do 92 punktów szczepień, w tym do 33 na terenie powiatu olsztyńskiego i 59 zlokalizowanych na terenie Olsztyna.

Szczepienia ochronne obowiązkowe wykonywane są bezpłatnie w punktach szczepień.

Uzasadnione przypadki niezaszczepienia dzieci w 2023 r. wiązały się z potwierdzonymi przez lekarzy specjalistów trwałymi lub okresowymi przeciwwskazaniami zdrowotnymi do szczepień. Podobnie jak w latach poprzednich zaobserwowano wzrost liczby osób uchylających się od realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych ze względu na działalność ruchów antyszczepionkowych, obawy przed wystąpieniem niepożądanego odczynu poszczepiennego, obawy przed samym zaszczepieniem. Odsetek dzieci niezaszczepionych w 2023 r. wyniósł 1,1 %, tj. 1189 dzieci. Zatem liczba dzieci niezaszczepionych wzrosła w porównaniu do lat ubiegłych - 2022 r. - 0,9%, tj. 917 dzieci, 2021 r. - 0,8%, tj. 832 dzieci; w 2020 r. - 0,7%, tj. 789 dzieci.

Należy podkreślić, że obowiązek szczepień wynika z Konstytucji RP oraz ustawy o zapobieganiu i zwalczaniu chorób zakaźnych u ludzi, a także z rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych.

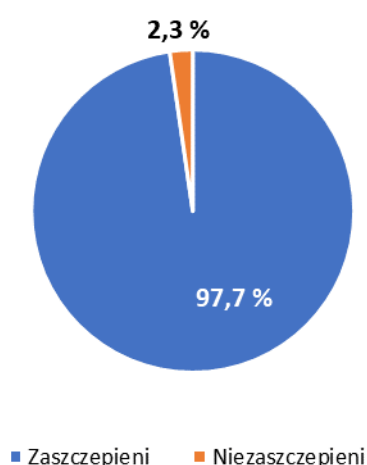
W związku z trwającym nadal konfliktem zbrojnym w Ukrainie, nadzorem objęto dzieci z Ukrainy do 19 roku życia, niezaszczepione przeciwko chorobom zakaźnym. Za priorytetowe działania przyjęto uzupełnienie szczepień przeciw odrze szczepionką MMR, szczepienia przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis zgodnie z wiekiem oraz szczepienia przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B zgodnie z wiekiem. Celem tych działań było zapewnienie odpowiedniego poziomu zaszczepienia oraz minimalizacja ryzyka zachorowań. Każde dziecko z Ukrainy, które nie posiadało dokumentacji medycznej potwierdzającej szczepienia, kwalifikowano przez lekarza rodzinnego do uzupełnienia szczepień na podstawie Indywidualnego Kalendarza Szczepień.

Ponadto osoby do 19 roku życia przebywające na terenie Polski dłużej niż 3 miesiące, zgodnie z obowiązującymi przepisami podlegają szczepieniom obowiązkowym według wieku. Nadal jednak dużym problemem jest brak posiadania dokumentacji medycznej potwierdzającej wykonane szczepienia w Ukrainie, w takich przypadkach wymagane jest zastosowanie indywidualnego kalendarza szczepień ustalonego przez lekarza.

Szczepienia wykonane w 2023 r.

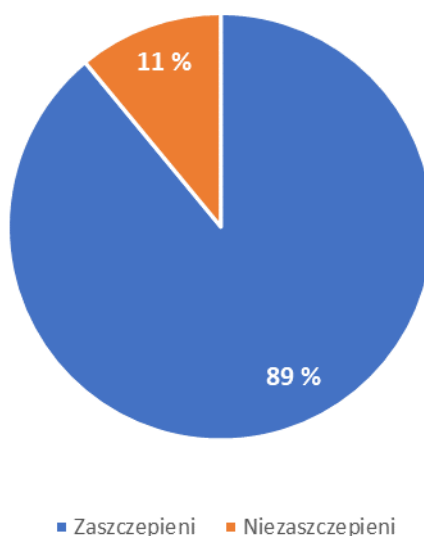
Oceny realizacji Programu Szczepień Ochronnych w roku 2023 dokonano w oparciu o analizę danych ze sprawozdań statystycznych MZ tj. rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych przekazanych przez punkty szczepień. Obowiązkiem szczepień ochronnych w roku 2023 objęta była populacja 59263 osób od urodzenia do 19 roku życia.

Szczepienia p/ gruźlicy w roczniku 2023

W porównaniu do roku 2022 zaobserwowano wzrost niezaszczepionych noworodków p/ BCG o 1,3%.

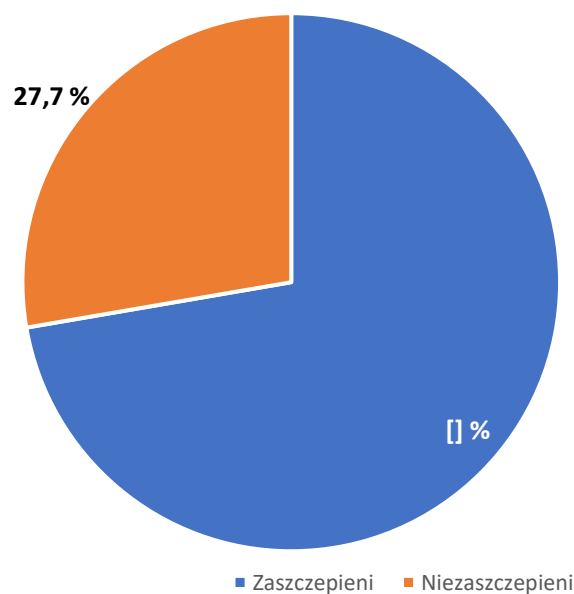
Szczepienia p/ WZW B w roczniku 2023

W odniesieniu do poprzedniego roku zaobserwowano wzrost niezaszczepionych noworodków p/ WZW B o 7%.

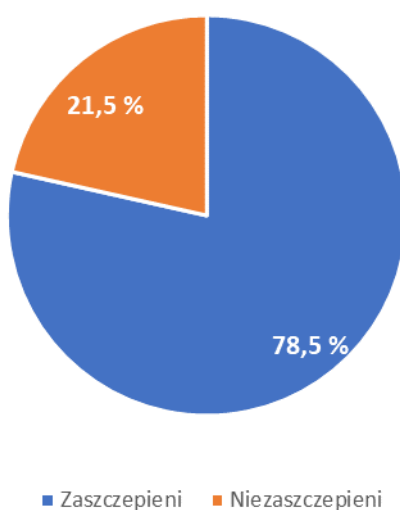
W roku 2023 obowiązkowym szczepieniom ochronnym podlegały dzieci i młodzież według wieku z rocznika: 2018, 2010, 2005.

Rocznik 2018 – szczepienie p/ błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelity

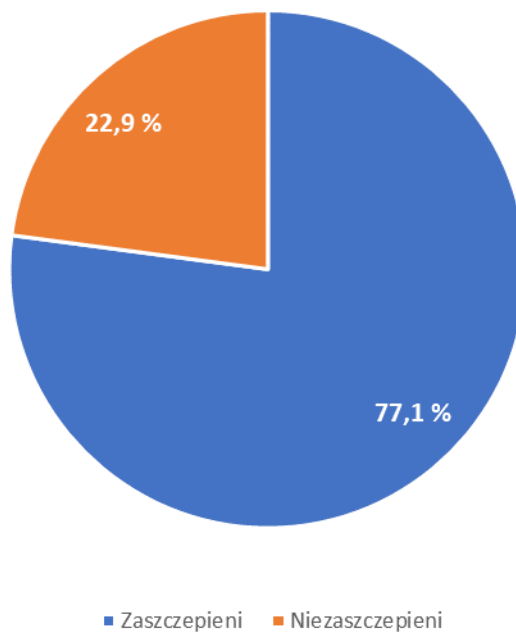
W porównaniu do roku 2022 wykonanie szczepień w 6 r.ż. p/błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis obniżyło się o 9,7 %

Rocznik 2018 – szczepienie p/ odrze, śwince i różyczce

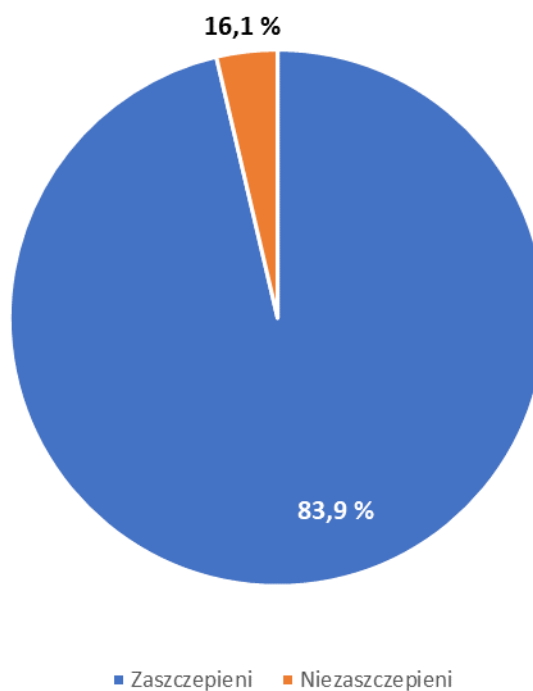
W odniesieniu do roku 2022, liczba zaszczepionych w 6 r.ż. p/odrze, śwince i różyczce spadła o 3,5 %.

Rocznik 2010 – szczepienie p/ błonicy, tężcowi i krztuścowi

W porównaniu do roku 2022 wykonanie szczepień w 14 r.ż. p/błonicy, tężcowi, krztuścowi obniżyło się o 8,9 %.

Rocznik 2005 – szczepienie p/ błonicy i tężcowi

W porównaniu do roku 2022 wykonanie szczepień w 19 r.ż. p/błonicy, tężcowi obniżyło się o 7,1 %

Inne szczepienia wykonane w roku sprawozdawczym

Szczepienia poza "Kalendarzem szczepień" wykonane przeciw niektórym chorobom objętym tym kalendarzem, wg wieku (ukończone lata)				
Liczba zaszczepionych	Ogółem	Wiek 0 - 19	Wiek 20 - 29	Wiek ≥ 30
Przeciw krztuścowi	622	0	74	548
Przeciw <i>poliomyelitis</i>	403	0	28	375
Przeciw odrze, śwince, różyczce	6	0	1	5
Przeciw zakażeniom <i>Haemophilus influenzae</i> typu b	4	0	2	2
Przeciw zakażeniom <i>Streptococcus pneumoniae</i>	324	25	5	294

Szczepienia przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, wg wieku (ukończone lata)				
Liczba zaszczepionych	Ogółem	Wiek 0 - 19	Wiek 20 - 29	Wiek ≥ 30
W ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych	217	0	11	206
W ramach szczepień zalecanych	541	0	16	525

Szczepienia przeciw ospie wietrznej, wg wieku (ukończone lata)				
Liczba zaszczepionych	Ogółem	Wiek 0 - 11	Wiek 12 - 19	Wiek ≥ 20
W ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych	603	603	0	0
W ramach szczepień zalecanych	416	406	5	5

Szczepienia przeciw błonicy, wg wieku (ukończone lata)				
Liczba zaszczepionych	Ogółem	Wiek 0 - 19	Wiek 20 - 29	Wiek ≥ 30
Profilaktycznie	657	0	88	569
Po narażeniu	2	0	0	2

Innymi szczepieniami wykonywanymi w roku sprawozdawczym w pomiotach leczniczych były np.; szczepienia przeciw krztuścowi, które zalecane są obecnie każdej ciężarnej między 27 a 34 tygodniem ciąży. W porównaniu do lat wcześniejszych zauważalny jest wzrost liczby zaszczepionych osób na krztusiec (z 406 w 2022 roku do 622 osób w 2023 roku).

Szczepienia przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B utrzymują się na podobnym poziomie od kilku lat, ok. 200 osób zostało zaszczepionych z powodu narażenia, natomiast 541 zaszczepiło się przeciw WZW B w ramach zaleceń lekarskich – prawdopodobnie przed planowanym zabiegiem lub pobytem w szpitalu.

Wyszczepialność przeciw ospie wietrznej osób narażonych - czyli dzieci do 3 roku życia uczęszczających do żłobków i klubów dzieci wzrosła w porównaniu z zeszłym rokiem z 502 do 603 zaszczepionych.

Szczepienia przeciw tężcowi, wg wieku (ukończone lata)				
Liczba zaszczepionych	Ogółem	Wiek 0 - 19	Wiek 20 - 29	Wiek ≥ 30
Profilaktycznie	672	0	91	581
Po narażeniu	1775	0	74	1701

Szczepienia przeciw wściekliznie, wg wieku (ukończone lata)			
Liczba zaszczepionych	Ogółem	Wiek 0 - 19	Wiek ≥ 20
Profilaktycznie	233	20	213
Po narażeniu	b/d	b/d	b/d

Niezależnie od szczepień obowiązkowych, PPIS kontynuował intensywny nadzór nad szczepieniami poekspozycyjnymi: p/tężcowymi i p/wściekliznie. Placówki medyczne, udzielające pierwszej pomocy po zranieniu (głównie izby przyjęć, SOR, poradnie chirurgiczne), przekazywały systematycznie do PSSE listy osób zaszczepionych pierwszą dawką anatoksyny p/tężcowej, które po weryfikacji przekazywane były do punktów szczepień w POZ celem kontynuacji szczepień. W roku sprawozdawczym w ramach postępowań poekspozycyjnych uodporniono p/tężcowi 1775 osób.

Szczepienia przeciw grypie, wg wieku (ukończone lata)					
Liczba zaszczepionych	Ogółem	Wiek 0 - 4	Wiek 5 - 14	Wiek 15 – 64	Wiek ≥ 65
W I. półroczu	872	88	67	319	398
W II. półroczu	11152	260	445	3458	6989

Z roku na rok można zaobserwować zwiększającą się liczbę osób szczepiących się przeciw grypie, głównie w grupie wiekowej 65+ (liczba zaszczepionych przeciw grypie wzrosła z 9187 osób w 2022 r. do 11152 osób w 2023 r.)

Szczepienia przeciw zakażeniom wirusem brodawczaka, wg wieku (ukończone lata)					
Liczba zaszczepionych	Ogółem	Wiek 0 - 9	Wiek 10 - 14	Wiek 15 – 19	Wiek ≥ 20
Dziewczęta / kobiety	722	3	342	259	118
Chłopcy / mężczyźni	132	0	63	49	20

Od 1 czerwca 2023 r. ruszył w całym kraju Powszechny program szczepień przeciw HPV dla dziewcząt i chłopców w wieku 12-13 lat. Do programu zgłosiło się 13 podmiotów leczniczych w powiecie olsztyńskim i 9 podmiotów leczniczych na terenie miasta Olsztyn. Pracownicy sekcji epidemiologii wydali łącznie 1968 dawek szczepionki przeciw HPV do zgłoszonych punktów szczepień. Program, który wchodzi w skład Narodowej Strategii Onkologicznej będzie kontynuowany też w latach kolejnych.

Szczepienia przeciw innymi chorobom, wg wieku (ukończone lata)			
Liczba zaszczepionych przeciw chorobie	Ogółem	Wiek 0 – 19	Wiek ≥ 20
Cholera	288	22	266
Dur Brzuszný	530	29	501

Japońskie zapalenie mózgu	100	10	90
Kleszczowe zapalenie mózgu	966	514	452
Wirusowe zapalenie wątroby typu A	516	78	438
Zakażenia <i>Neisseria meningitidis</i>	1050	1023	27
Żółta gorączka	235	15	220
Arexvy (p/ RSV)	5	0	5
Shingrix (p/ półpaścowi)	4	0	4

Z roku na rok obserwuje się wzrost liczby szczepień przeciw innym chorobom takim jak m.in.: kleszczowe zapalenia mózgu czy meningokoki. Zwiększa się też świadomość osób podróżujących po świecie, które są świadome zagrożeń i przed planowanym wyjazdem wykonują niezbędne dla danego regionu szczepienia, takie jak cholera, dur brzuszny czy japońskie zapalenie mózgu. Dla przykładu - w roku 2022 tylko 19 osób zaszczepiło się przeciw japońskiemu zapaleniu mózgu, w 2023 roku już 100 osób.

1.5. Współpraca z instytucjami, jednostkami samorządowymi, mediami

Sekcja Epidemiologii ściśle współpracuje z Inspekcją Weterynaryjną w zapobieganiu i zwalczaniu chorób odzwierzęcych w zakresie przekazywania zgłoszeń o podejrzeniu/stwierdzeniu zachorowania na choroby odzwierzęce oraz meldunków dotyczących obserwacji zwierząt w związku z pokąsaniem ludzi.

1.6. Działalność kontrolno-represyjna w 2023 r.

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami znajdującymi się w powiecie grodzkim i powiecie olsztyńskim przeprowadzono:

- 4865 dochodzeń epidemiologicznych,
- 398 kontroli sanitarnych w nadzorowanych obiektach (211 kontroli w M. Olsztyn oraz 87 w powiecie olsztyńskim).

Wydano **25** decyzji merytorycznych (2 w powiecie olsztyńskim), dotyczących sprawowanego nadzoru oraz **13** decyzji płatniczych (2 w powiecie olsztyńskim).

Nałożono **7** mandatów karnych na kwotę **2400 zł** (nie nakładano w powiecie olsztyńskim).

1.7. Nadzór nad podmiotami leczniczymi w 2023 r.

Kontrole prowadzone są corocznie w oparciu o Plany zasadniczych zadań na rok 2023 oraz dodatkowo w zależności od wyników poprzednich kontroli lub aktualnych problemów i potrzeb. W sumie w 2023 roku pracownicy pionu epidemiologii przeprowadzili w nadzorowanych podmiotach leczniczych oraz punktach szczepień **398** kontroli. W toku kontroli sprawdzano: stan techniczny i higieniczno-sanitarny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu, postępowanie z narzędziami wielokrotnego użytku, postępowanie z odpadami - w tym niebezpiecznymi w miejscu ich wytwarzania i magazynowania, postępowanie z brudną i czystą bielizną, zaopatrzenie w środki ochrony osobistej oraz w preparaty do dezynfekcji: rąk, skóry, powierzchni i narzędzi oraz opracowanych i wdrożonych procedur związanych z zapobieganiem chorobom zakaźnym i zakażeniom.

Duży nacisk położono na ocenę realizacji zadań zespołów kontroli zakażeń szpitalnych, przestrzeganie procedur medycznych i higienicznych z uwzględnieniem specyfiki zakładu, monitorowanie środowiska szpitalnego.

W skontrolowanych placówkach postępowanie z brudną bielizną nie budziło zastrzeżeń. W roku sprawozdawczym, sporadycznie stwierdzano nieprawidłowości w zakresie dezynfekcji. Środki dezynfekcyjne były w wystarczającej ilości, z aktualnym terminem ważności i prawidłowym spektrum działania mikrobiologicznego. W nielicznych przypadkach podczas czynności kontrolnych stwierdzono preparat z nieaktualną datą ważności.

W podmiotach oceniano procesy sterylizacji narzędzi i sprzętu, czy są monitorowane, przestrzegane i dokumentowane stosowne parametry.

W szpitalach funkcjonują Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych, w skład których wchodzi: lekarz i/lub mikrobiolog oraz pielęgniarki epidemiologiczne. Współpraca przedstawicieli Inspekcji Sanitarnej z Zespołami Kontroli Zakażeń Szpitalnych ukierunkowana jest na wspólne działania zapobiegawcze i przeciwepidemiczne w zakresie chorób zakaźnych i zakażeń.

Gospodarka odpadami niebezpiecznymi w większości podmiotów leczniczych odbywa się prawidłowo. Zarówno klasyfikacja, jak również segregacja odpadów medycznych w miejscu wytwarzania prowadzona jest zgodnie z obowiązującymi procedurami.

W szpitalach prowadzone są receptariusze szpitalne w ramach programu polityki antybiotykowej, a także Zarządzeniem Dyrektorów są powołane Komitety Terapeutyczne ds. polityki antybiotykowej.

8. Wnioski

- Stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i urządzeń wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą należy ocenić pozytywnie.
- Należy propagować wśród pracodawców, kadry kierowniczej nadzorowanych podmiotów wykonujących działalność leczniczą prozdrowotne zachowania w miejscu pracy, m.in. zakaz palenia tytoniu, wykonywanie szczepienia przeciwko grypie.
- Należy dążyć do zwiększenia skuteczności zapobiegania chorobom zakaźnym, zapewnienia prawidłowych warunków sanitarno-higienicznych w obiektach służby zdrowia
- Należy dążyć do poprawy skuteczności szczepień ochronnych w celu uodpornienia całej populacji zgodnie z kalendarzem szczepień ochronnych. W roku 2023 dla większości szczepień obowiązkowych osiągnięto wymagany poziom zaszczepienia, nie udało się osiągnąć jednak **wymaganego 95% poziomu zaszczepienia** dla szczepień ochronnych przeciw odrze, śwince i różyczce u dzieci w szóstym roku życia.
- Osiągnięta odporność populacyjna na choroby objęte szczepieniami, pozwoliła na utrzymanie liczby zachorowań na poziomie minimalnym z punktu widzenia zagrożeń dla zdrowia publicznego.

2. Higiena Komunalna

2.1. Zadania

- sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami użyteczności publicznej oraz środkami transportu osobowego;
- sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad urządzeniami do zaopatrywania ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi;
- sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad kąpieliskami, miejscami okazjonalnie wykorzystywanymi do kąpeli i basenami kąpielowymi;
- sprawowanie nadzoru nad jakością zdrowotną:
 - wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w wodociągach i urządzeniach zbiorowego zaopatrzenia oraz w zakładach produkujących żywność,
 - wody w kąpieliskach i basenach,
 - ciepłej wody w budynkach zamieszkania zbiorowego i podmiotach leczniczych zamkniętych pod kątem obecności bakterii Legionella,
- sprawowanie nadzoru sanitarnego w obszarze postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego, wydawanie zezwoleń na przewóz i ekshumację zwłok;
- udzielanie odstępstw i prowadzenie rejestru derogacji dotyczących niezgodnej z wymogami sanitarnymi jakości wody;
- aktualizowanie wykazu urządzeń wodnych, przedsiębiorstw wodociągowych i zatwierdzonych laboratoriów badających wodę pitną dla potrzeb krajowej bazy danych Woda Excel;
- monitoring jakości wody pitnej powiatu olsztyńskiego oraz przekazywanie danych niezbędnych do opracowywania raportów do Komisji Europejskiej;
- dokonywanie ocen okresowych i obszarowych jakości wody oraz szacowanie ryzyka zdrowotnego konsumentów;
- wydawanie ocen higienicznych dla materiałów i wyrobów stosowanych w procesach uzdatniania wody oraz dokonywanie weryfikacji czy materiał lub wyrób stosowany do dystrybucji wody nie uwalnia do wody niebezpiecznych substancji, prowadzenie wykazu tych ocen oraz rejestru parametrów wymagających monitorowania;
- opiniowanie i zatwierdzanie ocen ryzyka w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów, przedkładanych przez podmioty realizujące zbiorowe zaopatrzenie w wodę do spożycia przez ludzi;
- przekazywanie danych o jakości wody w kąpieliskach do Systemu Monitorowania Jakości Wody w kąpieliskach;
- współpraca z urzędami gmin i miast w zakresie organizacji kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli;
- opiniowanie projektów regulaminów utrzymania czystości na terenie gmin;
- opiniowanie sposobu organizacji imprez masowych;
- udział w opiniowaniu projektów i odbiorach obiektów użyteczności publicznej oraz ujęć wody;

- dokonywanie oceny warunków letniego wypoczynku w odniesieniu do obiektów użyteczności publicznej;
- kontrola przestrzegania zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w obiektach użyteczności publicznej i środkach transportu.

2.2. Liczba obiektów nadzorowanych

W ewidencji sekcji jest 1925 obiektów (1084 w Olsztynie, 841 w powiecie olsztyńskim). Nadzorem w 2023 r. objęto:

- obiekty użyteczności publicznej – 597 (364 w Olsztynie, 233 w powiecie olsztyńskim),
- wodociągi – 112 (3 w Olsztynie, 109 w powiecie),
- kąpieliska – 5 (3 w Olsztynie, 2 w powiecie).

2.3. Warunki zdrowotne środowiska

Ocena zaopatrzenia ludności w wodę

W 2023 roku nadzorem objętych było 112 wodociągów dostarczających wodę przeznaczoną do spożycia. W grupie tej znajdowały się 83 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i 29 korzystających z wody z indywidualnych ujęć w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Monitoring jakości wody w tych wodociągach prowadzony był zgodnie z ustalonym harmonogramem. Próby wody pobierane były przez producentów w ramach kontroli wewnętrznej oraz przez pracowników sekcji w ramach nadzoru. Każdorazowo wydawana była bieżąca ocena jakości wody. Na podstawie sprawozdań z badań laboratoryjnych wydano 15 okresowych ocen jakości wody oraz 14 obszarowych obejmujących szacowanie ryzyka zdrowotnego związanego ze spożywaniem wody na terenie powiatu i miasta Olsztyna.

We wszystkich 112 nadzorowanych wodociągach, na koniec 2023 r. woda odpowiadała wymaganiom sanitarnym. Niemniej w analizowanym czasie stwierdzono:

- brak przydatności wody do spożycia w 8 wodociągach;
- warunkową przydatność w 21 wodociągach ze względu na przekroczone parametry mikrobiologiczne;
- warunkową przydatność w 7 wodociągach ze względu na przekroczone parametry fizykochemiczne.

Każdorazowo wydawano decyzje nakazujące doprowadzenie wody do obowiązujących norm, opracowywano komunikaty informujące mieszkańców o pogorszeniu jakości wody - zawierające zalecenia i ewentualne ograniczenia jej wykorzystywania, celem rozpowszechnienia przez właściwego wójta gminy lub burmistrza, w sposób umożliwiający bezzwłoczne zapoznanie z nimi konsumentów z obszaru, dla którego wydano komunikat.

Uzyskano poprawę stanu technicznego ujęć wody w zakresie: odnowienia ścian i posadzki w hydroforni, odnowienia zbiorników i przewodów wodnych, wymiany złóż, uzupełnienia opasek wokół studni oraz ogrodzenia w 8 wodociągach.

Wykaz wodociągów, w których wyegzekwowano poprawę jakości wody i stanu technicznego w 2023 r.:

Poprawa jakości wody pod względem parametrów fizyko-chemicznych

1. gm. Biskupiec:
 - wod. publ. Droszewo I
2. gm. Jeziorany:
 - wod. publ. Jeziorany
3. gm. Dobre Miasto:
 - wod. publ. Prasłity
 - wod. publ. Jesionowo
 - wod. publ. Piotraszewo
4. gm. Gietrzwałd:
 - wod. publ. Biesal (2 decyzje)
 - wod. lok. DPS Grazyń

Poprawa jakości wody pod względem parametrów mikrobiologicznych

1. gm. Biskupiec:
 - wod. publ. Droszewo I (2 decyzje)
2. gm. Dobre Miasto:
 - wod. publ. Jesionowo
3. gm. Dywity:
 - wod. publ. Bukwałd
4. gm. Gietrzwałd:
 - wod. publ. Łęguty
 - wod. publ. Biesal (2 decyzje)
 - wod. lok. DPS Grazyń
5. gm. Jeziorany:
 - wod. publ. Jeziorany (2 decyzje)
6. gm. Jonkowo:
 - wod. publ. Jonkowo
7. gm. Kolno:
 - wod. publ. Ryn Reszelski
 - wod. publ. Tejsztyn
8. gm. Olsztynek:
 - wod. publ. Mierki
 - wod. lok. Smaki Warmii
 - wod. lok. Zalando
9. gm. Purda:
 - wod. publ. Stary Olsztyn
 - wod. publ. Klewki (2 decyzje)
 - wod. publ. Butryny
 - wod. lok. UWM Bałdy

10. gm. Stawiguda:

- wod. publ. Tomaszkowo (2 decyzje)
- wod. publ. Gąglawki
- wod. publ. Stawiguda
- wod. lok. Domki Fińskie

11. gm. Świątki:

- wod. publ. Łumpia (2 decyzje)
- wod. publ. Kwiecewo

Poprawa stanu technicznego urządzeń wodnych

1. gm. Dobre Miasto:

- wod. publ. Prasłity
- wod. publ. Łęgno
- wod. publ. Knopin

2. gm. Jeziorany:

- wod. publ. Jeziorany
- wod. publ. Franknowo

3. gm. Jonkowo:

- wod. publ. Godki

4. gm. Świątki:

- wod. publ. Świątki
- wod. publ. Kwiecewo

Wykaz wodociągów ze złym stanem technicznym – stan na koniec 2023 r.

1. gm. Dobre Miasto:

- wod. publ. Prasłity
- wod. publ. Łęgno

2. gm. Jonkowo:

- wod. publ. Godki

3. gm. Świątki:

- wod. publ. Kwiecewo

Wykaz miejscowości, w których występują braki wody

Na terenie powiatu olsztyńskiego co roku maleje liczba miejscowości, w których występują okresowe braki wody.

- Barczewo – nie ma trudności w dostawie wody,
- Biskupiec – nie ma trudności w dostawie wody,
- Dobre Miasto – w okresie letnim w miejscowości Jesionowo,
- Dywity – nie ma trudności w dostawie wody,
- Gietrzwałd – miejscowości Parwółki, Salminek, Nowy Młyn, Łęgucki Młyn, Dłużki,
- Jeziorany – Sołectwo Studzianka kolonie, Kolonie Olszewnik,
- Jonkowo – kolonie miejscowości Mątki, Wołowno, Pupki, Szałstry,
- Kolno – nie ma trudności w dostawie wody,

- Olszyn – nie ma trudności w dostawie wody,
- Olszynek – nie ma trudności w dostawie wody,
- Purda – Bruchwałd, Chaberkowo, Gąsiorowo, Groszkowo, Kaborno, Kołpaki, Kopanki, Linowo, Łajs, Nerwik, Pokrzywy, Purda Leśna, Rykowiec, Wygoda, Zaborowo, Zgniłocha, Stara Kaletka,
- Stawiguda – kolona Wymój (okresowy brak wody u ok. 6 właścicieli nieruchomości),
- Świątki – Kolonie Klony, Kolonie Worławki, Kolonie Skolity, Kiewry.

Zgłoszone awarie wodociągowe

W roku 2023 w Olsztynie zgłoszono 101 awarii sieci wodociągowych rozdzielczych, 24 awarie przyłączy wodociągowych oraz 5 awarii sieci magistralnych. Na terenie gmin w powiecie olsztyńskim czas przerwy w dostawie wody wahał się w granicach 2-8 godzin. Nie zgłoszono awarii w gminie Jonkowo. W gm. Świątki natomiast stwierdzono drobne awarie, bez przerw w dostawie wody.

Rozbudowa sieci wodociągowej

W 2023 r. obserwowano stopniową poprawę zaopatrzenia w wodę. Podobnie jak w roku ubiegłym rozbudowano sieci wodociągów publicznych:

- w gminie Barczewo – rozbudowano sieć wodociągową łącznie o 1493,5 mb, w tym: Barczewo – 84,8 mb, Nikielkowo – 395,6 mb, Wójtowo – 132 mb, Ramsowo – 166 mb, Ruszajny (w tym zakład produkcyjny- Instytut Energii) – 452,6 mb, Kaplityny – 127,5 mb, Rejczuchy - Zalesie – 135 mb,
- w gminie Biskupiec – do sieci wodociągowej zostały podłączone nowe budynki mieszkalne w miejscowościach: Biskupiec (9 szt.), Rukławki (1 szt.), Stryjewo (1 szt.), Kojtryny (1 szt.), Stanclewo (1 szt.), Dwymer (1 szt.), Parleza Wielka (1 szt.),
- w gminie Dywity – rozbudowano sieć wodociągową w miejscowościach; Dywity – 1065 mb, Spręcowo – 135 mb, Sętał – 100 mb,
- w gminie Gietrzwałd wybudowano nowe instalacje wodociągowe: Sząbruk - Unieszewo o długości 1636, 50 mb, Biesal - Jadaminy o długości 1700 mb, Podlejski - Łęguty o długości 3728, 40 mb,
- w gminie Jonkowo - dokonano rozbudowy sieci wodociągowej w miejscowościach: Jonkowo – 1214 mb, Gutkowo – 155 mb, Stętkiny – 542 mb,
- w gminie Olsztynek – rozbudowano sieć wodociągową w Olsztynku – 85 mb,
- w gminie Purda – rozbudowano sieć wodociągową w Patrykach - 90 mb, Stary Olsztyn - 1294 mb, Purda - 450 mb, Nowa Kletka - 1027 mb, Nowa Wieś – 175 mb,
- w gminie Stawiguda – rozbudowano sieć wodociągową w miejscowościach Bartąg, Gryźliny o łącznej długości 1067 mb,
- w gminie Świątki – dokonano rozbudowy sieci wodociągowej w miejscowościach Kalisty-
Kłobia, Komalwy- Konradowo – 2005 mb,
- w Olsztynie:
 - na stan majątkowy PWiK Sp. z o.o przyjęto sieci wodociągowe o długości 7238,81 mb, przyłącze wodociągowe o długości 216,8 mb,

- w ramach zadań inwestycyjnych wybudowano, zakupiono/zmodernizowano sieci wodociągowe o łącznej długości 229,33 mb i przyłącza wodociągowe o długości 65,58 mb.
- w ramach zadania inwestycyjnego „Wykup sieci od osób trzecich i współfinansowanie budowy sieci” zakupiono sieci wodociągowe „używane” o długości 223, 5 mb, przyłącza wodociągowe „nowe” o długości 1378, 2 mb,

Nie rozbudowywano sieci w gminach: Dobrze Miasto, Kolno, Jeziorany.

Ponadto w ramach prowadzonego nadzoru nad materiałami i wyrobami stosowanymi w procesach uzdatniania i dystrybucji wody pitnej na podstawie dokumentacji przedłożonej przez podmioty ubiegające się o zastosowanie takich materiałów, w związku z prowadzoną rozbudową wodociągów, wydano 35 ocen higienicznych. Oceny te weryfikowały, czy materiał lub wyrób zastosowany do dystrybucji, nie uwalnia do wody niebezpiecznych substancji lub substancji, które w inny sposób negatywnie wpłyną na jakość wody.

2.4. Stan sanitarny kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli

W sezonie funkcjonowało 5 kąpielisk zorganizowanych: nad jeziorem Ukiel - kąpieliska I, II ul. Kapitańska, nad jeziorem Skanda - ul. Plażowa, nad jeziorem Limajno w Swobodnej oraz nad jeziorem Dadaj w Rukławkach.

Ponadto zorganizowano 6 miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli tj.: 2 na terenie Kortowa nad jeziorem Kortowskim w Olsztynie, 1 w lesie nad jeziorem Kiernoz Wielki w Kurkach (ZHP), 1 w lesie nad jeziorem Borówko (ZHP), 1 nad jeziorem Gim w miejscowości Bałdy Piec (ZHP) oraz 1 nad jeziorem Łańskim w Ząbiu.

Zarówno kąpieliska jak i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli zostały zorganizowane w oparciu o uchwały Rady Gmin lub Rady Miasta, po zaopiniowaniu przez PPIS w Olsztynie. Wszystkie kąpieliska posiadały opracowane profile wody oraz ustalone wcześniej i zaakceptowane przez PPIS w Olsztynie harmonogramy pobierania próbek wody na 2023 r. Kąpieliska posiadały wyznaczone i trwale oznakowane strefy do kąpeli, dostęp do wody przeznaczony do spożycia, sanitariaty, kosze na odpady, pomosty, wyznaczoną strefę na plaży do rekreacji a także zapewnioną opiekę ratowników. Jakość wody w kąpieliskach na terenie miasta i powiatu olsztyńskiego kwalifikowana jest jako doskonała.

W kąpieliskach nr I i II w Olsztynie w okresie od 10.07.2023 r. do 24.07.2023 r. obowiązywał zakaz kąpeli ze względu na zakwit sinic (wydano decyzję administracyjną). W pozostałym okresie funkcjonowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli jakość wody odpowiadała wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z 17 stycznia 2019 r.

2.5. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, zakłady odnowy biologicznej, tatuażu i solaria

Nadzorem PPIS w Olsztynie w 2023 r. objęto: 123 zakłady fryzjerskie, 69 salonów kosmetycznych, 14 gabinetów tatuażu i 24 obiekty odnowy biologicznej. Za uchybienia sanitarne stwierdzone w tych obiektach nałożono na osoby odpowiedzialne 3 mandaty karne na sumę 600 zł.

Baza noclegowa

W hotelach, hostelach i pensjonatach świadczących usługi turystyczne systematycznie przeprowadzane są prace podwyższające ich standard i poprawiające komfort pobytu turystów. W 36 skontrolowanych obiektach zarówno stan sanitarny jak i techniczny był zachowany.

W 14 obiektach całorocznych dysponujących pokojami gościnnymi nieprawidłowości stwierdzono tylko w 1 obiekcie na terenie Olsztyna. W związku z powyższym wszczęto postępowanie administracyjne.

W sezonie letnim przeprowadzono kontrole 29 ośrodków wypoczynkowych, 28 gospodarstw agroturystycznych, 13 pensjonatów, 7 kempingów i 1 pola namiotowego. W ww. obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2023 roku część obiektów agroturystycznych, zawiesiła lub zlikwidowała prowadzoną wcześniej działalność.

Cmentarze, prosektoria, zakłady pogrzebowe

Przeprowadzono kontrole 29 cmentarzy, 2 prosektoriów, 24 samochodów służących do przewozu zwłok i szczątków ludzkich oraz skontrolowano warunki sanitarne podczas wykonywania 6 ekshumacji przez firmy pogrzebowe. Uchybień sanitarnych nie stwierdzono.

Obiekty kulturalne, sportowe, stadiony, lodowiska

W 2023 r. odebrano nowe obiekty kulturalne i sportowe, m. in. świetlice, budynki zaplecza stadionów, sale ćwiczeń. Pod koniec 2023 r. oddano do użytku duży obiekt sportowo rekreacyjny - Halę Urania w Olsztynie.

Rozpatrzono 3 wnioski o interwencję w sprawie niewłaściwych warunków sanitarnych w szatniach i na salach ćwiczeń siłowych. Przeprowadzono kontrole i wdrożono stosowne postępowanie.

Pływalnie, baseny

Nadzorem objęto 13 obiektów umożliwiających rekreację wodną, będące pływalniami lub posiadające baseny do pływania.

Przeprowadzone kontrole jakości wody basenowej w ramach nadzoru wykazały skażenie mikrobiologiczne wody w 6 obiektach. Skutkowało to wydaniem decyzji o wyłączeniu z eksploatacji niecek ze skażoną wodą do czasu uzyskania właściwych parametrów.

Ponadto w 2023 roku wydano 5 decyzji w sprawie stwierdzenia średniego lub wysokiego skażenia ciepłej wody użytkowej bakteriami z rodzaju Legionella w natryskach w 5 obiektach basenowych. Wskutek podjętych przez właścicieli działań naprawczych wyegzekwowano poprawę. Trwa postępowanie egzekucyjne dotyczące zapewnienia właściwej częstotliwości badań wody oraz właściwego stanu technicznego basenu w 1 obiekcie na terenie Olsztyna.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody na pływalniach, dokonano zbiorczej rocznej oceny w 13 pływalniach. Przeprowadzono analizę wyników badań wody wykonanych przez zarządzającego pływalnią, ich zakres i częstotliwość oraz próbek w ramach nadzoru przez

PPIS w Olsztynie stwierdzono, że w 11 obiektach zagwarantowano bezpieczeństwo zdrowotne osób korzystających z pływalni. W 2 obiektach nie zapewniono właściwej jakości wody basenowej ze względu na brak oznaczeń części parametrów, znaczne przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów, zmniejszoną częstotliwość badań, brak działań naprawczych w celu poprawy jakości wody. Prowadzone jest postępowanie administracyjne.

Szpitala, domy pomocy społecznej

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem wymagań higienicznych w podmiotach leczniczych w zakresie gospodarki odpadami oraz jakością wody ciepłej przeprowadzono kontrole w 11 szpitalach. W 4 placówkach prowadzono postępowania administracyjne w związku ze skażeniem wody ciepłej bakteriami z rodzaju *Legionella*. Po wdrożeniu działań naprawczych uzyskano właściwą jakość wody ciepłej.

W 31 obiektach sprawujących funkcje bytowo-opiekuńcze (tj. domy pomocy społecznej, domy opieki, środowiskowe domy samopomocy) oraz w 2 zakładach opiekuńczo-leczniczych zapewniających opiekę lekarską w ramach nadzoru przeprowadzono również kontrole jakości wody ciepłej. W 6 obiektach stwierdzono wysokie lub średnie skażenie wody ciepłej co skutkowało wydaniem decyzji administracyjnych. We wszystkich obiektach zrealizowano obowiązki wynikające z decyzji.

Inne obiekty użyteczności publicznej

Skontrolowano 35 placów zabaw na terenie miasta i powiatu. Obiekty były właściwie utrzymane, posiadały odpowiednie regulaminy.

Ponadto bezzasadne okazały się wnioski o interwencje dotyczące Oddziału Zewnętrznego ZK w Kikicach i Zakładu Karnego w Barczewie, w obiektach tych nie stwierdzono naruszenia przepisów sanitarnych.

2.6. Nadzór nad wodą ciepłą użytkową

Bakterie *Legionella* powszechnie występują w środowisku naturalnym człowieka, w wodzie i wilgotnej glebie. Warunki sprzyjające namnażaniu bakterii to np. zastoiny wodne w sieci wodociągowej, miejsca gdzie tworzą się osady i biofilm, a temperatura oscyluje między 20°C a 50°C.

Zakażenie bakteriami *Legionella* następuje w wyniku wdychania aerozolu wodno-powietrznego zawierającego te bakterie.

Aby zmniejszyć ryzyko rozwoju bakterii *Legionella* w instalacjach i urządzeniach wodnych należy przede wszystkim dbać o zachowanie przepływu w każdym punkcie instalacji aby zapobiec powstawaniu zastoisk, gdzie tworzą się idealne warunki do rozwoju mikroorganizmów. Ważne jest, aby utrzymywać wysoką temperaturę wody gorącej (50°C – 60°C) oraz nieprzerwaną cyrkulację w całym systemie. W przypadku wystąpienia zanieczyszczenia mikrobiologicznego konieczne jest niezwłoczne przeprowadzenie dezynfekcji termicznej lub chemicznej.

PPIS sprawuje nadzór nad jakością wody ciepłej użytkowej w obiektach służby zdrowia oraz obiektach zapewniających całodobową opiekę, a także w basenach. Badania na obecność pałeczek *Legionella* sp w większości placówek zostały przeprowadzone w ramach

kontroli wewnętrznej przez właścicieli lub zarządzających tymi obiektami oraz w ramach nadzoru inspekcji zgodnie z ustalonym harmonogramem.

W 2023 roku, w ramach nadzoru, pobrano do badań 140 próbek wody ciepłej użytkowej:

- 94 prób z niecek basenowych i natrysków pływalni,
- 24 w szpitalach,
- 17 w domach pomocy społecznej i domach opieki,
- 4 próby wody ciepłej pobrano w 2 zakładach leczniczo-opiekuńczych,
- 1 w zakładzie karnym.

2.7. Nadzór nad postępowaniem ze zwłokami.

Skontrolowano 24 samochody służące do przewozu zwłok i szczątków ludzkich będących w posiadaniu firm pogrzebowych.

W ramach swoich kompetencji PPIS wydał 6 decyzji zezwalających na wywóz zwłok z Polski oraz 52 postanowienia pozytywnie opiniujące sprowadzenie zwłok lub szczątków z zagranicy do kraju (28 na wniosek Urzędu Miasta i 24 na wniosek Starostwa Powiatowego). Dokumenty te wydawane były w oparciu o analizę przyczyny zgonu oraz sposobu ich transportu.

Na prośbę wnioskodawców wydano 237 decyzji zezwalających na wykonanie ekshumacji. Dokonano 6 kontroli sprawdzających prawidłowość przeprowadzania prac ekshumacyjnych przez firmy pogrzebowe.

2.8. Nadzór nad środkami transportu publicznego.

W ramach nadzoru sanitarnego skontrolowano 5 tramwajów, 9 autobusów komunikacji miejskiej, 15 wagonów w pociągach dalekobieżnych i 9 w podmiejskich. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarnych.

2.9. Nadzór nad imprezami masowymi

Wydano 19 postanowień pozytywnie opiniujących sposób organizacji imprez masowych (10 dotyczyło imprez organizowanych na terenie miasta Olsztyna, 9 na terenie powiatu).

Przeprowadzono kontrole 4 imprez: „Kortowiada” na terenie miasteczka studenckiego, Green Festiwal - na plaży miejskiej w Olsztynie, XVII Piknik Rotariański na lotnisku w Olsztynie i mecz Stomil Olsztyn – Znicz Pruszków na terenie Stadionu OSiR w Olsztynie.

2.10. Współpraca z innymi urzędami i instytucjami

- Przedstawiciel Sekcji Higieny Komunalnej uczestniczył w spotkaniach Zespołu ds. Koordynacji Bezpieczeństwa Imprez Masowych i Zgromadzeń przy Regionalnym Centrum Bezpieczeństwa w Olsztynie.
- Na terenie miasta Olsztyna i gmin powiatu olsztyńskiego Sekcja Higieny Komunalnej uczestniczyła w kontrolach i wizjach lokalnych ze Strażą Miejską, Policją, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i administratorami budynków mieszkalnych. Wspólne kontrole prowadzone były w przypadku osób gromadzących zbędne przedmioty oraz odpady w mieszkaniach lub na terenach prywatnych posesji.
- W ramach porozumienia o współdziałaniu i współpracy zawartego pomiędzy Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym i Powiatowym Lekarzem Weterynarii

w Olsztynie wydano 10 ocen jakości wody w zakładach produkujących i przetwarzających żywność pochodzenia zwierzęcego – 7 dot. obiektów w powiecie, 3 w m. Olsztyn.

- Na wniosek rad gminnych wydano 11 opinii o projektach regulaminu utrzymania czystości i porządku.

2.11. Działalność kontrolno-represyjna w 2023 r.

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego:

- przeprowadzono łącznie **1086 kontroli**, w tym: 597 kontroli obiektów użyteczności publicznej (364 w Olsztynie, 233 w powiecie), 116 kontroli urządzeń wodnych – stacji uzdatniania wody, 270 kontroli jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, 12 kontroli kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli, 15 kontroli basenów i jakości wody basenowej, 6 kontroli ekshumacji, 47 kontroli wody ciepłej użytkowej w szpitalach, DPS i zakładzie karnym, 16 przeprowadzonych w związku z wniesionymi wnioskami o interwencje, 4 kontrole imprez masowych, 3 kontrole dotyczące pomiarów hałasu,
- pobrano łącznie **848 prób wody**, w tym 615 prób wody pitnej (197 w Olsztynie, 418 w powiecie), 88 próby wody z niecek basenowych (40 w Olsztynie, 48 w powiecie), 5 prób wody powierzchniowej (3 w Olsztynie, 2 w powiecie) oraz 140 prób wody ciepłej użytkowej: 94 w basenach (44 w Olsztynie, 50 w powiecie), 24 w szpitalach (18 w Olsztynie, 6 w powiecie), 17 w DPS (7 w Olsztynie, 10 w powiecie), 4 w ZOL (2 w Olsztynie, 2 w powiecie), 1 w zakładzie karnym w Barczewie, celem kontroli jej jakości,
- ponadto w trakcie prowadzonego postępowania wydano:
 - **405 decyzji merytorycznych** w tym: 82 decyzje administracyjne dotyczące nadzorowanych obiektów (Ol-25, P-57), 237 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji na cmentarzach (Ol-150, P-87), 6 decyzji zezwalających na wywóz zwłok z Polski, 80 decyzji związanych z prowadzonym postępowaniem administracyjnym (wygaszające, przedłużające i umarzające) (Ol-26, P-55),
 - **74 decyzje płatnicze** (Ol-22, P-52),
 - nałożono 5 mandatów karnych na kwotę 950 zł,
 - 3 tytuły wykonawcze (Ol),
 - 7 postanowień o nałożeniu grzywny (Ol).

2.12. Wnioski

- W roku 2023 r. podobnie jak w latach poprzednich priorytetowym zadaniem był nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Przedsiębiorstwa wodociągowe systematycznie dostarczały wyniki badań, wykazywały chęć współpracy, stosowały się do wydawanych zaleceń i decyzji oraz wykonywały je w ustalonych terminach. Odnotowano w kilku przypadkach problemy w zapewnieniu właściwej jakości wody przez producentów, co skutkowało okresowym pogorszeniem jakości i wydaniem przez organ decyzji o nieprzydatności/warunkowej przydatności wody do spożycia.

- Prowadzono nadzór nad jakością wody ciepłej użytkowej celem wyeliminowania zagrożenia zdrowotnego związanego z występowaniem bakterii Legionella sp. w systemach instalacji wewnętrznych wody ciepłej w podmiotach wykonujących działalność leczniczą (szpital, ZOZ) i w całodobowych domach opieki. Badania wykonywane były zgodnie z ustalonym harmonogramem w ramach nadzoru PPIS w Olsztynie oraz kontroli wewnętrznej. Planowane jest poszerzenie działań edukacyjnych w obiektach użyteczności publicznej, w których w trakcie użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny a także wśród zarządców budynków zamieszkania zbiorowego.
- W ramach zwiększenia poziomu bezpieczeństwa i zapewnienia właściwych warunków sanitarnych dla osób korzystających z wypoczynku nad wodą, należy promować na terenie gmin organizację kąpielisk.
- W trwającym w 2023 roku sezonie letnim wystąpiły problemy z wyegzekwowaniem badań jakości wody od organizatorów miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli.
- Trudności w sprawowaniu nadzoru sanitarnego to przypadki gromadzenia zbędnych przedmiotów oraz odpadów w mieszkaniach lub na terenach prywatnych posesji ze względu na brak odpowiednich regulacji prawnych.

3. Bezpieczeństwo Żywności i Żywienia

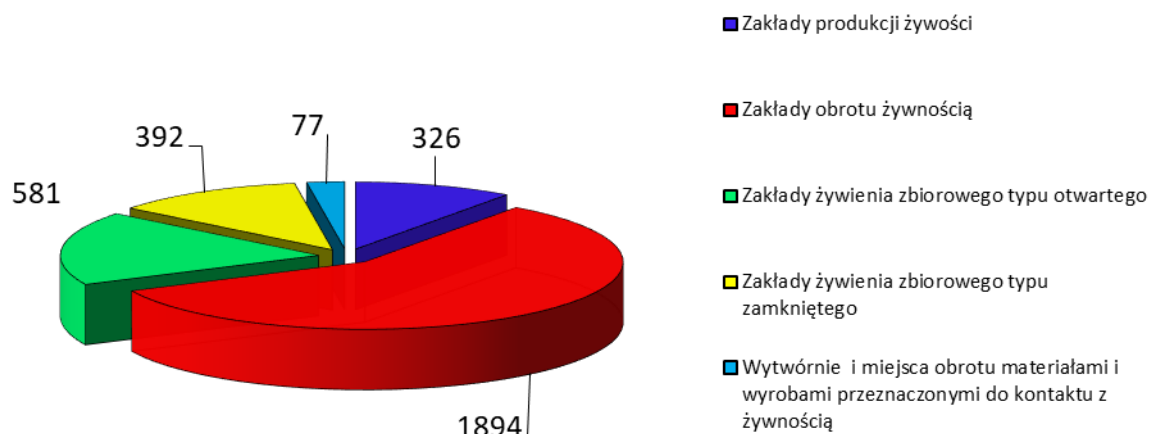
3.1. Zadania

- sprawdzanie zgodności funkcjonowania przedsiębiorstw z zasadami obowiązującego prawa w zakresie nadzoru nad żywnością, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.
- podejmowanie skutecznych i spójnych działań interwencyjnych w przypadku powzięcia informacji o zagrożeniu dla zdrowia / życia konsumenta np. zgłoszenie zatrucia pokarmowego.
- natychmiastowe podejmowanie działań w ramach systemów wczesnego ostrzegania o produktach niebezpiecznych: RASFF.
- ocena bezpieczeństwa środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.
- ocena bezpieczeństwa żywności specjalnego przeznaczenia żywieniowego, w tym suplementów diety.
- graniczne kontrole sanitarne żywności pochodzenia niezwierzęcego, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przywożonych z państw trzecich i wywożonych z terytorium Unii Europejskiej.
- ocena realizacji wdrożonych przez przedsiębiorców systemów kontroli wewnętrznej opartych na zasadach HACCP, stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej w działalności.
- szkolenia i upowszechnianie wiedzy z zakresu bezpieczeństwa i higieny żywności w świetle zmieniającego się prawa żywnościowego.
- współpraca z Inspekcją Weterynaryjną oraz z innymi organami na mocy porozumień.
- informowanie i udostępnianie materiałów edukacyjnych w przypadku pojawienia się nowych zagrożeń.

3.2. Liczba obiektów nadzorowanych

Nadzorem objęto 3270 obiektów (w tym 1947 obiektów w mieście Olsztyn oraz 1323 obiektów w powiecie olsztyńskim). W porównaniu z 2022 rokiem liczba nadzorowanych obiektów nieznacznie zmalała – w 2022 roku w nadzorze znajdowało się 3294 obiektów ogółem (w tym 2038 obiektów w mieście Olsztyn oraz 1256 obiektów w powiecie olsztyńskim).

Ilościowy wykaz nadzorowanych obiektów w 2023 r.

Lp.	Grupa obiektów	Liczba obiektów w 2023 r.	Liczba obiektów w 2022 r.
1	Zakłady produkcji żywności	326 (101 - Olsztyn 225 - powiat)	325 (114 - Olsztyn 211 - powiat)
2	Zakłady obrotu żywnością	1894 (1189 - Olsztyn, 705 - powiat)	1928 (1216 - Olsztyn, 712 - powiat)
3	Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego	581 (387 - Olsztyn 194 - powiat)	585 (396 - Olsztyn 189 - powiat)
4	Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego	392 (230 - Olsztyn 162 - powiat)	390 (229 - Olsztyn 161 - powiat)
5	Wytwórnice i miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	77 (40 - Olsztyn 37 - powiat)	66 (27 - Olsztyn 39 - powiat)
7	OGÓŁEM	3270 (1947 - Olsztyn 1323 - powiat)	3294 (2038 - Olsztyn 1256 - powiat)

W nadzorowanych obiektach kontrolowano zasady przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa żywności podczas produkcji, magazynowania, transportu i obrotu (produkcję i obrót w określonym zakresie żywności pochodzenia zwierzęcego nadzoruje Inspekcja Weterynaryjna). Ponadto przedmiotem kontroli były warunki żywienia w zakładach żywienia

zbiorowego zamkniętego, materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością oraz inne czynniki mogące mieć wpływ na zdrowie ludzi.

Ocena stanu sanitarnego zakładów dokonywana jest na podstawie jednolitych, obowiązujących w kraju kryteriów. Przeprowadzane są: kontrole kompleksowe, kontrole tematyczne, kontrole interwencyjne.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, kontrole urzędowe w zakresie nadzoru nad żywnością przeprowadza się bez wcześniejszego uprzedzenia podmiotów. W przeciwieństwie do innych komórek organizacyjnych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, nie przesyła się do przedsiębiorstw zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli.

Podczas kontroli sporządzane są protokoły kontroli sanitarnych. W przypadku stwierdzenia rażących zaniedbań higieniczno-sanitarnych zagrażających zdrowiu lub życiu konsumentów, wydawane są decyzje o unieruchomieniu/przerwaniu działalności całego lub części zakładu. W roku 2023 wydano 1 decyzję o unieruchomieniu zakładu. Dotyczyła ona jednego z zakładów gastronomicznych typu kebab z terenu Olsztyna, w którym kontrolerzy stwierdzili niewłaściwy stan sanitarny i duże ilości żywych prusaków.

Na sprawców wykroczeń przeciwko zdrowiu lub życiu konsumentów nałożono 122 (w tym 80 dot. miasta Olsztyn oraz 42 dot. powiatu olsztyńskiego) mandaty karne na kwotę 35050 złotych. W przypadkach stwierdzenia nieprawidłowości technicznych w zakładach produkcji i obrotu, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydawał decyzje administracyjne zobowiązujące strony do poprawy warunków higieniczno-sanitarnych w zakładach, w określonych terminach. Wobec podmiotów nierealizujących obowiązków decyzji, organ wdrażał postępowanie egzekucyjne w celu przymuszenia, wystawiając w 2023 roku 6 tytułów wykonawczych.

Podczas kontroli zakładów produkcyjnych oceniano znakowanie środków spożywczych w zakresie zgodności informacji na etykietach z obowiązkami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (...). W większości zakładów przedsiębiorcy dostosowują się do obowiązujących przepisów.

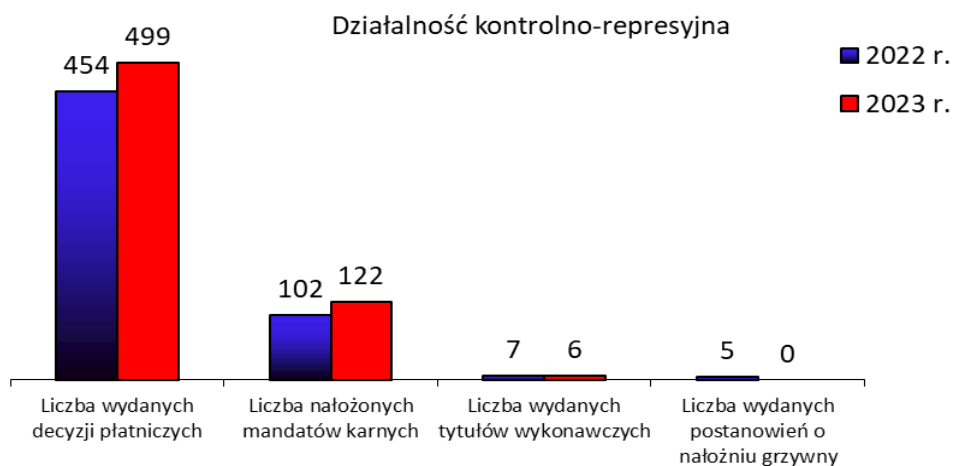
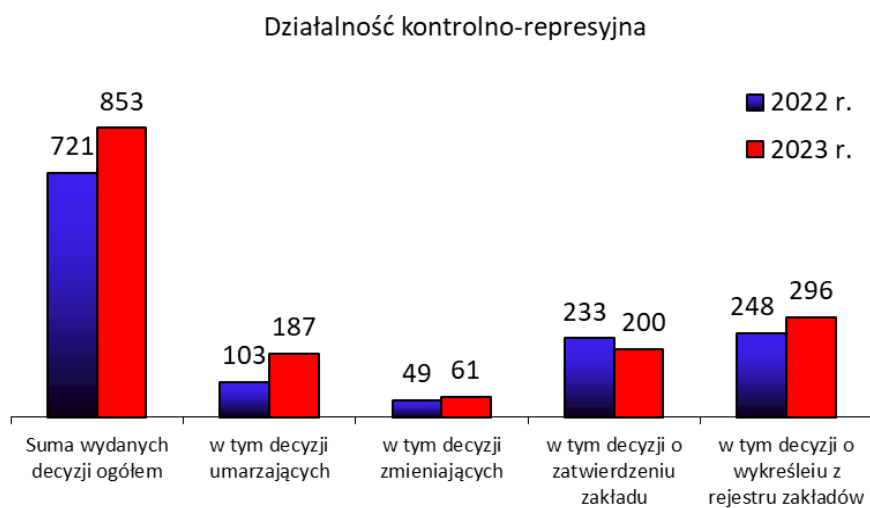
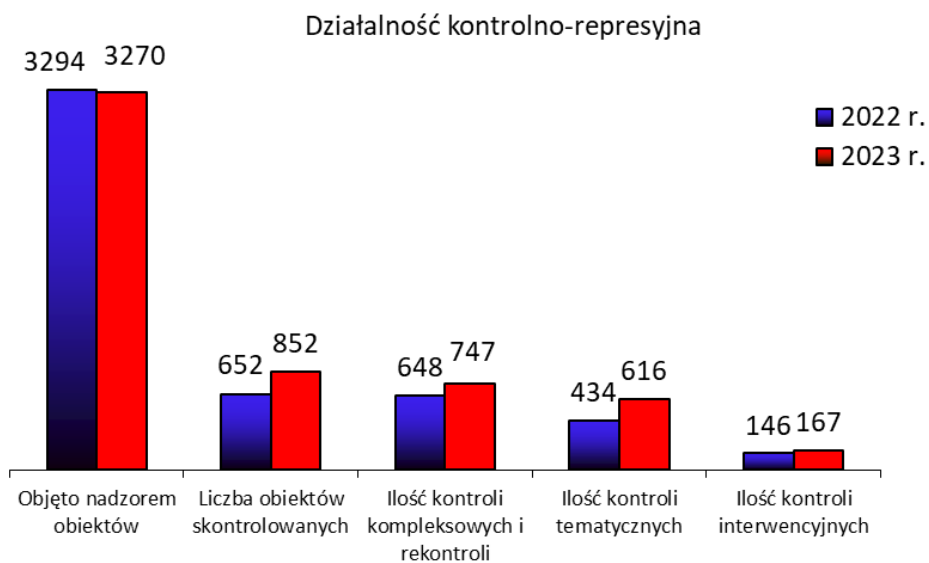
Istotnym tematem rozpatrywanym w 2023 r. była realizacja zasady tzw. traceability, czyli systemu pozwalającego na identyfikację dostawców i odbiorców żywności. Podczas kontroli zakładów szczegółowo analizowano dokumentację towarzyszącą dostawom, tj. faktury VAT, handlowe dokumenty identyfikacyjne, dokumenty WZ oraz oznakowanie produktów.

Podsumowując można stwierdzić, że zakłady obrotu, produkcji i inne posiadają systemy umożliwiające zidentyfikować żywność. Systemy te jednak wymagają dopracowania głównie w zakresie określenia konkretnej partii danego produktu, co jest istotne przy podejmowaniu sprawnych i skutecznych działań dotyczących, m.in. zawiadomień RASFF.

Dodatkowym obszarem działań objęto kuchnie niemowlęce w placówkach szpitalnych. Personelowi placówek udzielano szczegółowych instruktaży dotyczących zakazu reklamy preparatów do początkowego żywienia niemowląt. W rozmowach z osobami odpowiedzialnymi za żywienie noworodków i niemowląt podkreślano, iż stosowanie do żywienia powyższych preparatów może wynikać wyłącznie z zaleceń lekarskich.

3.3. Działalność kontrolno-represyjna:

	2022 r.	2023 r.
Objęto nadzorem obiektów	3294 (2038 - M. Olsztyn 1256 – powiat olsztyński)	3270 (1947 - M. Olsztyn 1323– powiat olsztyński)
1. Suma kontroli ogółem	1228 (790 - M. Olsztyn 438 - powiat olsztyński)	1530 (1001 - M. Olsztyn 529 - powiat olsztyński)
- w tym ilość kontroli kompleksowych i rekontroli	648	747
- w tym ilość kontroli tematycznych	434	616
- w tym ilość kontroli interwencyjnych	146	167
2. Suma decyzji ogółem	721 (510 - M. Olsztyn 211 - powiat olsztyński)	853 (582 - M. Olsztyn 270 - powiat olsztyński)
- w tym decyzji administracyjnych	88	108
- w tym decyzji umarzających	103	188
- w tym decyzji zmieniających	49	61
- w tym decyzji o zatwierdzeniu zakładu	233	200
- w tym decyzji o unieruchomieniu zakładu	0	1
- w tym decyzje o wykreśleniu z rejestru zakładów	248	296
3. Liczba obiektów skontrolowanych	652 (435 - M. Olsztyn 217 - powiat olsztyński)	861 (582 - M. Olsztyn 279 - powiat olsztyński)
4. Liczba wydanych decyzji płatniczych	454 (261 - M. Olsztyn 193 - powiat olsztyński)	498 (300 - M. Olsztyn 199 - powiat olsztyński)
5. Liczba nałożonych mandatów karnych	102 (70 - M. Olsztyn 33 - powiat olsztyński) na kwotę 29400 zł.	122 (80 - M. Olsztyn 42 - powiat olsztyński) na kwotę 35050 zł
6. Liczba wydanych tytułów wykonawczych	7 (4 - M. Olsztyn 3 - powiat olsztyński)	6 (4 - M. Olsztyn 2 - powiat olsztyński)
7. Suma wystawionych postanowień	12 (8 - M. Olsztyn 4 - powiat olsztyński)	10 (9 - M. Olsztyn 9 - powiat olsztyński)
- w tym postanowień o nałożeniu grzywny	5 (3 - M. Olsztyn 2 - powiat olsztyński)	0 (0 - M. Olsztyn 0 - powiat olsztyński)

3.4. Stan sanitarny obiektów produkcji i obrotu żywnością

Podczas kontroli kompleksowych ocenę stanu sanitarno-higienicznego zakładów produkcji i obrotu żywnością przeprowadza się na podstawie tzw. „arkuszy oceny stanu sanitarnego”. Analiza pytań zawartych w arkuszu, pozwala na kategoryzację obiektów według stopnia zagrożenia przyznając im niskie, średnie bądź wysokie ryzyko. W oparciu o te kryteria, wysokie ryzyko zagrożenia, a więc ocenę negatywną, otrzymały tylko te zakłady, w których stwierdzono duże odstępstwa od stanu akceptowalnego. W roku 2023 niezgodnych z wymaganiami ujętymi w „arkuszu oceny stanu sanitarnego” było 26 zakładów w tym: 15 zakładów produkcji żywności (11 obiektów dot. M. Olsztyn), 3 zakłady obrotu żywnością (1 obiekt dot. M. Olsztyn), 4 zakłady żywienia zbiorowego otwartego (3 obiekty dot. M. Olsztyn oraz 1 - powiat olsztyński) oraz 4 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego (3 obiekty dot. M. Olsztyn).

Najczęściej występujące nieprawidłowości odnotowywane w skontrolowanych zakładach to:

- niezachowanie należytego stanu sanitarno-higienicznego w zakresie bieżącej czystości sprzętu, urządzeń, pomieszczeń;
- niezachowanie należytego stanu sanitarno-technicznego sprzętu, urządzeń, pomieszczeń;
- stosowanie do produkcji oraz wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości;
- przechowywanie środków spożywczych w warunkach narażających je na zepsucie (temperatura niezgodna z deklaracjami producentów) lub w warunkach narażających je na zanieczyszczenie (m.in. brak segregacji podczas przechowywania);
- brak identyfikowalności środków spożywczych/składników/półproduktów/potrav własnych m.in. brak etykiet, brak informacji o dacie sporządzenia danej potrawy;
- nieprzestrzeganie rozdziału prac na stanowiskach roboczych w zakładach żywieniowych oraz produkcyjnych;
- brak rozdziału stanowisk w sklepach spożywczych (np. warzywa, owoce, wyroby cukiernicze, wędliny oraz mięso surowe, wyroby wędliniarskie ważone na jednej wadze);
- nieprzestrzeganie zasad higieny przy sporządzaniu potraw/posiłków;
- brak podstawowych środków do utrzymania higieny personelu (mydło w płynie, ręczniki jednorazowego użytku);
- brak realizacji opracowanych procedur GHP/GMP/HACCP.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości porządkowych przeprowadzane były kontrole sprawdzające, które zwykle wykazywały poprawę, natomiast w celu usunięcia nieprawidłowości technicznych lub braków w zakresie dokumentacji wydawane były decyzje administracyjne z terminem wykonania obowiązku.

W części zakładów właściciele przeprowadzają prace modernizacyjne w sposób systematyczny, dzięki czemu poprawiają warunki higieniczne i zdrowotne w obszarze magazynowania żywności, obróbki wstępnej, stanu technicznego pomieszczeń i wyposażenia, funkcjonalności pomieszczeń, itp.

3.5. Obowiązek prowadzenia kontroli wewnętrznej w przedsiębiorstwach sektora spożywczego

Ważnym narzędziem w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności jest realizacja w sposób elastyczny procedur opartych na zasadach systemu HACCP, stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej - GHP, dobrej praktyki produkcyjnej - GMP. Jest to jeden z głównych obszarów kontroli wewnętrznej producentów, zapewniający zachowanie standardów higieniczno-sanitarnych podczas produkcji i obrotu żywności.

W dużych zakładach produkcyjnych, żywienia zbiorowego oraz obrotu, dobre praktyki higieniczne i produkcyjne oraz zasady systemu HACCP zostały wdrożone i funkcjonują. Ich realizacją i weryfikacją zajmują się w większości osoby do tych zadań zatrudnione tzw. specjaliści do spraw zapewnienia jakości. Kontrola wewnętrzna w ww. obiektach z reguły funkcjonuje poprawnie, a dokumentacja prowadzona jest na bieżąco, w sposób prawidłowy.

W małych i średnich przedsiębiorstwach, głównie zakładach obrotu żywnością, małej gastronomii, obowiązek wdrożenia systemów jakości, realizowany jest w oparciu o ocenę ryzyka oraz zasadę elastyczności. Zdarza się jednak, że dokumentacja z zakresu GHP/GMP np. rejestry kontroli temperatur są wypełniane niezgodnie z faktycznym stanem lub niesystematycznie.

3.6. Jakość zdrowotna środków spożywczych oraz przyczyny ich kwestionowania

Ocenę jakości zdrowotnej środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przeprowadzano w ramach: urzędowej kontroli żywności, monitoringu, granicznej kontroli importowanych, eksportowanych towarów.

Próbki pobrano zgodnie z „Planem pobierania próbek do badań żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla PIS”. Wykonano badania środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością producentów krajowych, pochodzących z krajów UE oraz z importu. Ponadto w przypadku działań interwencyjnych pobierano próbki środków spożywczych, próbki kontrolne posiłków oraz wymazy sanitarne. W 2023 r. w ramach urzędowej kontroli i monitoringu pobrano do badań 391 próbek. Wyniki i kierunki badań przedstawiono w poniższej tabeli:

Kierunek badań	Liczba próbek zbadanych ¹
Mikrobiologiczne	256
Fizyko-chemiczne	90
Organoleptyczne	295
Znakowanie	329
Zanieczyszczenia biologiczne i fizyczne	40
Badanie materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością w kierunku migracji globalnej	1

¹ Liczby nie sumują się

W 2023 r. zakwestionowano 51 próbek, w tym 40 próbek pobranych na terenie miasta Olsztyna, 11 próbek w powiecie olsztyńskim tj.:

- 38 próbek (K)* pod kątem obecności zanieczyszczeń mikrobiologicznych - przekroczenie liczby *Enterobacteriaceae* (w tym 13 próbek pobranych w związku z interwencją);
- 1 próbka (I)* ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu NDP pozostałości pestycydów;
- 1 próbka (K)* ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu (NDP) benzo(a)pirenu;
- 1 próbka (K)* ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu NDP deoksyniwalenolu (DON);
- 1 próbka (I)* ze względu na przekroczenie NDP alkaloidów opium (pobrana w ramach interwencji);
- 8 próbek (K)* ze względu na nieprawidłową organoleptykę (pobranych w ramach interwencji);
- 1 próbka (K)* ze względu na niewłaściwe znakowanie.

* pochodzenie próbki K-krajowa, I-import

W ramach bieżącego nadzoru wytypowano i objęto kontrolą 30 producentów żywności. Pobrano losowo 195 następujących próbek:

Lp.	Rodzaj zakładu	Rodzaj produktu	Ilość próbek	Kierunek badań	Miejsce poboru miasto Olsztyn (M)/powiat olsztyński (G)
1.	Wytwórnice octu, majonezu i musztardy	Musztarda stołowa	1	Kwas erukowy	G
2.	Inne wytwórnice żywności	Herbatka ziołowa Eugeniusza Kozłowskiego, wieloskładnikowa nr 26 miesiąc sercowy	1	Metale	M
3	Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	Kubuś Baby Mus + kaszka po 5 miesiącu, jabłko, banan	1	Metale	G
4.	Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	Seler suszony korzeń sterylizowany 10x10x2mm	1	Metale	G
5.	Wytwórnice wyrobów cukierniczych	Rodzynki w czekoladzie	1	Metale	G
6.	Inne wytwórnice żywności	Sznycle mielone w sosie	5	Mikrobiologia	G

7.	Piekarnie	Salatka	5	Mikrobiologia	M
8.	Zakłady usług cateringowych	Salatka z kaszą pęczak burakiem i pomarańczą	5	Mikrobiologia	M
9.	Zakłady usług cateringowych	Pomidorowe tagliatelle z fasolą	5	Mikrobiologia	M
10.	Inne wytwórnie żywności	Beza Pavlova z kremem ze śmietaną i mascarpone	5	Mikrobiologia	M
11.	Piekarnie	Butka słodka z budyniem	5	Mikrobiologia	M
12.	Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	Kubuś Baby Mus po 4 miesiącu, jabłko, banan, marchew	10	Mikrobiologia	G
13.	Inne wytwórnie żywności	Anyż biedrzeniec owoc - Anisi fructus	5	Mikrobiologia	G
14.	Inne wytwórnie żywności	Sorbet ananas z miętą	5	Mikrobiologia	M
15.	Inne wytwórnie żywności	Sorbet Jagoda	5	Mikrobiologia	M
16.	Inne wytwórnie żywności	Sorbet truskawkowy	5	Mikrobiologia	M
17.	Ciastkarnie	Lody sorbet malina	5	Mikrobiologia	M
18.	Inne wytwórnie żywności	Lody waniliowe	5	Mikrobiologia	M
19.	Inne wytwórnie żywności	Lody śmietankowe z lat 50-tych	5	Mikrobiologia	M
20.	Inne wytwórnie żywności	Lody shrekowe	5	Mikrobiologia	M
21.	Ciastkarnie	Lody śmietankowe	5	Mikrobiologia	M
22.	Obiekty ruchome i tymczasowe	Świderki o smaku śmietankowo-waniliowym	5	Mikrobiologia	M
23.	Automaty do lodów	Lody świderki o smaku śmietankowo-czekoladowym	5	Mikrobiologia	M
24.	Ciastkarnie	Lody włoskie o smaku śmietankowym	5	Mikrobiologia	M
25.	Automaty do lodów	Lody świderki o smaku śmietankowo-karmelowym	5	Mikrobiologia	M
26.	Automaty do lodów	Świderki o smaku truskawkowym	5	Mikrobiologia	G
27.	Automaty do lodów	Lody włoskie o smaku śmietankowo - waniliowym	5	Mikrobiologia	G

28.	Automaty do lodów	Świderki o smaku czekoladowym	5	Mikrobiologia	M
29.	Inne wytwórnie żywności	Lody włoskie o smaku śmietankowym	5	Mikrobiologia	M
30.	Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	Mus kubuś 100% banan, jabłko	5	Mikrobiologia	G
31.	Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	Mus kubuś 100% jabłko, arbuz, aronia	5	Mikrobiologia	G
32.	Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	Kubuś Baby Mus + kaszka po 5 miesiącu, jabłko, banan	10	Mikrobiologia	G
33.	Wytwórnice wyrobów cukierniczych	Orzeszki arachidowe w czekoladzie deserowej	5	Mikrobiologia	G
34.	Wytwórnice suplementów diety	Mycobiotic NS Suplement diety	5	Mikrobiologia	M
35.	Zakłady usług cateringowych	Makaron bezglutenowy z kurczakiem i warzywami	1	Obecność glutenu	M
36.	Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	Sok Kubuś 100% jabłko, marchew, banan, truskawka	5	Organoleptyka	G
37.	Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	Tymbark mus z owoców i warzyw z dodatkiem witaminy C mango, banan, ananas, dynia, marchew, jabłko	5	Organoleptyka, zapleśnienie	G
38.	Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	Tymbark mus z owoców i warzyw z dodatkiem witaminy C jabłko, gruszka, biała marchew, pasternak, banan	5	Organoleptyka, zapleśnienie	G
39.	Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	Tymbark mus z owoców i warzyw jabłko, burak, truskawka	5	Organoleptyka, zapleśnienie	G
40.	Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	Tymbark Sok 100% pomarańcza	5	Organoleptyka, zapleśnienie	G
41.	Inne zakłady/obiekty obrotu żywnością	Rukola Selvatica	1	Pestycydy	G
42.	Inne wytwórnie żywności	Pomidor Malinowy odmiana Maluno	1	Pestycydy	G
43.	Ciastkarnie	Ciastka kruche z marmoladą	1	Substancje dodatkowe	M

44.	Wytwórnice octu, majonezu i musztardy	Ocet spirytusowy	1	Substancje dodatkowe	G
45.	Wytwórnice octu, majonezu i musztardy	Musztarda ze śliwką	1	Substancje dodatkowe	G
46.	Apteki	Suplement diety Witaminy + minerały	1	Witaminy i inne żywieniowe	M
47.	Wytwórnice suplementów diety	Arthrobiotic NS suplement diety	1	Witaminy i inne żywieniowe	M
48.	Wytwórnice suplementów diety	Suplement diety Rutyna zawiera witaminę C z ekstraktem z owoców maliny	1	Witaminy i inne żywieniowe	G
49.	Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	Kubuś Baby Mus +kaszka po 6 miesiącu jabłko morela	1	WWA	G

3.7. Działania w ramach systemu RASFF

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (ang. Rapid Alert System for Food and Feed, w skrócie RASFF) służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie, będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następujących w wyniku zidentyfikowania takich produktów.

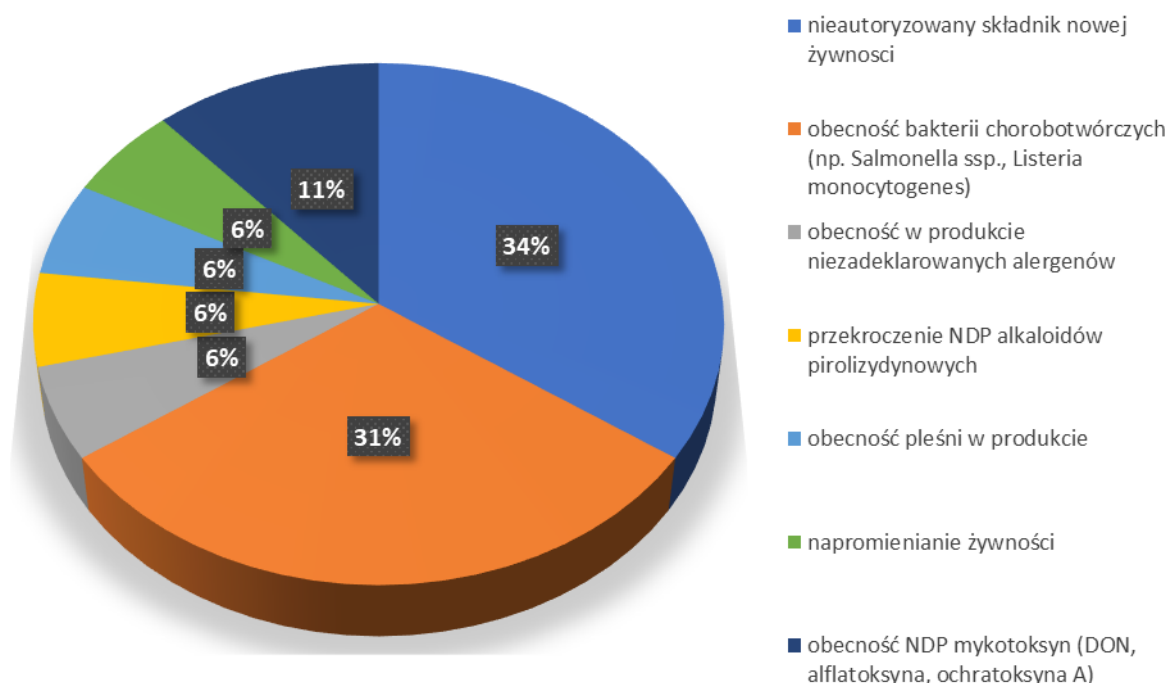
System ten jest ustanowiony przez prawodawstwo wspólnotowe i służy do szybkiej wymiany informacji między państwami członkowskimi a Komisją na temat środków i działań dotyczących produktów stanowiących poważne zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów.

W 2023 r. w ramach systemu RASFF podjęto działania na podstawie 68 powiadomień, z czego: 24 powiadomienia dotyczyły działań prowadzonych zarówno w gminach jak i w Olsztynie, 38 powiadomień dotyczyło działań tylko w Olsztynie, 6 powiadomień dotyczyło działań tylko na terenie gminy. Większość zgłoszeń w celu podjęcia działań, pozostałe to powiadomienia w celu zwrócenia uwagi (12) oraz powiadomienia tzw. alarmowe (11).

Z całkowitej ilości otrzymanych powiadomień w 2023 r.:

- 65 dotyczyło żywności m.in. w zakresie: przekroczenia najwyższych dopuszczalnych pozostałości pestycydów, przekroczenia NDP beznoapirenu oraz sumy WWA, ochratoksyny A, aflatoksyn, deoksyniwalenolu (DON), alkaloidów pirolizydynowych, zanieczyszczenia produktów bakteriami chorobotwórczymi, obecności pleśni w produkcie, stwierdzenia w składzie suplementów diety składników nieautoryzowanej nowej żywności, obecności w produkcie ciała obcego, obecności w produkcie niezadeklarowanych alergenów (gluten w produkcie bezglutenowym), napromieniania żywności (wykres 1)

Najczęściej występujące zagrożenia w środkach spożywczych w otrzymanych powiadomieniach RASFF w 2023 r.

- 3 dotyczyły materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością m.in. w zakresie: zmienionych cech organoleptycznych oraz przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów (NDP) amin aromatycznych w materiałach i wyrobach do kontaktu z żywnością.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie, w związku z poborem prób żywności, w ramach urzędowej kontroli żywności oraz otrzymaniem niewłaściwych wyników badań, zgłosił do systemu RASFF 4 produkty:

- fasola drobna – z uwagi na przekroczenie NDP pozostałości pestycydu (glifosat);
- mąka kukurydziana – z uwagi na przekroczenie NDP mykotoksyny (DON);
- mak – z uwagi na stwierdzenie alkaloidów opium;
- proszek kakaowy alkalizowany 10-12% - z uwagi na przekroczenie NDP zawartości benzopirenu.

Dane zawarte w poniższej tabeli przedstawiają porównanie ilości podejmowanych działań w ramach systemu RASFF w latach 2022/2023.

Podejmowane działania	2022	2023
Ilość informacji uzyskanych telefonicznie	148	117
Ilość informacji uzyskanych faxem / mail	168	95
Ilość przeprowadzonych kontroli w obiektach	67	43

3.8. Ocena jakości żywienia

Pod pojęciem żywienia zbiorowego należy rozumieć organizację żywienia pozadomowego większych grup ludności. Głównym celem żywienia zbiorowego jest zaspokajanie potrzeb na energię i składniki odżywcze zawarte w pożywieniu, dla poszczególnych grup żywionych osób np. w placówkach służby zdrowia, placówkach oświatowych, domach opieki, zakładach karnych itp.

Prawidłowe odżywianie jest jednym z najistotniejszych czynników środowiskowych, mających bezpośredni wpływ na funkcjonowanie i kondycję organizmu oraz umożliwia właściwy rozwój każdego człowieka. Nieracjonalne, niebilansowane żywienie ludzi pozornie zdrowych, a także niewłaściwa jakość zdrowotna spożywanej żywności, mogą w mniejszym lub większym stopniu stać się przyczyną wielu chorób i odchyłeń w stanie zdrowia. Szacuje się, że istnieje ponad 80 jednostek chorobowych wynikających z nieprzestrzegania prawidłowej diety lub spożywania żywności o niewłaściwych parametrach zdrowotnych. Choroby te określa się jako zaburzenia zdrowia na tle wadliwego żywienia lub choroby dietozależne.

Przeprowadzono ocenę jakości żywienia w 76 obiektach żywienia zbiorowego zamkniętego:

- 5 stołówkach żłobkowych i domach małego dziecka, w tym w 4 stołówkach żywiących dzieci w systemie cateringowym,
- 33 stołówkach przedszkolnych, w tym w 15 stołówkach żywiących dzieci w systemie cateringowym,
- 13 stołówkach szkolnych, w tym w 5 placówkach żywiących dzieci w systemie cateringowym,
- 2 bursach i internatach,
- 1 stołówce w zakładzie specjalnym i wychowawczym,
- 17 stołówkach na koloniach, półkoloniach, obozach i zimowiskach,
- 3 blokach żywienia w domu pomocy społecznej,
- 2 blokach żywienia w szpitalu, w tym w 1 bloku żywienia pensjonariuszy w systemie cateringowym.

	Liczba obiektów, w których przeprowadzono ocenę jadłospisów	Liczba jadłospisów, w których stwierdzono nieprawidłowości
Bloki żywienia w szpitalach	2	2
w tym: żywienie w systemie cateringowym	1	1
Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	5 (w tym 3 z terenu powiatu)	0
Stołówki szkolne	13 (w tym 8 z terenu powiatu)	0

w tym: żywienie w systemie cateringowym	5 (w tym 3 z terenu powiatu)	0
Stołówki na koloniach, półkoloniach, obozach i zimowiskach	17 (w tym 14 z terenu powiatu)	0
Stołówki w przedszkolach	33 (w tym 15 z terenu powiatu)	0
w tym: żywienie w systemie cateringowym	15 (w tym 3 z terenu powiatu)	0
Stołówki w internatach	2	0
Stołówki w domach pomocy	3 (w tym 2 z terenu powiatu)	3 (w tym 2 z terenu powiatu)
Stołówka w zakładzie specjalnym/wychowawczym	1	0
Ogółem	76	5

Podczas ocen żywienia wykorzystywano:

1. Zalecenia Prawidłowego Żywienia ujęte w talerzu zdrowego żywienia, opracowanym przez Narodowe Centrum Edukacji Żywnościowej na podstawie Norm Żywienia dla Populacji Polski i ich zastosowania, pod redakcją Mirosława Jarosza, Ewy Rychlik, Katarzyny Stoś i Jadwigi Charzewskiej - wydanych w 2020 r. przez NIZP-PZH.
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.
3. Listy wspomagające ocenę żywienia w przedszkolu, szkole, obiekcie żywienia całodziennego pod kątem spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r.
4. Arkusz oceny dekadowej jadłospisów, zalecany do wykorzystania od 2019 r., przez Głównego Inspektora Sanitarnego w ocenach żywienia w blokach żywienia w szpitalach oraz domach pomocy społecznej.
5. Kalkulator dietetyczny „Aliant” – program komputerowy.

Nieprawidłowości w ocenie jakościowej, dotyczące planowanego żywienia stwierdzono w 5 obiektach żywienia zbiorowego zamkniętego tj.: 3 blokach żywienia w domach pomocy społecznej oraz 2 blokach żywienia w szpitalu.

Najczęściej stwierdzane błędy popełniane podczas planowania żywienia to:

- zbyt długie przerwy między posiłkami,
- zbyt długa przerwa nocna,
- brak pełnowartościowego białka (białka zwierzęcego lub pochodzącego z nasion roślin strączkowych) w głównym posiłku,
- nieuwzględnianie produktów zbożowych z pełnego przemiału przynajmniej w jednym głównym posiłku,
- mała różnorodność wykorzystywanych produktów węglowodanowych,
- nieuwzględnianie tłuszczów roślinnych bogatych w kwasy jedno- i wielonienasyconych przynajmniej w posiłku obiadowym,
- brak w dekadzie wykorzystania do produkcji potraw, roślin strączkowych suchych,
- niedostateczna podaż w całodziennym żywieniu warzyw i owoców,

- niedostateczna podaż w całodziennym żywieniu mleka i produktów mlecznych, także fermentowanych,
- niedostateczna podaż w tygodniu ryb i ich przetworów,
- zbyt częste wykorzystanie do przygotowania potraw techniki smażenia,
- mało urozmaicony asortyment surowców spożywczych wykorzystywanych do produkcji potraw,
- brak kompletnej, rzetelnej informacji na temat składników potraw wchodzących w skład posiłków,
- brak podaży tłuszczów roślinnych bogatych w kwasy jedno i wielonienasycone w posiłku obiadowym.

We wszystkich wyżej opisanych przypadkach, dyrektorzy placówek zostali poinformowani o stwierdzonych nieprawidłowościach. Wspólnie ustalano działania naprawcze, a błędy żywieniowe zostały wyeliminowane. Dodatkowo w celach edukacyjnych udostępniano poradniki oraz informowano o stronach internetowych propagujących i edukujących w zakresie zdrowego żywienia, tj. Ministerstwo Zdrowia www.gov.pl/web/zdrowie, Narodowe Centrum Edukacji Żywieniowej - www.ncez.pzh.gov.pl Przestrzeganie zasad prawidłowego żywienia w powyższych zakładach będzie przedmiotem dalszych działań kontrolnych w 2024 r.

W 2023 r. kontynuowano działania mające na celu wdrażanie zaleceń rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Przestrzeganie wymagań powyższego rozporządzenia było jednym z zagadnień analizowanym podczas kontroli kompleksowych zakładów żywienia zamkniętego w jednostkach systemu oświaty.

Ocenę ilościową żywienia przeprowadzono w blokach żywienia: 2 szpitali, 1 domu pomocy społecznej, 1 bursy oraz 2 placówek przedszkolnych. Nieprawidłowości stwierdzono w jednym z domów pomocy społecznej i dotyczyły one niedostatecznej zawartości wapnia w diecie. W związku z powyższym, osobom odpowiedzialnym za planowanie żywienia dla pensjonariuszy zalecono zwiększenie w diecie podaży produktów mlecznych fermentowanych, kefirów, jogurtów, mleka acidofilnego oraz twarogu, a w przypadku dość często występujących alergii lub reakcji nietolerancji pokarmowej na kazeinę lub laktozę uzupełnienie diety w roślinne źródła wapnia tj. niełuskany sezam, jarmuż, szczypior oraz napoje roślinne (sojowe, owsiane, ryżowe itp.).

Analiza ocenianych jadłospisów pozwala stwierdzić, iż osoby odpowiedzialne za planowanie żywienia zbiorowego w zakładach typu zamkniętego mają coraz większą wiedzę w tym zakresie. Są świadomi faktu, że odpowiednio urozmaicona dieta jest jednym z głównych czynników decydujących o zdrowiu człowieka. Planowanie jadłospisów odbywa się w sposób przemyślany. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w jadłospisach dotyczą zbyt mało urozmaiconego asortymentu produktów, stosowanych technik kulinarnych oraz preferencji osób przygotowujących posiłki. Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego, ze względu na fakt, iż żywią wrażliwe grupy konsumentów tj. dzieci i młodzież, osoby starsze

oraz osoby chore i rekonwalescentów, powinny planować żywienie w sposób zbilansowany i wykorzystywać do produkcji różnorodne wysokogatunkowe surowce, by zabezpieczyć wszystkie potrzeby żywieniowe na optymalnym poziomie. Znacznym ułatwieniem przy organizacji żywienia zbiorowego zamkniętego jest korzystanie ze specjalistycznych programów dietetycznych lub żywieniowych pomagających prawidłowo zbilansować posiłki, jak również pomoc osób wykwalifikowanych. Równie ważnym aspektem jest konieczność prowadzenia szkoleń z zakresu prawidłowego żywienia i rozwoju zawodowego osób odpowiedzialnych za planowanie jadłospisów. Pomimo, iż w ocenianych jadłospisach stwierdzano błędy, zauważono wzrost zainteresowania rozwojem i edukacją w tym zakresie wśród osób odpowiedzialnych za planowanie żywienia.

3.9. Zatrucia pokarmowe

W 2023 roku na terenie działalności PSSE w Olsztynie odnotowano 3 ogniska zatruc pokarmowych.

Lp.	Ognisko chorób przenoszona drogą pokarmowa	Producent posiłków	Ilość pobranych próbek			
			Wymazy		Próbki kontrolne posiłków	
			w sumie	zakwestionowane	w sumie	zakwestionowane
1.	Ognisko zatrucia pokarmowego u uczestników wypoczynku letniego	Ośrodek Wczasowo-Szkoleniowy w gm. Kolno	12	4	1	0
2.	Ognisko zatrucia pokarmowego u uczestników wypoczynku letniego	Ośrodek Wypoczynkowy w gm. Olsztynek	12	5	0	0
3.	Ognisko zatrucia pokarmowego u gości hotelowych	Ośrodek Wypoczynkowy w gm. Barczewo	11	6	1	0
SUMA			35	15	2	0

W trakcie kontroli sanitarnych, przeprowadzanych w powyższych obiektach w związku ze zgłoszeniem dolegliwości żołądkowo jelitowych wśród konsumentów, pobierano do badań laboratoryjnych wymazy sanitarne ze sprzętu, urządzeń i rąk pracowników oraz próbki kontrolne posiłków. W wyniku badań mikrobiologicznych zakwestionowano 43 % wymazów sanitarnych. Próbki kontrolne posiłków nie były kwestionowane. Uzyskane wyniki wskazują, iż w zakładach nie były przestrzegane zasady dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej na różnych etapach przetwarzania i dystrybucji żywności.

3.10. Kontrola graniczna jakości zdrowotnej żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywności

Import

	2022		2023	
	Ilość wystawionych świadectw	Ilość pobranych prób	Ilość wystawionych świadectw	Ilość pobranych prób
Środki spożywcze	21	0	9	0

Asortyment:

- 2022 r. – wina gronowe, złożony dodatek do żywności, zagęszczony przecier mango, rodzynka suszona, rafinowany olej palmowy, koncentrat jabłkowy.
- 2023 r. - wina gronowe, koncentrat jabłkowy, rafinowany olej palmowy, herbata mieszanka ziołowa, śliwka suszona, rogalik o smaku kakaowym i waniliowym.

Export

	2022		2023	
	Ilość wystawionych świadectw	Ilość pobranych prób	Ilość wystawionych świadectw	Ilość pobranych prób
Środki spożywcze	84	0	120	0

Asortyment:

- 2022 r. - krówka mleczna, napoje, płatki zbożowe, soki owocowo-warzywne, ketchup, ogórek konserwowy, kapusta kwaszona, kapusta czerwona, krakersy, napój kawowy i herbaciany, sosy, dżemy, suplementy diety.
- 2023 r. - krówka mleczna i smakowa, napoje, żywność specjalnego medycznego przeznaczenia, suplementy diety, napoje, musy, soki, napoje gazowane, płatki, dżemy, napój cappuccino i kakaowy, sosy, ketchup, ogórek konserwowy.

3.11. Nadzór nad żywnością prozdrowotną, w tym suplementami diety

Szczególnym nadzorem PSSE w Olsztynie objęta jest tzw. żywność prozdrowotna, która cieszy się coraz większym zainteresowaniem wśród konsumentów. Do tej grupy żywności należą m.in. środki spożywcze wzbogacone, suplementy diety, żywność dla określonych grup. Produkcja i wprowadzanie do obrotu ww. środków wiąże się ze spełnieniem dodatkowych wymagań określonych w przepisach żywnościowych. Przedsiębiorcy nie zawsze w sposób prawidłowy realizują zadania związane z wprowadzeniem na rynek suplementów diety, zwłaszcza w zakresie notyfikacji, sprzedaży internetowej, reklamy/prezentacji tych wyrobów. Zastrzeżenia dotyczą często oznakowania suplementów diety, gdyż informacje na etykiecie nie mogą wprowadzać w błąd konsumenta i deklarować np. właściwości

lecniczych, zapobiegawczych, uzdrawiających itp. Nierzetelna informacja o produkcie może powodować niekorzystne konsekwencje zdrowotne.

W 2023 r. zaobserwowano wzrost interwencji konsumentów dotyczących sprzedaży suplementów diety przez przedsiębiorców z nadzorowanego terenu. Otrzymane interwencje związane były głównie z przypisywaniem środkom spożywczym właściwości leczniczych, stosowania niewłaściwych oświadczeń zdrowotnych oraz składników niedozwolonych w suplementach diety.

Największy problem w nadzorze nad suplementami diety dotyczy zakładów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie pośrednictwa w sprzedaży żywności „na odległość” (sprzedaży wysyłkowej), w tym sprzedaży przez Internet. Podmioty te niejednokrotnie prowadzą działalność bez dopełnienia stosownych formalności tj. bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli żywności.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie w marcu 2023 r. w związku z działalnością prowadzoną przez jedną z firm olsztyńskich, która na jednej z internetowych platform sprzedażowych wprowadzała do obrotu suplementy diety, złożył do Prokuratury Rejonowej w Olsztynie zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa polegającego na wprowadzaniu do obrotu szkodliwych dla zdrowia lub życia człowieka suplementów diety tj. o czyn z art. 96 ust. 3 w związku z ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia. Przedsiębiorca nie złożył wniosku o wpis do rejestru zakładów objętych nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zarządzający firmą nie stawia się na wezwania PPIS w Olsztynie. Postępowanie w toku.

3.12. Współpraca z innymi organami

Wspólne działania w zakresie nadzoru nad podmiotami prowadzącymi działalność w obszarze produkcji pierwotnej podejmowano z Wojewódzką Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Olsztynie Oddział w Biskupcu. Przeprowadzono 3 wspólne kontrole gospodarstw rolnych, w których uprawiane są owoce, warzywa, zboża i ziemniaki. W ramach współpracy z Wojskową Inspekcją Weterynaryjną przeprowadzono 7 wspólnych kontroli w hurtowniach spożywczych zaopatrujących w żywność m.in. jednostki wojskowe.

Współpracowano z Wojewódzkim Inspektoratem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w zakresie wymiany informacji o nieprawidłowościach stwierdzanych w bieżącym nadzorze nad zakładami.

3.13. Inne działania podejmowane przez sekcję

W ramach nadzoru bieżącego i zapobiegawczego współdziałano z pozostałymi komórkami organizacyjnymi PSSE w Olsztynie.

Podejmowano działania w zakresie poradnictwa grzybowego. Podczas sezonu grzybowego do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie zgłaszali się po porady mieszkańcy Olsztyna i okolic. Pracownicy sekcji udzielili porad około 20 osobom. Grzyby przynoszone przez grzybiarzy, z reguły okazywały się jadalne, w pojedynczych przypadkach stwierdzano grzyby niejadalne.

3.14. Wnioski

- Na podstawie analizy procentowego udziału kontroli kwestionowanych w kontrolach, które przeprowadzono w ostatnich dwóch latach można uznać, iż stan sanitarny nadzorowanych obiektów w roku 2023 uległ nieznacznej poprawie. W 2022 r. nieprawidłowości stwierdzono podczas 32% kontroli, natomiast w 2023 roku odnotowano 27% zakwestionowanych kontroli. Dodatkowym argumentem jest fakt, iż w 2023 r. przeprowadzono prawie 300 kontroli sanitarnych więcej niż rok wcześniej. Jednocześnie jednak wobec sprawców wykroczeń w 2023 r. częściej stosowane było postępowanie mandatowe. Dla porównania w 2022 r. nałożono 102 mandaty karne na łączną kwotę 29400 złotych, a w 2023 r. nałożono 122 mandaty karne w kwocie 35050 złotych.
- Niezmienne pozostają również najczęściej stwierdzane nieprawidłowości m.in. niezachowanie należytego stanu sanitarno-higienicznego w zakresie bieżącej czystości sprzętu, urządzeń, pomieszczeń; wprowadzanie do obrotu i produkcji środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia bądź daty minimalnej trwałości, wykorzystywanie pomieszczeń/stanowisk w zakładzie niezgodnie z przeznaczeniem, brak realizacji opracowanych procedur GHP/GMP/systemu HACCP, a także brak identyfikowalności składników/półproduktów/potraw własnych (m.in. brak etykiet, brak informacji o dacie sporządzenia danej potrawy w zakładach żywienia zbiorowego).
- Na podobnym poziomie kształtuje się również sytuacja w zakresie zgłaszanych ognisk zatruc pokarmowych. W 2023 r. podejmowano działania w związku ze zgłoszeniem 3 ognisk zatruc pokarmowych, a w roku 2022 odnotowano 5 ognisk zatruc pokarmowych. Wszystkie wystąpiły w zakładach żywienia zbiorowego otwartego lub zamkniętego.

4. Higiena Pracy

4.1. Zadania

Do zakresu działania Sekcji Higieny Pracy należy w szczególności:

- a) kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące:
 - utrzymania należytego stanu higienicznego zakładów pracy;
 - warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy;
 - obowiązku prawidłowego oznakowania, o którym mowa w art. 19 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczącego produktów kosmetycznych (Dz. Urz. UE L 342 z 22.12.2009, str. 59, z późn. zm.1) oraz w ustawie z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych (Dz. U. poz. 2227);
 - producentów, importerów, osoby wprowadzające do obrotu, stosujące lub eksportujące substancje chemiczne, ich mieszaniny lub wyroby w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2022 r. poz. 1816) obowiązków wynikających z tej ustawy oraz z rozporządzeń Wspólnot Europejskich w niej wymienionych;
 - wprowadzania do obrotu prekursorów kategorii 2 i 3 zgodnie z obowiązkami wynikającymi z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z późn. zm.2), rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 273/2004 z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie prekursorów narkotykowych oraz rozporządzenia (WE) Rady nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi;
 - zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
 - wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej;
 - prowadzenia przez przedsiębiorców działalności w myśl ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, w tym w postaci mieszaniny lub w wyrobie;
 - warunków pracy osób zajmujących się usuwaniem azbestu zgodnie z zapisami ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest oraz aktów wykonawczych do ustawy;
- b) ocena działań profilaktycznych zapobiegających wystąpieniu schorzeń o podłożu zawodowym w nadzorowanych zakładach;

- c) prowadzenie całokształtu zagadnień związanych z postępowaniem w sprawach chorób zawodowych zgodnie z przepisami prawnymi obowiązującymi w tym zakresie;
- d) prowadzenie ewidencji podmiotów wprowadzających do obrotu i stosujących prekursory kategorii 2 i kategorii 3;
- e) podejmowanie działań w ramach sieci systemu RAPEX (Safety Gate: the Rapid Alert System for dangerous non-food products);
- f) kontrola przestrzegania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w zakładach pracy.-

4.2. Liczba obiektów nadzorowanych i działalność kontrolna

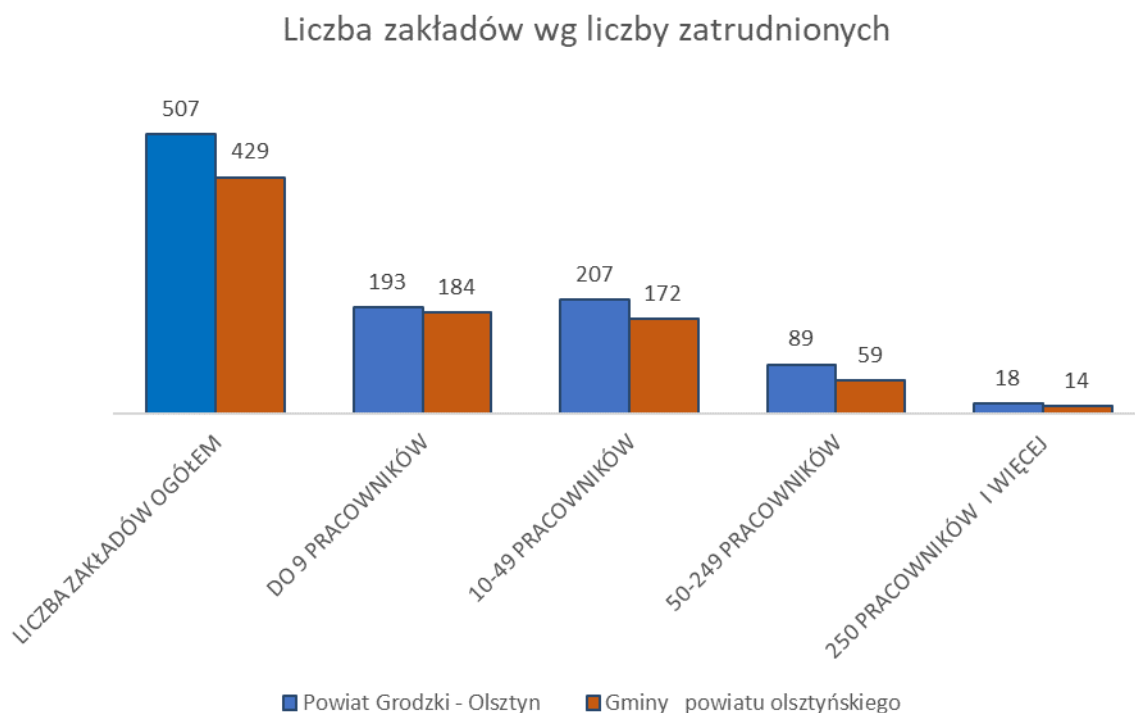
W nadzorze Sekcji Higieny Pracy PSSE w Olsztynie znajduje się 936 obiektów (OI - 507; P - 429), zatrudniających ponad 48 tysięcy pracowników. Są to zakłady pracy o różnym profilu prowadzonej działalności oraz obiekty produkcji, obrotu, dystrybucji: substancji chemicznych i ich mieszanin, produktów biobójczych, detergentów, produktów kosmetycznych, prekursorów kat. 2 i kat. 3.

W 2023 r. pracownicy sekcji przeprowadzili 257 kontroli i wizji (92 – powiat; 165 M. Olsztyn), w tym:

- 42 wizje w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie chorób zawodowych;
- 5 kontroli w sprawie środków zastępczych;
- 52 kontrole obiektów zajmujących się wprowadzaniem do obrotu, udostępnianiem i produkcją produktów kosmetycznych;
- 158 kontroli w zakładach pracy w zakresie zdrowotnym środowiska pracy.

Dane liczbowe przedstawione są w tabelach i na wykresie.

Obszar	Liczba zakładów ogółem	Liczba zakładów wg liczby zatrudnionych			
		do 9 pracowników	10-49 pracowników	50-249 pracowników	250 pracowników i więcej
Powiat Grodzki - Olsztyn	507	193	207	89	18
	100%	38%	41%	17%	4%
Gminy powiatu olsztyńskiego	429	184	172	59	14
	100%	43%	40%	14%	3%
Suma ogółem	936	377	379	148	32

Na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie występują zakłady zaklasyfikowane do działalności:

Numer Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)	Nazwa grupowania
01*	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową
02*	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna
03*	Rybnictwo
08*	Pozostałe górnictwo i wydobywanie
10*	Produkcja artykułów spożywczych
11*	Produkcja napojów
13*	Produkcja wyrobów tekstylnych
14*	Produkcja odzieży
16*	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
17	Produkcja pozostałych wyrobów z papieru i tektury
18*	Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji
19*	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej
20*	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
21*	Produkcja leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
22*	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
23*	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
25*	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
26*	Produkcja wyrobów elektronicznych i optycznych
27*	Produkcja aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej oraz sprzętu instalacyjnego

28*	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
29*	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
30*	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego
31*	Produkcja mebli
32*	Pozostała produkcja wyrobów
33*	Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń
35*	Wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja i handel energią elektryczną
37*	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków
38*	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów, odzysk surowców
41*	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
42*	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
43*	Roboty budowlane
45*	Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych
46*	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
47*	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi
49*	Transport lądowy oraz transport rurociągowy
52*	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport
53	Działalność pocztowa i kurierska
55*	Zakwaterowanie
56*	Działalność usługowa związana z wyżywieniem
68*	Nieruchomości
70*	Działalność firm centralnych
71*	Działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne
72	Badania naukowe i prace rozwojowe
73	Reklama, badanie rynku i opinii publicznej
74*	Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
75*	Działalność weterynaryjna
81*	Działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni
84*	Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej
85*	Edukacja
86*	Opieka zdrowotna
87*	Pomoc społeczna z zakwaterowaniem
90	Działalność związana z wystawianiem przedstawień artystycznych
91*	Działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą
93*	Działalność sportowa, rozrywkowa, rekreacyjna
94*	Działalność pozostałych organizacji członkowskich
95	Naprawa i konserwacja mebli i wyposażenia domowego
96*	Pozostała indywidualna działalność usługowa

Objaśnienia:

- dodanie znaku (*) przy nr PKD oznacza prowadzenie działalności na terenie gmin powiatu Olsztyńskiego
- pogrubiona czcionka oznacza prowadzenie działalności w M. Olsztyn

4.3. Warunki zdrowotne środowiska pracy

Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy

W zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy w 2023 r. przeprowadzono 158 kontroli (OI-90 P-68) w 151 zakładach pracy (OI-84, P-67). Są to przedsiębiorstwa prowadzące różnorodną działalność: zbieranie, przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów, produkcja mebli i metalowych wyrobów gotowych, zakłady opieki zdrowotnej, domy pomocy społecznej oraz zakłady prowadzące różnorodne usługi, w tym serwis i naprawę samochodów, usługi stolarskie i ślusarskie, zakłady spożywcze.

Zakres kontroli obejmował m. in.:

- ocenę warunków pracy, w tym właściwe zorganizowanie stanowisk pracy i zaplecza higienicznosanitarnego;
- ocenę bieżącego stanu higienicznego;
- ocenę nadzoru nad stosowaniem w działalności zawodowej substancji i mieszanin chemicznych, produktów biobójczych;
- ocenę i weryfikację narażenia pracowników na szkodliwe czynniki w środowisku pracy (czynniki chemiczne, zapylenie, czynniki fizyczne);
- ocenę i weryfikację narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne w środowisku pracy oraz stopień ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki;
- ocenę realizacji wymogów sanitarnych określonych w przepisach prawnych dotyczących zatrudnienia pracowników w zakładach, w których występują substancje, preparaty, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- brak aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy – w 44 obiektach;
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny w pomieszczeniach pracy i pomieszczeniach higienicznosanitarnych - w 28 obiektach (tj. niewłaściwy stan higieniczno - sanitarny ścian, sufitów i posadzek w pomieszczeniach pracy; niewłaściwy stan ścian, sufitów w pomieszczeniach higienicznosanitarnych; brak właściwych pomieszczeń higienicznosanitarnych tj. szatni, pryszniców, jadalni, umywalni; brak oddzielnych dla mężczyzn i kobiet pomieszczeń szatni, pryszniców, umywalek i ustępów przy zatrudnieniu powyżej 10 osób na jednej zmianie; brak dwukomorowych zlewozmywaków i umywalek w pomieszczeniach jadalni; brak indywidualnych zamykanych szafek do higienicznego przechowywania posiłków własnych pracowników; w pomieszczeniu szatni brak możliwości rozdzielenia odzieży roboczej od odzieży własnej pracowników);
- brak lub nieaktualna ocena ryzyka zawodowego – w 27 obiektach;
- brak rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy- w 11 obiektach;
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich o braku przeciwwskazań do wykonywanej pracy – w 6 obiektach.

Część nieprawidłowości pracodawcy usunęli w formie zaleceń pokontrolnych, na pozostałe wydano decyzje administracyjne. Częściowo nakazy zostały już wykonane.

Ocena środowiska pracy i narażenia zawodowego

W 2023 r. stwierdzono przekroczenie normatywów higienicznych w 9 zakładach pracy w zakresie najwyższych dopuszczalnych natężeń hałasu (NDN). W przekroczeniach parametrów normatywnych pracuje 208 osób.

	PKD	Liczba zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia NDN w 2023 r.	Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach NDN hałasu
powiat	02	2	4
	10	1	37
	16	1	15
	25	1	15
Olsztyn	10	1	61
	22	1	58
	37	1	9
	38	1	9
razem		9	208

Przekroczenie NDN hałasu stwierdza się w przemyśle spożywczym, gumowym, zakładach usług leśnych, zakładach produkujących wyroby metalowe oraz zajmujących się gospodarką odpadami.

W zakładach pracy, w których wystąpiły przekroczenia hałasu pracodawcy sporządzali i wprowadzali w życie program działań organizacyjno-technicznych, zmierzających do ograniczenia narażenia na ten czynnik szkodliwy. Działania te dostosowywane są do potrzeb pracowników należących do grup szczególnego ryzyka poprzez:

- ograniczenie czasu ekspozycji na czynnik szkodliwy tylko do niezbędnego minimum;
- dobór środków ochrony indywidualnej do wielkości charakteryzujących hałas;
- serwisowanie i konserwowanie urządzeń oraz narzędzi, które emitują hałas do środowiska pracy;
- szkolenie pracowników w celu uświadamiania im poziomu zagrożenia i sposobów minimalizacji.

W roku sprawozdawczym wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą wyeliminowanie lub obniżenie do możliwie najniższego poziomu przekroczenia wartości normatywnych hałasu. W ww. zakładzie wyegzekwowano powyższe nakazy poprzez obniżenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu.

Hałas jest uznanym czynnikiem szkodliwym powodującym m. in. rozdrażnienie, uczucie zmęczenia i zmęczenia całego organizmu. Nadmierny hałas wpływa negatywnie na organizm ludzki, co objawia się trudnością w koncentracji, zaburzeniami orientacji, wzrostem ciśnienia krwi, bólami i zawrotami głowy oraz w najgorszym przypadku czasowym lub trwałym uszkodzeniem słuchu.

Poziom ekspozycji na hałas odniesiony do 8-godzinnego dobowego wymiaru czasu pracy nie może przekraczać 85 dB, natomiast narażenie indywidualne pracownika na hałas nie może przekraczać wartości NDN.

Podkreślić należy, że narażenie na hałas jest bardzo trudne do wyeliminowania. Dlatego w zakładach pracy, w których uniknięcie ryzyka tj. obniżenie poziomu hałasu do norm dopuszczalnych, jest niemożliwe ze względów technologicznych, pracodawcy zobowiązani są do podejmowania właściwych środków i działań tj. przeprowadzenia oceny ryzyka zawodowego z zastosowaniem środków profilaktycznych oraz sporządzenia i wprowadzenia w życie programu działań organizacyjno-technicznych.

Ważnym aspektem nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy jest przestrzeganie terminów przeprowadzania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy i prowadzenie na bieżąco rejestru tych czynników. Kontrole przeprowadzone w 2023 r. wykazały, że pracodawcy nie respektowali zapisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono w 44 obiektach (29% skontrolowanych obiektów).

Narażenie na czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym

W nadzorowanych obiektach czynnik rakotwórczy występuje w 108 zakładach, w 48 na terenie miasta Olsztyn i w 60 na terenie powiatu olsztyńskiego.

W 2023 roku przeprowadzono 33 kontrole w zakresie narażenia na czynniki rakotwórcze i mutagenne występujące w środowisku pracy (OI-14; P-19).

W skontrolowanych zakładach pracownicy są narażeni na następujące czynniki rakotwórcze i mutagenne:

Substancje chemiczne:	Rodzaj czynności:
benzen (niskowrząca benzyna – niespecyfikowana)	stosowanie benzyny
azbest	usuwanie wyrobów zawierających azbest
fenoloftaleina, formaldehyd, tlenek tytanu	stosowanie jako odczynniki chemiczne
WWA, formaldehyd	wytwarzanie mas bitumicznych
związki chromu VI	spawanie stali kwasoodpornej
Procesy technologiczne, w których dochodzi do uwalniania substancji chemicznych, ich mieszanin lub czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym:	Zakłady pracy w których występuje narażenie:
prace związane z narażeniem na pył drewna	stolarskie, tartaki
spaliny emitowane z silników Diesla	warsztaty samochodowe
krzemionka krystaliczna – frakcja respirabilna powstająca w trakcie prac	Zakłady pracy, w których wykorzystuje się następujące sposoby obróbki jak cięcie, szlifowanie, rozdrabnianie surowców zawierających krzemionkę krystaliczną
prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych	warsztaty samochodowe, warsztaty wózków widłowych

W 20 zakładach pracy stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły:

- nieprzekazania właściwemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
 - braku rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
 - braku rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym;
 - braku właściwych środków ochrony indywidualnej chroniących pracownika przed czynnikiem rakotwórczym;
 - nieuwzględnienia narażenia na czynniki rakotwórcze lub mutagenne w ocenie ryzyka zawodowego;
 - nieokreślenia zasad postępowania w razie powstania nieprzewidzianych sytuacji powodujących poważne zagrożenie dla pracowników w instrukcjach stanowiskowych bhp.
- W zakładach tych wszczęto postępowanie administracyjne, wydano decyzje, których nakazy zostały wykonane.

Rozpowszechnianie zdrowego stylu życia w miejscu pracy

Pracownicy sekcji Higieny Pracy podczas przeprowadzania kontroli sanitarnych zajmują się również promocją zdrowia. Mając bezpośredni kontakt z pracodawcą, jak również służbami zajmującymi się sprawami bhp, przybliżają zagadnienia związane z prozdrowotnym zachowaniem. Ma to ogromne znaczenie w zrozumieniu przez pracodawców, jak wielką wartością jest zdrowie.

Podczas kontroli prowadzono rozmowy z pracodawcami na temat szkodliwości palenia tytoniu i zagrożeń związanych z substancjami niebezpiecznymi w miejscu pracy.

4.4. Choroby zawodowe

Postępowania administracyjne w sprawie chorób zawodowych prowadzone są na podstawie przepisów określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych oraz rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 1 sierpnia 2002 r. w sprawie dokumentowania chorób zawodowych i skutków tych chorób.

W roku 2023 do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie wpłynęło 47 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej dotyczących pracowników lub byłych pracowników zakładów zlokalizowanych na terenie miasta Olsztyna oraz na terenie gmin powiatu olsztyńskiego.

W wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających (w tym uzupełniających dla innych PSSE) zostały sporządzone 42 karty oceny narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej, w tym 27 dotyczyło osób zatrudnionych w Olsztynie, 15 – pracowników z terenu powiatu olsztyńskiego.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie wydał 39 decyzji w sprawie chorób zawodowych, w tym:

- 20 o stwierdzeniu choroby zawodowej (M. Olsztyn – 6; Powiat Olsztyński – 14);
- 16 o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (M. Olsztyn – 5; Powiat Olsztyński – 11);
- 1 decyzję o uchyleniu decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej;
- 2 decyzje o umorzeniu postępowania.

Strukturę zachorowań na choroby zawodowe na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie przedstawia tabela poniżej.

Gmina	Pozycja z wykazu chorób zawodowych	Nazwa jednostki chorobowej	Liczba stwierdzonych przypadków
Barczewo	21	Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo–nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości	1

		co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszącym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1, 2 i 3 kHz	
	20 pkt 1	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: <i>zespół cieśni w obrębie nadgarstka</i>	1
	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: <i>borelioza</i>	2
	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: <i>kleszczowe zapalenie mózgu</i>	1
Biskupiec	18 pkt 1	Choroby skóry: <i>alergiczne kontaktowe zapalenie skóry</i>	1
Dobre Miasto	19 pkt 1	Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy: <i>przewlekłe zapalenie ścięgna i jego pochewki</i>	1
	20 pkt 1	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: <i>zespół cieśni w obrębie nadgarstka</i>	3
Jonkowo	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: <i>borelioza</i>	1
Olsztyn	15 pkt 3	Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat: <i>niedowład mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głosu i trwałą dysfonią</i>	1
	18 pkt 2	Choroby skóry: <i>kontaktowe zapalenie skóry z podrażnienia</i>	1
	20 pkt 1	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: <i>zespół cieśni w obrębie nadgarstka</i>	1
	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: <i>COVID-19</i>	3
Olsztynek	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: <i>borelioza</i>	2
Świątki	20 pkt 1	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: <i>zespół cieśni w obrębie nadgarstka</i>	1

W tym miejscu należy wyartykułować, że za chorobę zawodową, zgodnie z art. 235¹ Kodeksu pracy, uważa się chorobę, wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia, występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy.

W celu rozpoznania choroby zawodowej konieczne jest spełnienie obu tych warunków.

Lekarz zatrudniony w uprawnionej placówce medycznej rozpoznaje lub nie rozpoznaje choroby zawodowej u pracownika lub byłego pracownika. Swoje stanowisko wydaje w formie orzeczenia lekarskiego na podstawie oceny narażenia zawodowego, badań lekarskich i diagnostycznych oraz konsultacji u lekarzy specjalistów.

PPIŚ wydaje decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej albo decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej na podstawie zgromadzonej w sprawie dokumentacji.

Decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wydane w 2023 r. nie spełniały powyższych kryteriów choroby zawodowej:

- w 7 przypadkach stwierdzona jednostka chorobowa nie była ujęta w obowiązującym wykazie chorób zawodowych;
- w 8 przypadkach choroba nie powstała w wyniku wykonywania pracy (w środowisku pracy brak czynników);
- w 1 przypadku nie stwierdzono bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została wywołana działaniem czynników szkodliwych lub w związku z wykonywaną pracą.

4.5. Nadzór nad chemikaliami, produktami biobójczymi, prekursorami narkotykowymi kategorii 2 i 3, produktami kosmetycznymi oraz środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi

Substancje chemiczne i ich mieszaniny

Na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie funkcjonuje 911 zakładów zajmujących się:

- wprowadzaniem do obrotu substancji chemicznej w postaci własnej lub jako składniki w mieszaninach tj. importer - 1 (OL), formulator - 9 (OL- 3, P-6), dystrybutor - 130 (OL-82, P-48)
- stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny - 771 obiektów (OL-417, P-354).

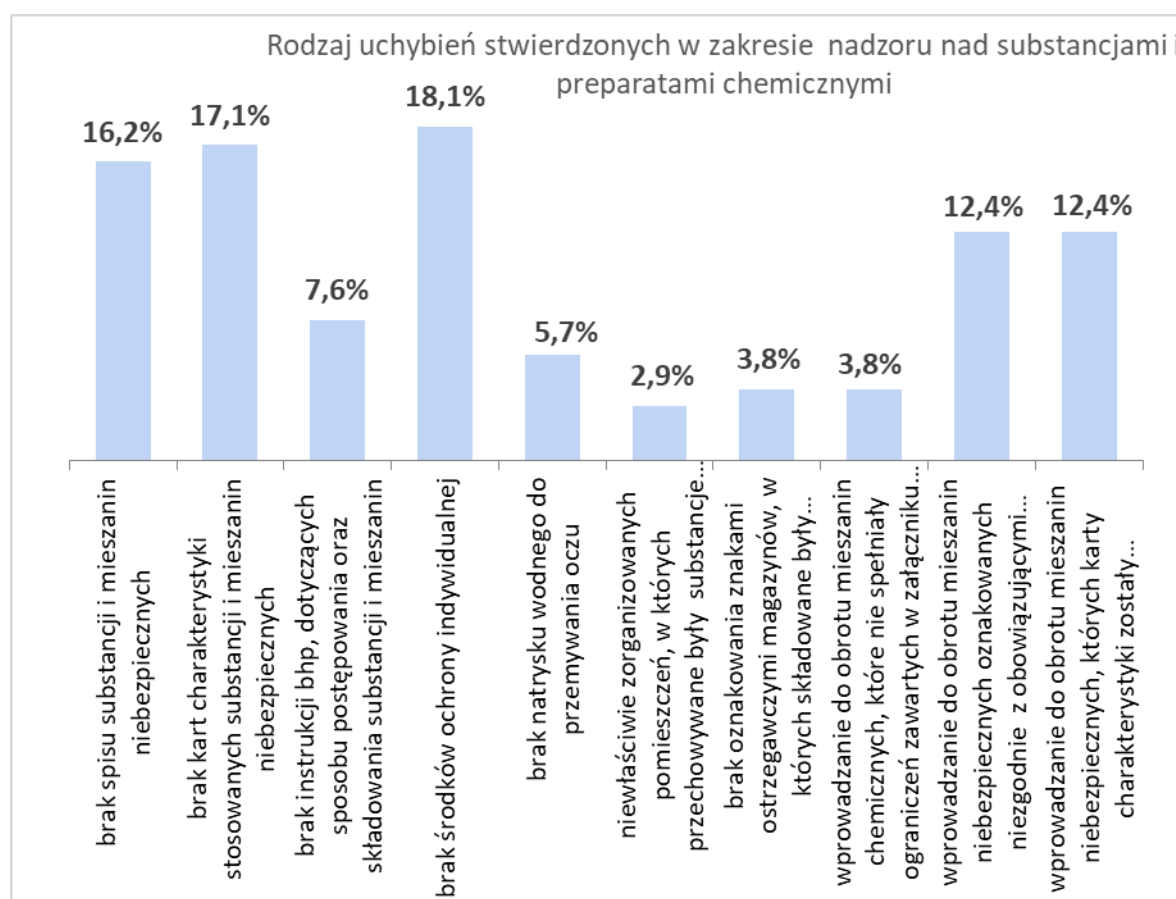
W 2023 roku w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami przeprowadzono 83 kontrole (OI-54, P-29).

W 33 przypadkach stwierdzono uchybienia, które najczęściej dotyczyły:

- nieaktualnego lub braku spisu substancji i mieszanin niebezpiecznych stosowanych w działalności zawodowej;
- braku kart charakterystyki dla stosowanych substancji i mieszanin niebezpiecznych;
- braku instrukcji bhp dotyczącej postępowania oraz składowania substancji i mieszanin stanowiących zagrożenie;
- braku właściwych środków ochrony indywidualnej posiadających odporność chemiczną podczas stosowania substancji i mieszanin niebezpiecznych;
- brak wodnego natrysku do przemywania oczu i ciała;
- niewłaściwych warunków przechowywania substancji i mieszanin stwarzających zagrożenie;

- braku oznakowania znakami ostrzegawczymi lub piktogramami magazynów lub miejsca, w których składowane są w znacznych ilościach substancje i mieszany stwarzające zagrożenie;
- braku właściwie opracowanych kart charakterystyki wprowadzanych do obrotu mieszanin chemicznych;
- mieszaniny niebezpieczne wprowadzane do obrotu nie posiadały oznakowania zgodnego z obowiązującymi aktami prawnymi;
- wprowadzający do obrotu mieszaniny chemiczne, nie spełnił warunków ograniczeń zawartych w załączniku XVII do rozporządzenia REACH.

W zakładach tych wdrożono postępowanie administracyjne i wydano 13 decyzji administracyjnych, których nakazy zostały wykonane. Ponadto w 4 zakładach ukarano mandatami karnymi osoby odpowiedzialne za przestrzeganie warunków wprowadzania do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin na łączną kwotę 1350 zł.

Produkty biobójcze

W nadzorze tutejszego Organ znajduje się 114 podmiotów wprowadzających do obrotu produkty biobójcze (OI-80, P-34). W 2023 r. przeprowadzono kontrole w 28 takich zakładach (22 w Olsztynie, 6 w pow. olsztyńskim).

Zadania kontrolne obejmowały m.in. sprawdzenie:

- dostępności karty charakterystyki produktu biobójczego, sporządzonej na zasadach określonych w rozporządzeniu (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady (REACH);
- stosowania produktów biobójczych w działalności zawodowej;
- posiadania i ważności stosownego pozwolenia na wprowadzanie do obrotu produktu biobójczego, wydanego przez Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych;
- zgodności przeznaczenia i rodzaju produktu biobójczego z danymi figurującymi w pozwoleniu na obrót;
- obecności substancji czynnej;
- zawartości substancji niebędących substancjami czynnymi, ale wymagających rejestracji;
- poprawności oznakowania opakowania produktu biobójczego.

Nieprawidłowości stwierdzono w 3 zakładach (1 w Olsztynie, 2 w pow. olsztyńskim). Dotyczyły one niewłaściwego oznakowania. W związku z stwierdzonymi nieprawidłowościami we wszystkich zakładach wszczęto postępowanie administracyjne, w jednym z nich nałożono mandat karny w wysokości 150 zł.

Zgodnie z zaleceniami GIS, w 2023 r. prowadzono kontrole produktów biobójczych stosowanych do zwalczania owadów, roztoczy i innych stawonogów (gr. 18) oraz repelenty i atraktanty (gr. 19). Celem przeprowadzonych kontroli było przede wszystkim zwiększenie bezpieczeństwa konsumentów. Dlatego kontrole obejmowały sklepy stacjonarne, rynek e-commerce (sklepy internetowe, platformy sprzedażowe on-line), gdzie udostępniano produktów biobójczych.

W okresie od 1.06.2023 r. do 14.09.2023 r. przeprowadzono 9 kontroli. W 2 obiektach wykazano nieprawidłowości. Sprawy przekazano do właściwych organów inspekcji sanitarnej ze względu na dane adresowe podmiotu odpowiedzialnego.

W ramach nadzoru nad produktami biobójczymi prowadzono dodatkowo następujące działania, które dotyczyły:

- nieprawidłowości związanych z udostępnianiem na polskim rynku ziemi okrzemkowej (diatomit) z przeznaczeniem do zwalczania owadów i insektów w hodowli zwierząt, jako produktu biobójczego bez posiadanego zezwolenia na jego obrót;
- niewłaściwie oznakowanych, niezgodnie z wymogami prawnymi dwóch rodzajów produktów biobójczych: do dezynfekcji toalet i powierzchni.

W pierwszym przypadku, na podstawie weryfikacji stron internetowych, platform sprzedażowych stwierdzono, że w obszarze działania tutejszego Organu funkcjonuje 1 dystrybutor. Podczas kontroli nie stwierdzono produktów niezgodnych z wymaganiami prawnymi.

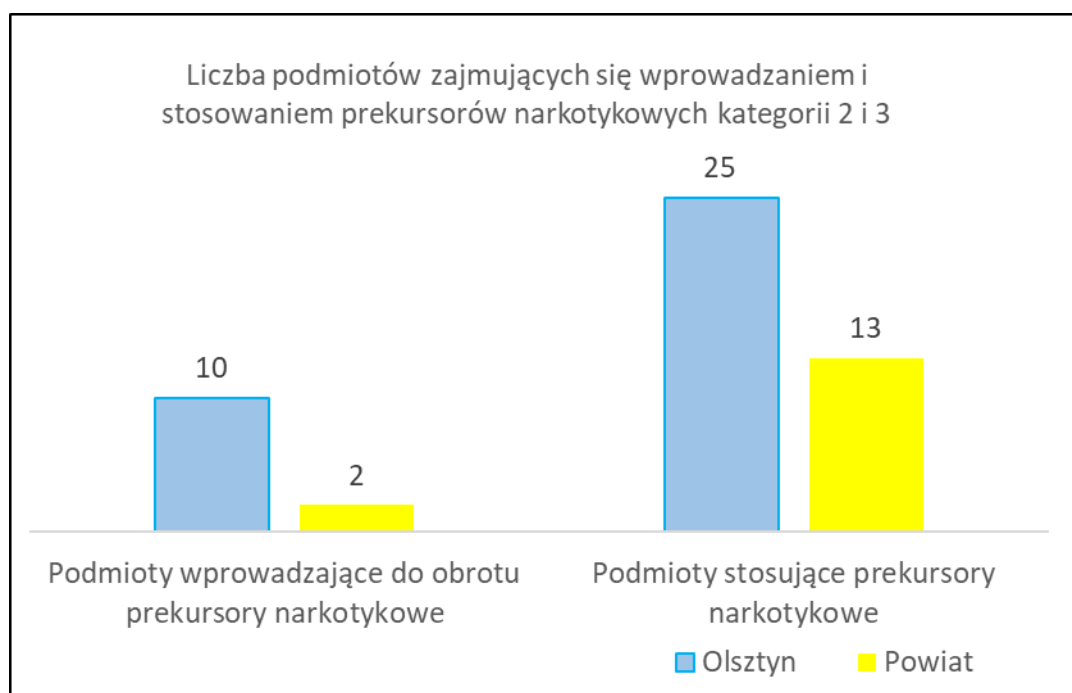
Produkty biobójcze do dezynfekcji toalet i powierzchni trafiły do znanej sieci sklepów na terenie Polski, w tym Olsztyna. W związku z tym przeprowadzono 8 kontroli w trakcie, których nie stwierdzono w sprzedaży ww. produktów.

Prekursory narkotyków kategorii 2 i 3.

Prekursory narkotyków to substancje chemiczne, które mogą być wykorzystywane do nielegalnego wytwarzania środków odurzających i substancji psychotropowych. Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór nad obrotem prekursorów kategorii 2 i 3 tj.:

- kategoria 2 - bezwodnik octowy, czerwony fosfor, kwas fenylooctowy, kwas antranilowy, piperydyna i nadmanganian potasu (bezwodnik octowy oraz czerwony fosfor należą do podkategorii 2A, a pozostałe do podkategorii 2B);
- kategoria 3 - kwas chlorowodorowy, kwas siarkowy, toluen, eter etylu, aceton i keton metyloowo-etylowy.

Na terenie nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie znajduje się 12 podmiotów zajmujących się wprowadzaniem do obrotu prekursorów narkotykowych kategorii 2 i kategorii 3 (Ol-10, P-2) oraz 38 podmiotów stosujących te prekursory (Ol-25, P-13).

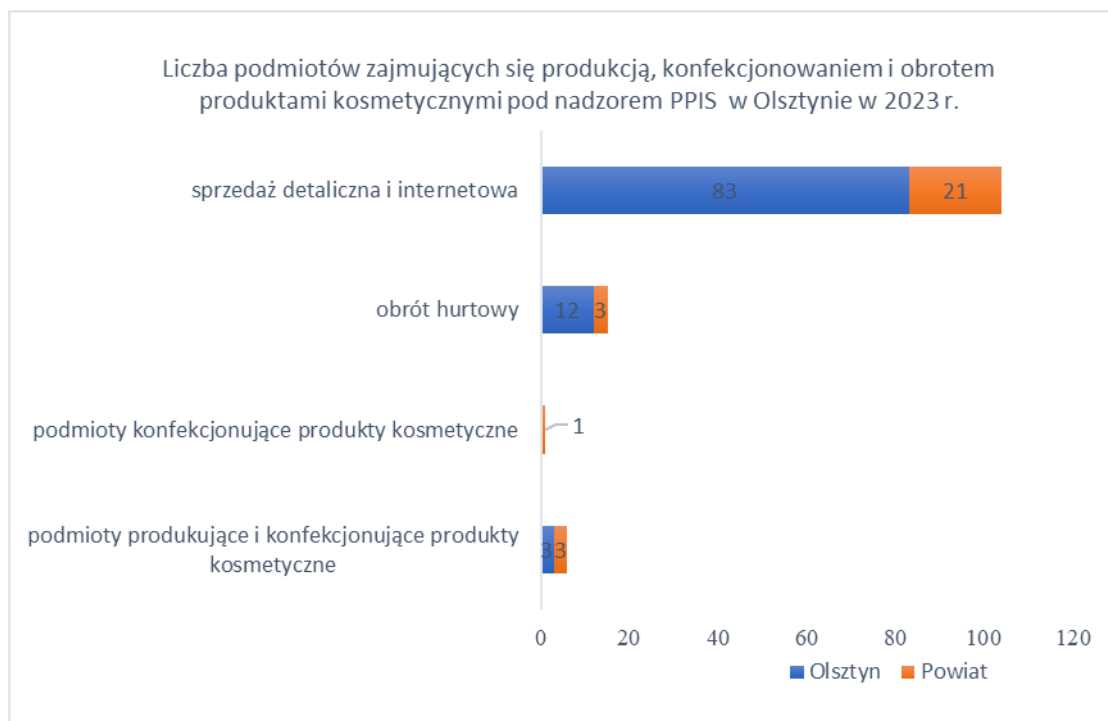
W roku minionym przeprowadzono 8 kontroli w ramach nadzoru nad prekursorami narkotykowymi (3 kontrole u wprowadzającego do obrotu – w Olsztynie oraz 5 kontroli u podmiotów stosujących: 3 w Olsztynie i 2 w pow. olsztyńskim). W skontrolowanych zakładach nie stwierdzono naruszeń wymagań prawnych.

Nadzór nad produktami kosmetycznymi

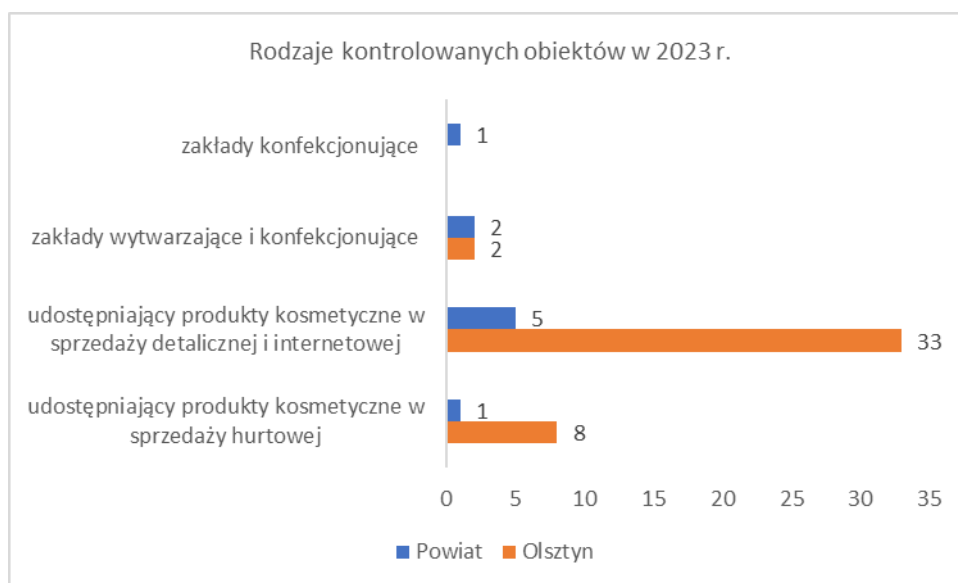
W ewidencji PPIS w Olsztynie znajduje się 126 obiektów (OL-99, P-27), których obszarem działalności są produkty kosmetyczne, z czego:

- 119 podmiotów (OL-95, P-24) prowadzi obrót, w tym hurtowy 15, a 104 podmioty prowadzą sprzedaż detaliczną dla klienta indywidualnego (OL-83, P-21) w sklepach stacjonarnych i /lub internetowych;

- 6 obiektów (OL-3, P-3) zajmuje się produkcją i konfekcjonowaniem produktów kosmetycznych, będąc jednocześnie osobą odpowiedzialną za wytwarzane kosmetyki;
- 1 zakład z powiatu olsztyńskiego zajmuje się wyłącznie konfekcjonowaniem produktów kosmetycznych, pozostając osobą odpowiedzialną.

W roku 2023 przeprowadzono 52 kontrole (OL-43, P-9), w tym 12 przeprowadzono w ramach współpracy z innymi PSSE. Skontrolowano 47 przedsiębiorców udostępniających produkty kosmetyczne (OL-41, P-6), w tym 9 w sprzedaży hurtowej (OL-8, P-1) oraz 38 w sprzedaży detalicznej (OL-33, P-5). Skontrolowano 4 zakłady zajmujące się produkcją kosmetyków (OL-2, P-2) oraz 1 zakład zajmujący się konfekcjonowaniem.

Realizowane przez PPIS w Olsztynie zadania w zakresie nadzoru nad produktami kosmetycznymi skoncentrowane były na:

- weryfikacji produktów kosmetycznych pod kątem prawidłowości znakowania, także wymagań w zakresie zastosowania w informacjach języka polskiego, zarówno u udostępniających jak i osób odpowiedzialnych;
- kontroli produktów kosmetycznych w odniesieniu do stosowania substancji zakazanych w kosmetykach m.in.:
Lylal (Hydroxyisohexyl 3-cyclohexene carboxaldehyde) – został włączony w poczet substancji zakazanych ze względu na wywoływanie alergii kontaktowej (zakaz udostępniania na rynku UE od 23 sierpnia 2021 r.),
Lilial (Butylphenyl Methylopropional) i pirytronian cynku zostały włączone w poczet substancji zakazanych do stosowania w produktach kosmetycznych ze względu na działanie rakotwórcze, mutagenne, i szkodliwe na rozrodczość (zakaz udostępniania na rynku UE od 1 marca 2022 r.);
- weryfikacji przestrzegania przepisów w odniesieniu do stosowania filtrów UV w produktach kosmetycznych;
- weryfikacji zgodności wdrożonych w zakładach wytwarzających i konfekcjonujących produkty kosmetyczne Dobrych Praktyk Produkcji (GMP);
- weryfikacji wymaganej dokumentacji produktów kosmetycznych u podmiotów odpowiedzialnych w aspekcie oceny bezpieczeństwa.

W trakcie kontroli zdefiniowano też obszary szczególnego zainteresowania tj.:

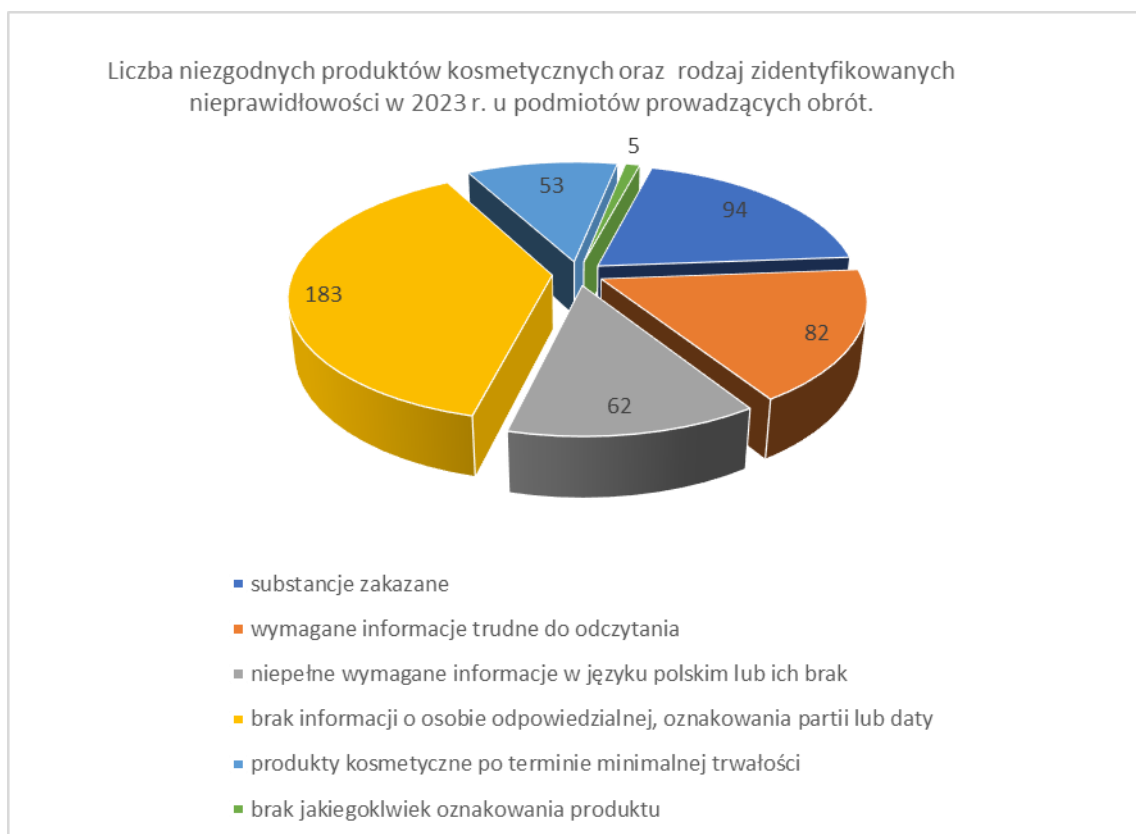
- grupy kosmetyków sezonowych tj. serie z filtrami UV do opalania, kosmetyki ochronne i pielęgnacyjne stosowane po opalaniu, mini kosmetyki podróżne tj.: produkty kosmetyczne o poj. od 50 do 100 ml;
- produkty kosmetyczne skierowane do mężczyzn, dla dzieci oraz tzw. familijne;
- produkty kosmetyczne zlokalizowane na standach reklamowych, będących w wyprzedażach lub w akcjach promocyjnych.

Dodatkowo w okresie październik – grudzień 2023 r. pod uwagę wzięto zestawy prezentowe kosmetyków, w których udostępniane są produkty różnych grup oraz z odmiennymi terminami minimalnej trwałości.

W skontrolowanych obiektach zweryfikowano skład około 8800 rodzajów produktów kosmetycznych (np. wody toaletowe, wody perfumowane, odżywki do włosów i brody, mydła w płynie do rąk, kremy do twarzy, żele do mycia twarzy, peelingi do twarzy, wody po goleniu, szampony tonujące, mgiełki do włosów, musy do twarzy, serum do twarzy, kremy matujące, olejki do włosów, odżywki nawilżające do włosów, szampony balansujące) i stwierdzono następujące niezgodności:

- obecność substancji zakazanych tj. Lilial oraz Lylal - w 94 produktach;
- na opakowaniu informacje o składzie niewidoczne, zaklejone lub trudne do odczytania przez konsumenta – w 82 produktach;

- brak wymaganych informacji w języku polskim lub np. o funkcji czy składzie kosmetyku – w 62 produkty;
- na opakowaniu brak wymaganych informacji o osobie odpowiedzialnej na terenie WE, brak oznakowania numerem partii; data ważności nie była poprzedzona wymagany zwrotem i/lub symbolem – w 183 produktach;
- udostępnianie produktów kosmetycznych po upływie terminu minimalnej trwałości - 53 szt.

W sprawdzonych ponad 8800 produktach kosmetycznych nie stwierdzono obecności pirytionianu cynku.

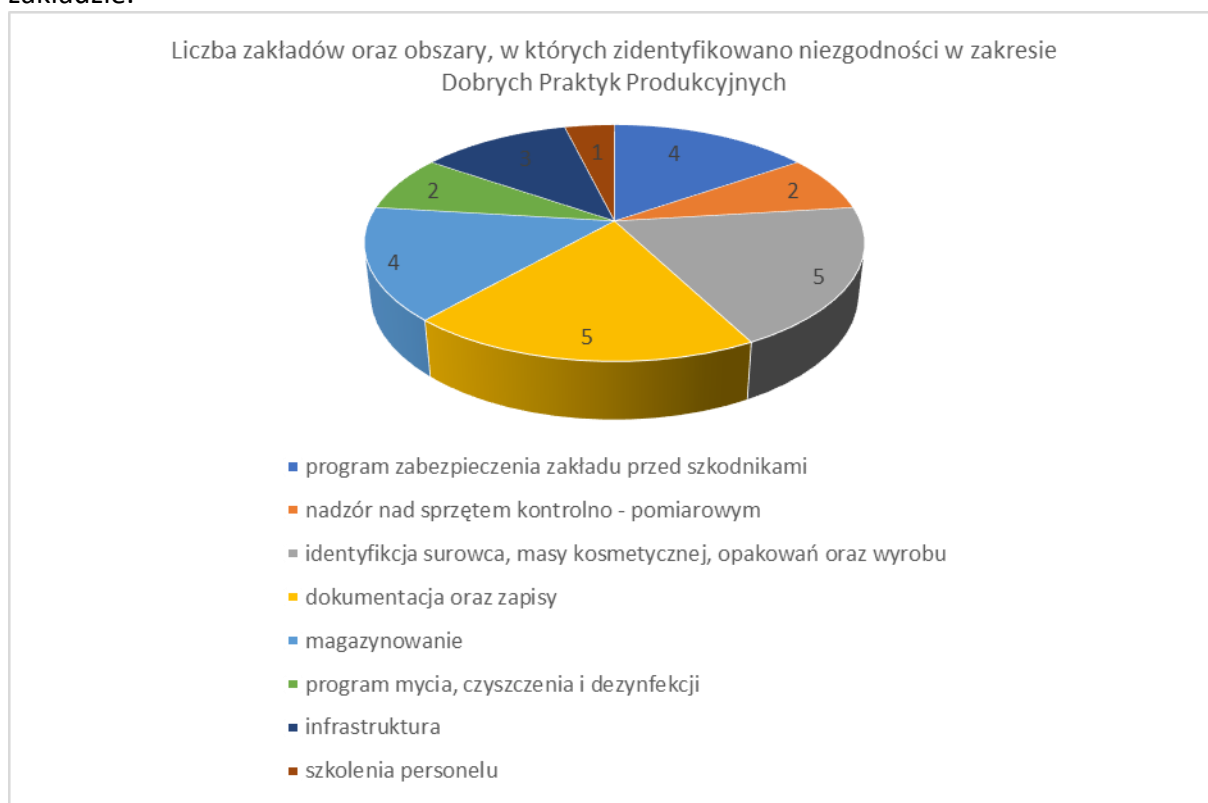
W 2023 r. przeprowadzono działania kontrolne w zakresie przestrzegania przepisów rozporządzenia Komisji (UE) 2022/1176 z dnia 07 lipca 2022 r., zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 w sprawie produktów kosmetycznych. Ww. rozporządzenie dotyczy produktów kosmetycznych zawierających filtry UV benzofenon-3 i oktokrylen, które zgodnie z ograniczeniami określonymi w rozporządzeniu (WE) nr 1223/2009 mogły być:

- wprowadzane do obrotu w Unii do dnia 28 stycznia 2023 r.,
- udostępniane na rynku Unii do dnia 28 lipca 2023 r.

W powyższym zakresie w trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W ramach nadzoru nad produktami kosmetycznymi skontrolowano zakłady produkujące i konfekcjonujące tę grupę produktów. W wyniku oceny warunków wytwarzania produktów kosmetycznych najczęściej pojawiające się niezgodności to:

- nieskuteczny program zabezpieczenia zakładu przed szkodnikami lub jego brak - w 4 zakładach;
- brak nadzoru nad sprzętem kontrolno – pomiarowym wykorzystywanym w procesie magazynowania i produkcji - w 2 zakładach;
- brak identyfikacji surowca, masy kosmetycznej, materiału opakowaniowego oraz wyrobu - w 5 zakładach;
- brak dokumentacji i zapisów wymaganych na etapie produkcji, konfekcjonowania oraz dotyczącej wyrobu gotowego czy surowca - w 5 zakładach;
- niewłaściwe parametry magazynowania surowców lub brak ich monitorowania - w 4 zakładach;
- brak programu mycia, czyszczenia i dezynfekcji, jego niedostosowanie do zakładu lub nieprzestrzeganie - w 2 zakładach;
- brak zapewnienia szkoleń pracowników z zakresu dobrych praktyk produkcji - w 1 zakładzie.

W wyniku prowadzonej działalności kontrolnej i stwierdzonych uchybień PPIS w Olsztynie wydał 23 decyzje administracyjne (OL-16, P-7), w tym:

- 14 nakazujących (OL-10, P-4), w tym 12 w trybie natychmiastowym usunięcie nieprawidłowości zagrażających zdrowiu
- 9 umarzających postępowanie (OL- 6, P-3).

Ponadto na skutek stwierdzanych nieprawidłowości PPIS w Olsztynie wszczął z urzędu postępowania administracyjne w przedmiocie nałożenia administracyjnych kar pieniężnych na podstawie:

1. art. 26 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych, z tytułu wytwarzania produktów kosmetycznych bez zachowania zasad dobrej praktyki produkcji,

2. art. 27 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych, z tytułu wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych bez spełnienia wymogów dotyczących oceny bezpieczeństwa,
3. art. 28 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych, z tytułu naruszenia obowiązków, o których mowa w art. 6 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009,
4. art. 30 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych, z tytułu wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych bez spełnienia wymogów dotyczących dokumentacji produktu, o których mowa w art. 11 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009,
5. art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych, z tytułu wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych bez spełnienia wymogów w zakresie zgłoszeń, o których mowa w art. 13 ust. 1 i ust. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009,
6. art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych, z tytułu naruszenia obowiązków dotyczących oznakowania, o których mowa w art. 19 ust. 1 lit. a, lit. c, lit. d, lit. e, lit. f, lit. g oraz art. 19 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009,
7. art. 41 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych, z tytułu udostępniania na rynku produktów kosmetycznych po upływie daty minimalnej trwałości.

Nałożono 12 kar administracyjnych (OL-8, P-4) na kwotę 18 700 zł. W dwóch przypadkach Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie odstąpił od wymierzenia kary pieniężnej i poprzestał na pouczeniu.

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie sprawuje stały nadzór nad środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi poprzez następujące działania:

- podejmowanie działań zapobiegawczych poprzez prowadzone kontrole w punktach sprzedaży;
- monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie zatruć i zgonów oraz prowadzenie rejestru zatruć środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi;
- ostrzeganie przed zagrożeniem, jakie mogą stwarzać środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne poprzez działalność oświatową.

W ramach nadzoru nad środkami zastępczymi przeprowadzono 5 kontroli w obiektach na terenie m. Olsztyna. Podczas kontroli nie stwierdzono w sprzedaży ww. środków.

Ponadto w 2023 r. w ramach prowadzonego przez Inspektora do spraw Substancji Chemicznych postępowania o udzielenie zezwolenia zakładowi, znajdującemu się na terenie m. Olsztyna w zakresie przetwarzania i przerabiania nowej substancji psychoaktywnej, przeprowadzono 1 kontrolę, podczas której nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości.

W roku sprawozdawczym kontynuowano współpracę ze szpitalnymi oddziałami ratunkowymi w Olsztynie w zakresie zgłaszania przypadków zatruc środków zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi.

W 2023 r. zgłoszono 11 zatruc ww. środkami i substancjami, w tym 4 zgłoszenia dotyczyły zgonów spowodowanych zatruciami.

Dane dotyczące zatruc na bieżąco wprowadzano do SMIOD – Systemu Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych oraz przekazywano do PWIS.

4.6. Działalność kontrolno-represyjna

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego w 2023 r.:

- dokonano 257 kontroli i wizji (związanych z postępowaniem w sprawie chorób zawodowych – 42), w tym 52 kontrole dotyczące nadzoru nad produktami kosmetycznymi (OL-32, P-2) oraz 5 kontroli związanych z nadzorem nad środkami zastępczymi,
- 92 kontrole przeprowadzono w obiektach znajdujących się na terenie powiatu, pozostałe 165 w obiektach na terenie Miasta Olsztyna,
- w trakcie prowadzonego postępowania wydano:
 - 135 decyzji (na terenie miasta Olsztyn 66 decyzji, na terenie powiatu olsztyńskiego 69 decyzji),
 - 39 decyzji w sprawie chorób zawodowych (OL -13; P – 26), w tym: 20 decyzji o stwierdzeniu (na terenie miasta Olsztyn 6, na terenie powiatu olsztyńskiego 14 decyzji); 16 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (na terenie miasta Olsztyn 5, na terenie powiatu olsztyńskiego 11 decyzje), 1 decyzję o uchyleniu postępowania decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej (na terenie powiatu olsztyńskiego); 2 decyzje o umorzeniu postępowania (na terenie Olsztyna).
 - 85 decyzji płatniczych (na terenie miasta Olsztyn 43 decyzje, na terenie powiatu olsztyńskiego 42 decyzje),
 - 15 mandatów na kwotę 2 550 zł. (na terenie miasta Olsztyn 5 mandatów na kwotę 700 zł, na terenie powiatu olsztyńskiego 10 mandatów na kwotę 1 850 zł),
 - 3 upomnienia (1 na terenie miasta Olsztyn, 2 na terenie powiatu olsztyńskiego),
 - 76 postanowień,
 - 12 decyzji nakładających administracyjne kary pieniężne (OL-8, P-4) na kwotę 18 700 zł.,
 - 2 decyzje w sprawie odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej i porzucenie na pouczeniu.

4.7. Współpraca z innymi instytucjami:

W 2023 r. kontynuowano współpracę z Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Olsztynie oraz z Państwową Inspekcją Pracy.

Współpraca z WOMP związana była przede wszystkim z opracowaniem kart oceny narażenia zawodowego na stanowiskach pracy i wyjaśnianiem wątpliwości związanych z tą oceną, przed wydaniem orzeczenia lekarskiego w sprawie choroby zawodowej.

Współpraca z Państwową Inspekcją Pracy opierała się głównie na przekazywaniu informacji o wydanych decyzjach w sprawie chorób zawodowych.

Kontynuowano również współpracę z innymi PSSE, w ramach której zwracano się o uzupełnienie kart oceny narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej oraz sporządzono 3 karty na wniosek innych PSSE.

4.8. Wnioski

1. Pracownicy Sekcji higieny pracy w 2023 r. realizowali działania profilaktyczne, administracyjne i kontrolne, których celem było:
 - poprawa warunków pracy oraz zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy,
 - zapewnienie właściwego poziomu bezpieczeństwa produktów kosmetycznych i tym samym zmniejszenie ryzyka ich stosowania przez konsumentów,
 - zwiększenie poziomu bezpieczeństwa konsumentów poprzez weryfikację z wymaganiami prawnymi produktów chemicznych, biobójczych oraz kosmetycznych wprowadzanych i udostępnianych na rynku.
2. Chemikalia są niezbędne w wielu dziedzinach codziennego życia i obecne w wielu produktach codziennego użytku. Trzeba więc nimi racjonalnie gospodarować oraz sprawować nad nimi nadzór aby chronić zdrowie ludzi oraz środowisko. Ustanowione i wprowadzone do obrotu prawne przepisy unijne np. REACH, CLP nakładają znaczne obowiązki na wszystkie podmioty, które produkują, importują, stosują w swojej działalności substancje w postaci własnej, jako składniki mieszanin lub wyrobów w celu zapewnienia powyższego bezpieczeństwa.
3. Realizacja zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie kompetencji sekcji higieny pracy stopniowo przyczynia się do poprawy warunków pracy oraz zwiększenia poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników, a także wzrostu świadomości pracodawców.
4. Należy propagować wśród pracodawców i kadry kierowniczej nadzorowanych zakładów pracy prozdrowotne zachowania w miejscu pracy oraz zakaz palenia tytoniu i e-papierosów.

5. Higiena Dzieci i Młodzieży

5.1. Zadania

Do zakresu działania Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży należy sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w publicznych i niepublicznych placówkach nauczania, innych placówkach oświatowo-wychowawczych, opiekuńczych, pieczy zastępczej, szkołach wyższych, a w szczególności w zakresie:

- nadzoru nad stanem sanitarnym i higienicznym przedszkoli i szkół wszystkich typów, w tym również warsztatów szkolnych, pracowni chemicznych, komputerowych oraz wykonywanie badań środowiska pracy ucznia tj. dostosowania mebli szkolnych do zasad ergonomii, higienicznej oceny tygodniowego rozkładu zajęć uczniów, oceny wagi tornistrów uczniów, oceny natężenia oświetlenia pomieszczeń do nauki i stanowiska pracy ucznia, zapewnienia miejsca na pozostawienie w szkole podręczników, ocena warunków do przeprowadzania zajęć wychowania fizycznego, ocena organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej.
- nadzoru nad stanem sanitarnym i higienicznym żłobków i klubów dziecięcych,
- nadzoru nad stanem sanitarnym i higienicznym placówek pracy pozaszkolnej dzieci i młodzieży,
- nadzoru nad sanitarnymi i higienicznymi warunkami nauczania w szkołach wyższych,
- nadzoru nad sanitarnymi i higienicznymi warunkami placówek wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

5.2 Obiekty nadzorowane – 998

w tym:

- placówki stałe – **432**
- obiekty sezonowe – **566** turnusów zimowego i letniego wypoczynku.

W 2023 r. na terenie Olsztyna powstały 24 nowe obiekty tj. 3 żłobki, 5 przedszkoli, 2 szkoły podstawowe, 5 liceów ogólnokształcących, szkoła branżowa II stopnia, 6 policealnych szkół zawodowych, placówka opiekuńczo-terapeutyczna, placówka opiekuńczo-wychowawcza.

Zlikwidowano 6 placówek na terenie Olsztyna tj. żłobek, 2 przedszkola, policealną szkołę zawodową, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, poradnię pedagogiczno-psychologiczną oraz 2 placówki na terenie powiatu: Szkołę Filialną we Frączkach Szkoły Podstawowej w Tuławkach oraz placówkę rekreacyjną Figlarnię w Dobrym Mieście.

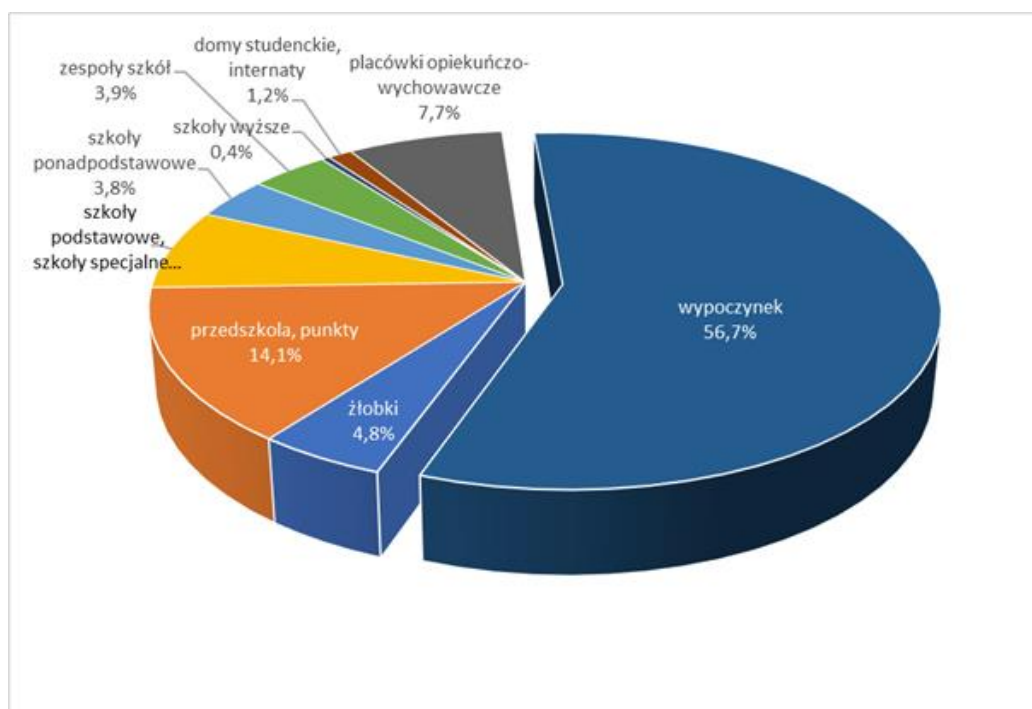
Ponadto nastąpiło przekształcenie dwóch Zespołów:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Olsztynie, ul. Małków 3 – na II Liceum Ogólnokształcące im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego,
- Zespół Szkół w Jezioranach, ul. Konopnickiej 13 – na Szkołę Podstawową im. Michała Lengowskiego.

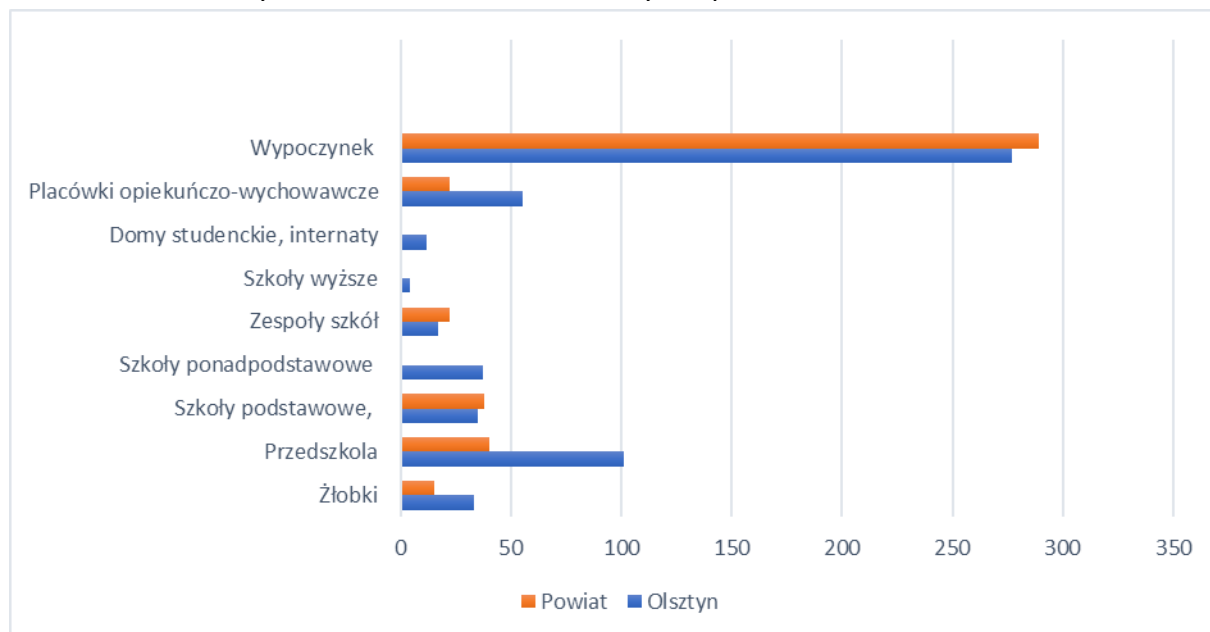
Przeprowadzono łącznie 430 kontroli, w tym kontrole planowe oraz pozaplanowe – 241 kontroli w placówkach stałych oraz 189 kontroli letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży (33 kontrole zimowego i 156 kontroli letniego wypoczynku dzieci i młodzieży).

Liczba placówek objętych nadzorem (stan na koniec roku sprawozdawczego)				Liczba przeprowadzonych kontroli			Liczba dzieci i młodzieży w skontrolowanych placówkach
Nazwa placówki	Liczba obiektów	Olsztyn	Powiat	Liczba obiektów	Olsztyn	Powiat	
żłobki	48	33	15	33	25	8	937
przedszkola, punkty przedszkolne	141	101	40	76	56	20	4366
szkoły podstawowe, szkoły specjalne	73	35	38	44	24	20	11120
szkoły ponadpodstawow e	38	37	1	19	19	0	4694
zespoły szkół	39	17	22	24	13	11	8287
szkoły wyższe	4	4	0	3	3	0	4818
domy studenckie, internaty	12	12	0	3	3	0	630
Pozostałe, w tym placówki opiekuńczo- wychowawcze	77	55	22	39	28	11	5763
Razem (placówki stałe)	432	294	138	241	171	70	40615
Wypoczynek (liczba turnusów)	566	277	289	189	84	105	7991
Razem (stałe i wypoczynek)	998	571	427	430	255	175	48606

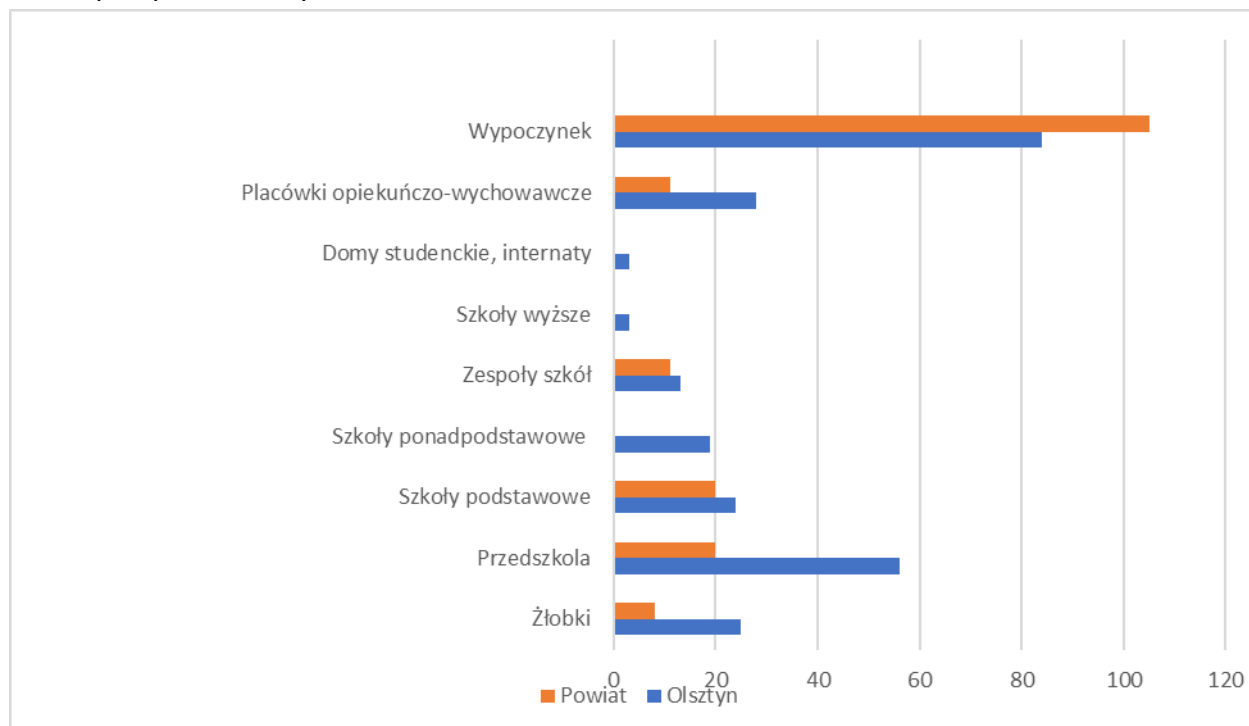
Liczba nadzorowanych obiektów

Liczba nadzorowanych obiektów na terenie Olsztyna i powiatu

Liczba przeprowadzonych kontroli

5.3. Stan higieniczny i techniczny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych

Stan sanitarno-techniczny placówek ulega ciągłej poprawie. Gmina Olsztyn, Samorządy jak i niepubliczne organa prowadzące placówki dokonują w obiektach remontów bieżących i kapitalnych, znacząco poprawiając warunki funkcjonowania, m.in.:

- w Przedszkolu Miejskim Nr 23 w Olsztynie wyegzekwowano decyzję z 2011 r. dotyczącą niewłaściwego stanu techniczno-sanitarnego pralni oraz rampy dostaw.
- w Zespole Szkół Mechaniczno-Energetycznych w Olsztynie wyegzekwowano decyzję z 2016 r. dotyczącą niewłaściwego stanu technicznego nawierzchni boiska trawiastego oraz betonowej trybuny przy boisku.
- w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 6 w Olsztynie wyegzekwowano decyzję z 2022 r. dotyczącą niewłaściwego stanu technicznego podłóg w korytarzach bursy.
- w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 3 w Olsztynie wyegzekwowano decyzję z 2023 r. dotyczącą niewłaściwego stanu techniczno-sanitarnego ścian i sufitu w sali gimnastycznej.
- na Wydziale Sztuki UWM wyegzekwowano decyzję z 2012 r. dotyczącą niewłaściwego stanu techniczno-sanitarnego ścian pomieszczeń dydaktycznych i pracowniczych niskiego parteru oraz wentylacji w pomieszczeniach dydaktycznych na III piętrze w bocznych skrzydłach budynku przy ul. Szrajbera 11.
- na Wydziale Geodezji i Gospodarki Przestrzennej UWM wyegzekwowano decyzję z 2014 r. dotyczącą niewłaściwego stanu techniczno-sanitarnego ścian i sufitów korytarzy oraz sanitariatu męskiego na parterze w budynku przy ul. Oczapowskiego 1.
- w Szkole Podstawowej w Nowym Kawkowie wyegzekwowano decyzję z 2015 r. dotyczącą natężenia oświetlenia sztucznego w salach dydaktycznych.

- w Szkole Podstawowej Nr 1 w Barczewie wyegzekwowano decyzję z 2017 r. dotyczącą niewłaściwego stanu technicznego nawierzchni placu między budynkami szkoły.

Dodatkowo w 2023 r. przeprowadzono nowe inwestycje, remonty w nw. placówkach:

- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jarosława Dąbrowskiego w Olsztynie, ul. Kościuszki 70 i ul. Żołnierska 39, (dotyczy budynku przy ul. Kościuszki 70) - przeprowadzono remont dachu całego budynku oraz wymianę stolarki okiennej na II i III piętrze,
- Szkoła Podstawowa Nr 18 im. Orła Białego w Olsztynie, ul. Żytnia 71 –modernizacja istniejącego boiska pełnowymiarowego przy szkole,
- Szkoła Podstawowa Nr 30 im. Marii Zientary Malewskiej w Olsztynie ul. Pieczewska 10 – powstało miasteczko ruchu drogowego,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 5 Mistrzostwa Sportowego w Olsztynie ul. Gietkowska 12 i ul. Jagiellończyka 32 – utworzono internat w budynku po Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 1, przy ul. Korczaka 6 w Olsztynie,
- Przedszkole Miejskie nr 23 w Olsztynie, ul. Wańkowicza 1 A – przeprowadzono generalny remont budynku,
- UWM – oddano do użytkowania nowy budynek dla Wydziału Prawa i Administracji,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Łęgajnach ul. Ogrodowa 7, gm. Barczewo dokonano rozbudowy budynku szkoły - powstała sala gimnastyczna ogólna, sala korekcyjna oraz 4 nowe sale lekcyjne,
- Przedszkole Samorządowe w Kolnie, Kolno 42 A – przeniesiono do nowo wybudowanego budynku.

Pomimo uzyskania sukcesów w tej dziedzinie, istnieje w dalszym ciągu konieczność:

- zapewnienia właściwych warunków sanitarno-technicznych m.in. pomieszczeń do nauki, sali gimnastycznych, sanitariatów, korytarzy szkolnych w **13** placówkach oświatowych na terenie Olsztyna (w Przedszkolu Miejskim Nr 6, w Szkole Podstawowej Nr 1, 2, 6, 13, 15, 18, 33, w I i w III Liceum Ogólnokształcącym, w Zespole Szkół Ekonomicznych, w Zespole Szkół Samochodowych, w Zespole Szkół Ekonomiczno-Handlowych) oraz **2** na terenie powiatu: w Szkole Podstawowej Nr 1 i w Zespole Szkół w Olsztynku;
- zapewnienia właściwych parametrów oświetlenia sztucznego w pomieszczeniach do nauki w **6** placówkach oświatowych na terenie Olsztyna (w Przedszkolu Nr 24, w Szkole Podstawowej Nr 1, 9, 10, 13, 15);
- zapewnienia właściwej nawierzchni boisk, placów rekreacyjnych i ogrodzeń w 4 szkołach podstawowych (w Szkole Podstawowej Nr 2, 10, 13 i 14 w Olsztynie), w Przedszkolu Nr 29 i Nr 38 w Olsztynie, w Zespole Szkół Gastronomiczno-Spożywczych w Olsztynie, w Zespole Szkół Ekonomiczno-Handlowych w Olsztynie oraz w Zespole Szkół w Olsztynku.

5.4. Nadzór nad środowiskiem szkolnym pod względem zapewnienia uczniom higienicznych warunków nauki

Warunki pracy ucznia w szkole mają wpływ na jego zdrowie i proces nauczania, dlatego personel szkoły zobowiązany jest do stworzenia prawidłowych warunków i odpowiedniej organizacji pracy ucznia. Sprawowanie nadzoru w tym zakresie ma na celu ochronę zdrowia

dziecka/ ucznia przed ujemnymi zjawiskami związanymi z pobytem dziecka w szkole i innej placówce opiekuńczo-wychowawczej.

5.4.1 Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych

O prawidłowej konstrukcji tygodniowego rozkładu zajęć ucznia decyduje zasada równomiernego rozłożenia zajęć lekcyjnych w ciągu tygodnia nauki. Na ocenę składa się czas rozpoczynania zajęć lekcyjnych oraz różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy poszczególnymi dniami tygodnia. W obu przypadkach zalecane jest, aby ta różnica nie była większa niż 1 godzina.

Ocenę prawidłowości konstrukcji rozkładu zajęć ucznia przeprowadza się podczas kontroli sanitarnej. Ocenę rozkładów zajęć lekcyjnych przeprowadzono w 47 placówkach, w tym:

- na terenie Olsztyna w 21 placówkach (12 szkołach podstawowych, 2 liceach, 7 zespołach szkół),
- na terenie powiatu w 26 placówkach (17 szkołach podstawowych, 9 zespołach szkół).

Dokonano oceny planu lekcji w 646 oddziałach (szkoły podstawowe-342, licea-47, zespoły szkół-257). W skontrolowanych szkołach plany lekcji sporządzone były prawidłowo.

5.4.2 Ocena dostosowania stanowiska pracy do wzrostu ucznia

Wielogodzinne przebywanie uczniów w szkole wymaga zapewnienia im odpowiedniego stanowiska pracy. Dla każdego ucznia o określonym wzroście i określonej wysokości podkolanowej powinno być dostosowane krzesło i stół. Gdy uczeń siedzi w ławce odpowiednio skonstruowanej i dobranej do wzrostu, może korzystać z oparcia, znacznie odciążając mięśnie tułowia, jak również może wygodnie kłaść oba przedramiona na pulpicie ławki. Pozycja ta stwarza również warunki do optymalnego ułożenia narządów wewnętrznych, zwłaszcza w jamie brzusznej.

Prawidłowość dostosowania mebli do wzrostu uczniów ocenia się na podstawie Polskiej Normy. Obecnie Polska Norma ustala 8 numerów (rozmiarów) mebli. Badaniom podlegają uczniowie szkół podstawowych oraz dzieci przedszkolne.

Analizę oceny dostosowania mebli szkolnych do wymagań ergonomii w 2023 r. przeprowadzono w 14 wybranych przedszkolach (w 12 na terenie Olsztyna oraz w 2 na terenie powiatu). Dokonano oceny dostosowania mebli do wzrostu dzieci w 60 oddziałach na 1271 stanowiskach pracy przedszkolaków. Nieprawidłowości odnotowano w jednej placówce na terenie powiatu tj. w dwóch grupach wiekowych na 12 stanowiskach. Dostosowanie mebli do wzrostu dzieci utrzymuje się na stałym, dobrym poziomie.

5.4.3. Ocena w zakresie zapewnienia właściwego natężenia oświetlenia sztucznego w pomieszczeniach do nauki

Oświetlenie pomieszczeń szkolnych powinno zapewniać wygodę widzenia, czyli zdolność rozróżniania szczegółów bez nadmiernego zmęczenia wzroku, umożliwiać sprawne czytanie, pisanie. Niewłaściwe oświetlenie pomieszczeń może powodować zaburzenia w koncentracji, a także wykształcenie i utrwalanie wad wzroku oraz układu nerwowego człowieka. Ważne jest zatem zagwarantowanie prawidłowych warunków do pracy ucznia, zapewnienie odpowiedniego natężenia oświetlenia, aby praca w pomieszczeniach dydaktycznych była zarówno efektywna jak i przyjemna.

Zgodnie z zaleceniami Polskiej Normy, natężenie oświetlenia sztucznego w polu zadania na płaszczyźnie ławki powinno wynosić co najmniej 300 lx, w polu zadania na płaszczyźnie tablicy co najmniej 500 lx. Wymagana jest też dobra równomierność oświetlenia w polu zadania. Bardzo ważne jest również unikanie efektu olśnienia. Szczególnie istotne jest to w przypadku oświetlania stanowisk z komputerami.

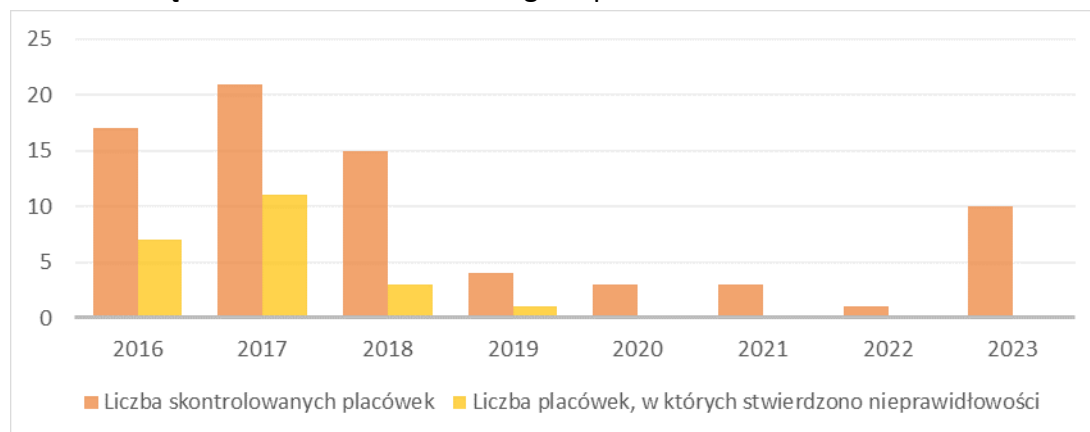
Należy pamiętać, że światło sztuczne stosuje się jako uzupełnienie światła dziennego, które powinno być również właściwe. Nadmierne oświetlenie dzienne należy niwelować przez stosowanie odpowiednich zabezpieczeń (żaluzje itp.). Zaleca się ustawienie stanowiska pracy w taki sposób, aby zapewnić naturalne oświetlenie (okna) od lewej strony w stosunku do frontu klasy.

Ocenę oświetlenia sztucznego przeprowadza się według Polskiej Normy PN-EN 12464-1:2012 „Światło i oświetlenie. Oświetlenie miejsc pracy. Część I. Miejsca pracy we wnętrzach”.

Badania natężenia oświetlenia sztucznego w placówkach na obszarze Olsztyna i pozostałych gmin przedstawiają się następująco:

Rok	Liczba		Stwierdzono niewłaściwe	
	skontrolowanych placówek	skontrolowanych pomieszczeń	liczba placówek	liczba pomieszczeń
2016	17	88	7	29
2017	21	147	11	81
2018	15	119	3	28
2019	4	37	1	1
2020	3	62	0	0
2021	3	22	0	0
2022	1	6	0	0
2023	10	40	0	0

Badania natężenia oświetlenia sztucznego w placówkach.

Analiza przeprowadzonej oceny natężenia oświetlenia sztucznego w placówkach oświatowo-wychowawczych (głównie przedszkola i szkoły) wskazuje na konieczność ciągłego

monitorowania tego czynnika w salach zajęć dla dzieci. Należy również stwierdzić, że szkoły posiadają obecnie dość dobre oświetlenie na płaszczyźnie stołów uczniowskich, natomiast więcej problemów stwarza oświetlenie tablic.

W 2023 r. uzyskano poprawę oświetlenia sztucznego w Szkole Podstawowej w Nowym Kawkowie.

5.4.4. Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów

W 2023 r. badaniem objęto 2 szkoły: 1 miejską (SP Nr 1 w Olsztynie) i 1 wiejską (Szkola Podstawowa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Świątkach). Celem badania było określenie odsetka uczniów „dźwigających” tornistry o wadze stanowiącej do 10 % ich masy ciała tzw. „niska norma” i do 15 % masy ciała tzw. „wysoka norma”. Ocenie poddano 194 uczniów szkoły miejskiej i 217 uczniów szkoły wiejskiej.

Badania przeprowadzone w szkole miejskiej wykazały:

- ciężar tornistra nie przekraczał 10 % wagi uczniów u 121 badanych, co stanowi 62% przebadanych osób,
- wagę tornistra w zakresie 10%-15% masy ciała ucznia stwierdzono u 66 uczniów, co stanowi 34% przebadanych osób,
- ciężar tornistra przekraczający 15% wagi ciała ucznia odnotowano w 7 przypadkach, co stanowi 4% przebadanych uczniów.

Badania przeprowadzone w szkole wiejskiej wykazały:

- ciężar tornistra nie przekraczał 10 % wagi uczniów u 117 badanych, co stanowi 54% przebadanych uczniów,
- wagę tornistra w zakresie 10%-15% masy ciała ucznia stwierdzono u 64 uczniów, co stanowi 29% przebadanych,
- ciężar tornistra przekraczający 15% wagi ciała ucznia odnotowano w 36 przypadkach, co stanowi 17% przebadanych uczniów.

Podczas badań w szkole przeprowadzono pogadankę z uczniami, których ciężar tornistra przekraczał 15% ich wagi, na temat właściwego doboru plecaka, konieczności zmniejszenia wagi, a także skutków zdrowotnych noszenia zbyt ciężkich plecaków. Placówkom przekazano do wykorzystania służbowego materiały informacyjno-edukacyjne „Zalecenia dotyczące tornistrów szkolnych”, a także zestawienie wyników pomiaru ciężaru tornistrów. Podkreślić należy, że w ww. szkołach zapewniono możliwość pozostawienia podręczników oraz przyborów szkolnych uczniom klas IV-VIII w indywidualnych szafkach, a uczniom klas I-III w klasach.

5.4.5 Opieka medyczna w placówkach oświatowo-wychowawczych

We wszystkich skontrolowanych szkołach podstawowych, zespołach szkół na terenie Olsztyna oraz powiatu zapewniono opiekę pielęgniarską. W większości przypadkach, placówki posiadają wydzielone gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W szkołach nieposiadających gabinetu tj. w skontrolowanych 8 szkołach podstawowych i w 7 zespołach szkół, pielęgniarka wykonująca swoje obowiązki korzysta z pomieszczeń na terenie szkoły, najczęściej jest to pokój nauczycielski, biblioteka, gabinet dyrektora, a w 6 przypadkach opieka pielęgniarska jest świadczona poza terenem placówek.

W przedszkolach przepisy nie przewidują funkcjonowania gabinetów.

Jednym z problemów higieniczno-zdrowotnych zgłaszanych przez rodziców oraz dyrektorów szkół i przedszkoli jest pojawiająca się wszawica, owsica u dzieci. Co roku pracownicy inspekcji przeprowadzają rozmowy z dyrektorami szkół na temat możliwości i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia u dzieci objawów tych chorób. Na stronie internetowej [tut. urzędu](http://tut.urzedu) umieszczono materiały instruktażowe dotyczące postępowania w przypadku stwierdzenia obecności tych pasożytów. W tym miejscu należy zaznaczyć, że w świetle obowiązujących przepisów owsica i wszawica nie są ujęte w załączniku do obowiązującej ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, zatem powiatowy inspektor sanitarny nie ma możliwości wdrażania postępowania administracyjnego. Dlatego ważne jest, aby działania higieniczne podejmowane były przez rodziców i opiekunów dzieci uczęszczających do szkół i przedszkoli.

5.4.6 Nadzór nad gospodarką substancjami chemicznymi i ich mieszaninami w szkołach

Nadzór prowadzony jest na bieżąco. Dotyczy zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin tj. kart charakterystyki substancji chemicznych, środków ochrony indywidualnej dla nauczyciela i ucznia, środków do udzielania pierwszej pomocy, właściwego oznakowania substancji chemicznych i ich mieszanin. Należy podkreślić, że część szkół nie posiada warunków do prowadzenia doświadczeń chemicznych, w związku z tym nauka chemii opiera się na pokazach lub tylko teoretycznie. Spośród skontrolowanych 79 obiektów szkolnych, doświadczenia chemiczne prowadzone są 34 szkołach.

5.5. Nadzór nad warunkami do prawidłowej organizacji wychowania fizycznego

Spośród 35 szkół podstawowych na terenie Olsztyna, 20 posiada pełny blok sportowy z boiskiem, 7 salę rekreacyjną z boiskiem lub tylko salę rekreacyjną, 1 szkoła posiada salę gimnastyczną z boiskiem, natomiast 7 szkół nie posiada własnej infrastruktury sportowej. Uczniowie szkół korzystają również z miejskiej infrastruktury sportowej np. hal sportowych, boisk, sali gimnastycznych.

W 2023 r. przy Katolickiej Szkole Podstawowej im. Świętej Rodziny w Olsztynie, ul. Wyszyńskiego 11 wybudowano nową salę gimnastyczną z zapleczem szatniowym i sanitarnym, w tym salę ogólną, salę do szermierki, salę do tenisa stołowego, salę korekcyjną.

W 36 szkołach podstawowych powiatu olsztyńskiego - 15 szkół posiada pełny zespół sportowy wraz z boiskiem, 1 szkoła posiada zespół sportowy bez boiska, 14 posiada zastępczą salę rekreacyjną z boiskiem, 1 szkoła posiada tylko boisko, natomiast 2 tylko salę zastępczą, 3 szkoły podstawowe nie posiadają własnej infrastruktury sportowej. Uczniowie szkół korzystają również ogólnodostępnych boisk gminnych, basenów i sali sportowych.

5.6. Nadzór nad warunkami do utrzymania higieny w żłobkach i klubach dziecięcych

Pod nadzorem PSSE w Olsztynie na terenie Olsztyna znajdują się 33 żłobki (w tym 4 żłobki miejskie, 27 żłobków niepublicznych, 2 kluby dziecięce) oraz 15 żłobków na terenie gmin w: Barczewie, Sząbruku, Warkałach, Spręcowie, Dywitach, Biskupcu, Nowym Marcinkowie,

Olsztynku, Świątkach, 2 w Dobrym Mieście oraz 3 żłobki w Bartągu i żłobek w miejscowości Jaroty. W trakcie prowadzonych kontroli nie stwierdzano nieprawidłowości.

5.7. Nadzór nad sezonowymi placówkami wypoczynku dla dzieci i młodzieży na terenie Olsztyna

W 2023 r. zgłoszono 566 turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży, w tym na terenie Olsztyna zarejestrowano 277 turnusów, a na terenie powiatu 289 (w gminach: Barczewo, Biskupiec, Dywity, Gietrzwałd, Kolno, Olsztynek, Purda, Stawiguda, Jeziorany). Przeprowadzono 189 kontroli w placówkach, w których wypoczywało 7991 dzieci.

Nadzorem objęte były półzimowiska i zimowiska, półkolonie oraz wypoczynek w obiektach hotelarskich.

Na terenie Olsztyna małe formy wypoczynku organizowane były jak co roku przez osiedlowe domy kultury, pływalnie i szkoły podstawowe oraz stowarzyszenia prowadzące statutowo działalność sportowo-rekreacyjną. Formy wyjazdowe to kolonie/obozy, głównie o charakterze sportowo-rekreacyjnym, zlokalizowane w domach studenta na terenie Kortowa, w bursach olsztyńskich szkół oraz w obiekcie Manor Hotel i Hotelu Pirat.

W powiecie olsztyńskim wypoczynek organizowany był głównie w formie kolonii: w obiektach hotelarskich, w obiektach wykorzystywanych okazjonalnie do wypoczynku, a także obozy pod namiotami ze stałą infrastrukturą komunalną lub obozy pod namiotami bez stałej infrastruktury komunalnej, sporadycznie w formie półzimowisk i półkolonii.

Podczas przeprowadzanych kontroli nie stwierdzano nieprawidłowości.

Rodzaj placówek		Liczba placówek (turnusów)				Liczba uczestników wypoczynku w skontrolowanych placówkach	Liczba placówek, w których stwierdzono zaniedbania porządku i czystości
		zgłoszonych		Liczba kontroli			
		Olsztyn	Powiat	Olsztyn	Powiat		
Wypoczynek letni	formy wyjazdowe	84	228	34	87	6312	-
	w miejscu zamieszkania	153	35	28	7	812	-
	Razem	237	263	62	94	7124	-
Wypoczynek zimowy	formy wyjazdowe	34	14	4	4	232	-
	w miejscu zamieszkania	36	12	18	7	635	-
	Razem	40	26	22	11	867	-
Razem:		566		189		7991	-

5.8. Działalność kontrolno-represyjna

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego:

- objęto nadzorem 998 placówek, w tym: 432 obiekty stałe (na terenie Olsztyna 294 oraz na terenie powiatu 138) i obiekty sezonowe – 566 turnusów wypoczynku zimowego i letniego (w tym na terenie Olsztyna 277 oraz na terenie powiatu 289),
- przeprowadzono 430 kontroli (w placówkach stałych - 241, w placówkach sezonowych – 189,
- wydano łącznie 19 decyzji merytorycznych, z czego 18 dotyczyło placówek na terenie miasta Olsztyn,
- wydano 9 decyzji płatniczych.

5.9. Wnioski ze sprawowanego nadzoru

- Następuje systematyczna poprawa stanu sanitarnego i technicznego placówek oświatowych. Podejmowane są stałe działania mające na celu dostosowanie istniejącej bazy lokalowej do obowiązujących przepisów i standardów.
- Wiele szkół posiada problemy z zapleczem do prawidłowej realizacji programu wychowania fizycznego tj. w ok. 30 % szkół podstawowych brakuje sali sportowych lub istniejące zaplecze jest niewystarczające.
- Niezbędne jest dalsze wspólne rozwiązywanie z rodzicami/opiekunami dzieci problemu natury higienicznej jakim jest wszawica/owsica, który jest ciągle aktualny.
- Ważne jest prowadzenie działań edukacyjno-oświatowych wśród pracowników placówek oświatowych jak i rodziców o dobrych nawykach higienicznych, które pozwalają uniknąć zachorowań/ powstrzymać rozprzestrzenianie się m.in. wszawicy oraz innych chorób pasożytniczych.

V. Działalność Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego

Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wynikającego z art. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, ma na celu zapewnienie na etapie planowania zagospodarowania przestrzennego oraz planowania i realizacji inwestycji właściwego stanu sanitarno - zdrowotnego w obiektach w taki sposób, aby w trakcie eksploatacji tych obiektów nie powodowały one zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia ludzi.

Dokonywana ocena pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczyła takich przedsięwzięć inwestycyjnych jak: obiekty handlowe, przemysłowe i usługowe, w tym obiekty gastronomiczne, kosmetyczne, odnowy biologicznej oraz obiekty turystyczne, obiekty naukowe, wychowania i nauczania (np. przedszkola, żłobki), obiekty ochrony zdrowia i opieki (szpitale, zakłady przeznaczone pod działalność leczniczą, domy pomocy społecznej), stacje uzdatniania wody, oczyszczalnie ścieków, stacje napraw oraz kontroli pojazdów, budynki produkcyjne itp.

Działając m. in. na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.), w ramach **strategicznej oceny oddziaływania na środowisko**, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie w roku 2023:

- dokonał uzgodnień dotyczących zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków przestrzennych,
- opiniował projekty ww. dokumentów wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

W ramach postępowań dotyczących **oceny oddziaływania przedsięwzięć kwalifikowanych do mogących znacząco oddziaływać na środowisko**, na podstawie ww. ustawy, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie w roku 2023 zajmował stanowiska przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w sprawach:

- obowiązku lub braku obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,
- uzgodnień warunków realizacji,
- innych wynikających z ww. ustawy.

W procesie inwestycyjnym, na etapie projektowania obiektów budowlanych lub ich części, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie **uzgadniał projekty budowlane i technologiczne inwestycji**.

Po dokonanych kontrolach w obiektach zajmował stanowiska w sprawach:

- **nowych bądź przebudowywanych obiektów budowlanych przekazywanych do użytkowania,**
- **adaptacji istniejących budynków przy rozpoczynaniu nowych działalności** wymagających spełnienia szczególnych warunków sanitarnohigienicznych.

Mając na uwadze konieczność zapewnienia ludziom zdrowych warunków życia w miejscu ich zamieszkania i pobytu, w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, zwracano uwagę m.in. na:

- oddzielenie obszarów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe od obszarów o innym przeznaczeniu, celem ograniczenia niekorzystnego oddziaływania zabudowy na otoczenie,
- zapewnienie właściwej gospodarki wodno - ściekowej, w tym zaopatrzenie ludności w wodę do picia o odpowiedniej jakości,
- prawidłowe usuwanie, gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów w sposób, który nie zagraża życiu i zdrowiu ludzi,
- zabezpieczenie ludzi przed uciążliwością związaną z hałasem (komunikacja drogowa, zakłady usługowe, produkcyjne itp.) poprzez zastosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych i technologicznych np. ekrany akustyczne, rozmieszczenie urządzeń bądź instalacji na terenie działki lub obiektu celem uzyskania właściwej odległości od zabudowań mieszkalnych,
- zabezpieczenie ludzi przed wpływem zanieczyszczeń emitowanych do powietrza przez uciążliwe zakłady np. poprzez zastosowanie odpowiednich urządzeń czy zmianę technologii,
- zagwarantowanie odpowiednich pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych warunków pobytu ludzi w budynkach, w odniesieniu do funkcji pomieszczeń, poprzez zapewnienie w nich m.in. właściwego oświetlenia, wysokości, powierzchni, jakości środowiska wewnętrznego (w tym: właściwej wymiany, czystości i temperatury powietrza), bezpiecznych i higienicznych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, a także właściwego układu pomieszczeń w ciągu technologicznym, gwarantującego np. zabezpieczenie człowieka przed czynnikami szkodliwymi, bezpieczeństwo produkowanych środków itp. oraz innych istotnych warunków z punktu widzenia wymagań sanitarnohigienicznych.

Dane liczbowe

W 2023 r. w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego:

- wydano **960 stanowisk** w formie pisemnej (**Olsztyn - 234, powiat - 726**);
- przeprowadzono **110 kontroli** w terenie (**Olsztyn - 55, powiat - 55**), w tym **2 kontrole** w trakcie realizacji obiektów budowlanych (**Olsztyn - 1, powiat - 1**);
- wydano **136 decyzji płatniczych** (**Olsztyn - 75, powiat - 61**);
- wydano **1 decyzję merytoryczną** (**Olsztyn - 1, powiat - 0**);
- wydano **357 postanowień**, w tym **355** dot. uzgodnienia warunków zabudowy (**Olsztyn - 12, powiat - 343**), m.in. dla inwestycji pn.:
 - *Budowa Mini Parku Handlowego wraz z niezbędną infrastrukturą na działce nr 576 położonej w obrębie Tomaszkowo, gmina Stawiguda.*
 - *Budowa punktu zbierania odpadów złomu z placem utwardzonym i kontenerowym obiektem socjalno-biurowym oraz kontenerowym obiektem magazynowym wraz z niezbędnymi obiektami i urządzeniami towarzyszącymi na dz. nr 9 obr. 5 Dobre Miasto.*
 - *Budowa budynku usługowego - zakwaterowania turystycznego na dz. nr 425, 620/7, 624/1 położonych w obrębie Gryżliny, gm. Stawiguda.*

- *Budowa budynku usługowego - warsztatu samochodowego na działce nr 206/25 położonej w obrębie Bartąg, gmina Stawiguda.*
- *Przebudowa drogi wewnętrznej poprzez wykonanie nawierzchni bitumicznej na odcinku ulicy Leśnej w Giedajtach na częściach działek o nr ewidencyjnych 24/43 i 24/50 w obrębie Giedajty, gmina Jonkowo.*
- *Zmiana sposobu użytkowania wraz z przebudową lokali mieszkalnych nr 6 i 6A na cele placówki opiekuńczo-wychowawczej w istniejącym budynku mieszkalnym wielorodzinnym na fragmencie działki nr 18 w obrębie geodezyjnym nr 71, położonej przy ul. Warmińskiej 18 w Olsztynie.*

W rozbiciu na poszczególne rodzaje spraw ww. dane kształtują się następująco:

- Liczba zajętych stanowisk dotyczących strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:
 - a) **33** opinie w sprawie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (**Olsztyn - 1, powiat - 32**) oraz **3** opinie dotyczące odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (**Olsztyn - 1, powiat - 2**);
 - b) **45** opinii w sprawie uzgodnień miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (**Olsztyn - 8, powiat - 37**); oraz **1** opinia dotyczącą studium uwarunkowań wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (**Olsztyn - 0, powiat - 1**), np.:
 - *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w rejonie przedszkola przy ul. Świtezianki w Olsztynie.*
 - *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w rejonie przedszkola przy ulicy Ludwika Zamenhofa w Olsztynie.*
 - *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Centrum Dywit”.*
 - *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w miejscowości Myki, gm. Dywity.*
 - *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Olsztynek – dla terenu położonego przy ulicy Wilczej – Obszar A.*
 - *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obrębów Szczęsne i Ostrzeszewo, gmina Purda.*
- Liczba zajętych stanowisk dotyczących oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:
 - 85** opinii w sprawie braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko i ewentualnie określenie zakresu raportu (**Olsztyn - 10, powiat - 75**), np. dla inwestycji polegających na:
 - *Rozbudowie istniejącego zakładu o nowy budynek usługowo-produkcyjny z częścią magazynową oraz infrastrukturą towarzyszącą w Dobrym Mieście przy ul. Jeziorańskiej*

16, dz. nr 74/1, 74/3, 74/4, 74/5, 75/1, 75/2, 79/7, 83/2, 84/2, 86 obręb 0003 miasta Dobrego Miasta;

- Przetwarzaniu i zbieraniu odpadów budowlanych i rozbiórkowych na terenie działki nr 191/2 w obrębie geod. Ługwałd, gm. Dywity;
- Uruchomieniu instalacji do produkcji pelletu z drewna w ilości maksymalnie 700 ton wyprodukowanego pelletu rocznie na działce nr 25 obr. Krokowo, gm. Jeziorany;
- Modyfikacji pracy instalacji do termicznego przekształcania odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne, w tym odpadów medycznych i weterynaryjnych w Olsztynie przy ul. Lubelskiej 43d;
- Zwiększeniu ilości przetwarzanych odpadów na istniejących liniach tj. Sortowni Odpadów Opakowaniowych (SOO) oraz w Zestawie Mobilnym (MZRP) na terenie Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Olsztynie dz. nr 18/9, 20/5 obr. 136;
- Przebudowie Stacji Uzdatniania Wody w Biesalu, gm. Gietrzwałd;
- Przebudowa drogi powiatowej nr 1483N od km 0+000 do skrzyżowania z DK16 – odcinek od granicy administracyjnej gminy Jeziorany i Barczewo do skrzyżowania z DK 16.

6 opinii w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko w pełnym zakresie (**Olsztyn - 1, powiat - 5**), np. dla inwestycji polegających na:

- Rozbudowie z modernizacją oczyszczalni ścieków w Gietrzwałdzie realizowanej na działkach o numerach ewidencyjnych 49 i 52 obręb Gietrzwałd;
- Budowie elektrowni fotowoltaicznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w obrębie Spręcowo, Sętań oraz linii kablowych łączących poszczególne części inwestycji poprowadzonych w obrębie Spręcowo, Sętań, Rozgity, gm. Dywity, proj. Spręcowo-Sętań II;
- Budowie elektrowni fotowoltaicznej PV Tomaszkowo-Sząbruk o mocy do 13 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą realizowanego na działce o numerze ewidencyjnym 277/2 obręb Sząbruk, gmina Gietrzwałd;
- Budowie centrum magazynowo – usługowego z zapleciami biurowymi oraz towarzyszącą infrastrukturą, tj. budową portierni, pompowni wraz ze zbiornikiem p.poż., zbiornika retencyjnego, zbiornika LNG wraz z urządzeniami towarzyszącymi, wewnętrznego układu drogowego (jezdnie, ściany oporowe, miejsca parkingowe) oraz instalacjami zewnętrznymi (kanalizacji sanitarnej, kanalizacji deszczowej, wodociągowej, wody p.poż., gazowej, energii elektrycznej, oświetlenia zewnętrznego wraz z towarzyszącymi urządzeniami) zlokalizowanego w Pawłowie na działkach: o nr ewidencyjnych 109/16, 109/17, 109/18, 109/20, 110/4 obręb ewidencyjny 0025, jednostka ewidencyjna 281409_5;
- Budowie zespołu boisk sportowych, budynku ośrodka szkoleniowego oraz budynku trybun wraz z infrastrukturą towarzyszącą w ramach zadania inwestycyjnego: Ośrodek szkolenia piłkarskiego w Olsztynie przy ulicy Sybiraków 36;
- Budowie zespołu obiektów usługowo - rozrywkowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Łutynówko, gmina Olsztynek.

2 opinie w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (**Olsztyn - 1, powiat - 1**), np. dla inwestycji polegających na:

- Budowie instalacji do wytwarzania wodoru wraz z infrastrukturą techniczną i stacją tankowania pojazdów na działce ewidencyjnej nr 16/1, obręb Olsztyn 78.
- Budowie instalacji do wytwarzania wodoru wraz z infrastrukturą techniczną i stacją tankowania pojazdów, zlokalizowanej na działce ewidencyjnej nr 170/1, obręb Jemiołowo, gm. Olsztynek.
- Liczba zajętych stanowisk w sprawie uzgodnienia dokumentacji projektowej – **34 (Olsztyn - 21, powiat - 13)**, np.:
 - Przebudowa pomieszczeń i rozbudowy parteru budynku przy ul. Żołnierskiej 16b – Zakład Patomorfologii, budowa wiaty śmietnikowej, wraz z robotami towarzyszącymi, tj. rozbiórką śmietnika, rozbiórką i przeniesieniem podestu istniejących urządzeń chłodniczych, przebudową istniejącej rampy, budową miejsc postojowych, przebudową i budową dróg dojazdowych oraz chodników, budową zewnętrznej instalacji wodociągowej DN160;
 - Rozbudowa i przebudowa poziomu +3 i +4 bryły B w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym w Olsztynie przy ul. Żołnierskiej 18 (Oddział Kliniczny Chirurgii Głowy i Szyi oraz Chirurgii Urologii Dziecięcej z Ośrodkiem Leczenia Zmiany Naczyniowej);
 - Przebudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Bartąg, na terenie działek o nr ew. 621/11, 621/12, 621/13 w obrębie 0001 Bartąg, gmina 281411_2 Stawiguda;
 - Przebudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Stawiguda, na terenie działek o nr ew. 527, 493/1, 525/9, 770/2 w obrębie 0012 Stawiguda, gmina 281411_2 Stawiguda;
 - Budowa żłobka publicznego dla 23 dzieci w Klewkach 13B, gm. Purda;
 - Dostosowanie pomieszczeń przeznaczonych na pracownię badań endoskopowych w Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Dobrym Mieście przy ul. Grunwaldzkiej 10B;
 - Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania lokalu usługowego na żłobek przy ul. Barcza 12 w Olsztynie (dz. nr 158/17, obr. geod. 106);
 - Przebudowa, rozbudowa i zmiana sposobu użytkowania lokalu mieszkalnego nr 31 na przychodnię podstawowej opieki zdrowotnej w budynku mieszkalnym jednorodzinnym przy ul. Łazurowej 15, obr. Jaroty, gm. Stawiguda;
 - Przebudowa części pomieszczeń Miejskiego Szpitala Zespołowego w Olsztynie przy ul. Niepodległości 44 na potrzeby poradni ginekologicznej;
 - Adaptacja lokalu na potrzeby Zakładu Rehabilitacji Leczniczej, zlokalizowanego przy Placu J. Bema 1 w Olsztynie.
- Liczba zajętych stanowisk dotyczących uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane - **81 opinii (Olsztyn - 40, powiat - 41)**, np.:
 - Hala widowiskowo-sportowa „URANIA” przy Al. Marsz. J. Piłsudskiego 44, 10-450 Olsztyn.
 - Przychodnia medyczna Medicover przy al. M.J. Piłsudskiego 44A w Olsztynie wraz ze zmianą sposobu użytkowania.

- Hala produkcyjno-magazynowa na potrzeby produkcji mikronizowanych proszków gumowych (MRP) wraz z zapleczem socjalno-biurowym na terenie Michelin Polska Sp. z o.o. w sąsiedztwie ulic: Mariana Bublewicza, ul. Towarowej i ul. Sprzętowej, na dz. nr geod. 4/6, 5/2, obr. 94 oraz dz. nr geod. 1/2, obr. 134 oraz dz. nr geod. 6/2, 7, obr. 81 – etap I.
- Budynek dworca kolejowego wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą techniczną na działkach 51/26, 51/27, 51/28, 51/29, 51/35, 51/36 obręb 0003 Olsztynek ul. Jana Pawła II 6, 11-015 Olsztynek.
- Kliniczny Oddział Hematologii i Transplantacji Szpiku – VI piętro budynku E i F w Olsztynie przy Al. Wojska Polskiego 37 (dz. nr 6, 5/1 obr. 25).
- Budynek produkcyjny Alkaz Sp. z o.o. Sp. K. - Olsztyn ul. Żelazna 8 dz. nr 10/2, 10/5 obr. 78.
- Budynek Koszar Dragonów, dz. nr 18 obr. 29 m. Olsztyn (na potrzeby zajęć aktywizujących młodzież).
- Sala sportowa „Warmińsko-Mazurskie Centrum Stermierki i Kultury Fizycznej” przy ul. Oleckiej w Olsztynie na dz. nr 2/5, 5, obręb 103.
- Budynek nr 5 Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego z Ośrodkiem Radiochirurgii mózgu, głowy i szyi, zlokalizowany przy Al. Warszawskiej 30 w Olsztynie, dz. nr 126, obr. 61 Olsztyn.
- Przychodnia diagnostyczna LUX MED Diagnostyka przy Al. J. Piłsudskiego 10/14 w Olsztynie.
- Zakład Patologii w budynku G Szpitala Klinicznego MSWiA z Warmińsko-Mazurskim Centrum Onkologii w Olsztynie przy Al. Wojska Polskiego 37 w Olsztynie, na działkach nr 5/1, 6 obr. 25.
- Hala testowania opon z zapleczem socjalno-biurowym i technicznym na terenie Michelin Polska przy ul. Leonharda 9 w Olsztynie, dz. nr 33/2, 27, 25, 24 obr. 81 Olsztyn.
- Elektrociepłownia – Instalacja Termicznego Przekształcania Frakcji Palnej i kotłowni szczytowej przy ul. Bublewicza 6 w Olsztynie.
- Stacja uzdatniania wody wraz z instalacjami i infrastrukturą techniczną na dz. nr ewid. 83/1, 13/2 obręb Wigwałd, gmina Olsztynek.
- Budynek przedszkola samorządowego w Kolnie - dz. nr ew. 127/1 obręb Kolno, gm. Kolno.

Wnioski

Sprawując zapobiegawczy nadzór sanitarny, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie realizuje ustawowe obowiązki i zadania w zakresie ochrony zdrowia publicznego. Stanowiska zajmowane są na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu. Poprzez uzgadnianie dokumentacji projektowej stawia się wymagania Inwestorom już na etapie planowania inwestycji w zakresie spełnienia właściwych warunków sanitarno-higienicznych.

Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest ściśle związana z liczbą planowanych do realizacji w regionie przedsięwzięć.

Ponadto w 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie zajmował stanowiska w sprawach spełnienia przez obiekt podstawowych wymagań w zakresie higieny, zdrowia i środowiska na potrzeby tymczasowego zamieszkania zbiorowego obywateli Ukrainy w związku z zapisami ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103), m.in. dla:

- pomieszczeń na parterze i I piętrze budynku przy ul. Mickiewicza w Olsztynie;
- pomieszczeń na I piętrze budynku w Dorotowie.

Nadmienić należy, że w związku ze zmianą ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.) nałożono obowiązek uzgadniania projektów decyzji o warunkach zabudowy oraz projektów decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego z organem Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W związku z powyższym liczba zajętych stanowisk w ww. sprawach wzrosła kilkakrotnie w porównaniu do czasu przed wprowadzeniem zmiany ustawy.

VI. Ocena funkcjonowania Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej

1. Zadania

- Inicjowanie, organizowanie, prowadzenie oraz koordynacja i nadzór nad działalnością oświatowo-zdrowotną w podległych placówkach ze szczególnym uwzględnieniem edukacyjnych programów o tematyce zdrowotnej proponowanych przez Powiatową Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Olsztynie.
- Współpraca z władzami lokalnymi, instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej.

2. Realizacja ogólnopolskich interwencji programowych na terenie miasta Olsztyna

Program edukacyjny pt. „Trzymaj Formę!”

realizowany metodą projektu.

Cel programu:

Edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, opierając się na odpowiedzialności indywidualnej i wolnym wyborze jednostki.

Program był kierowany do uczniów kl. V-VIII, rodziców i nauczycieli. Do programu przystąpiło 38 szkół podstawowych, w tym 21 szkół olsztyńskich (Szkola Podstawowa Nr 2, Nr 3, Nr 5, Nr 6, Nr 7, Nr 9, Nr 10, Nr 11, Nr 14, Nr 15, Nr 16, Nr 18, Nr 19, Nr 22, Nr 25, Nr 30, Nr 33, Nr 101, Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Piątka”, Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Art. School”, Katolicka Szkoła Podstawowa w Olsztynie oraz 17 szkół w powiecie olsztyńskim (Szkola Podstawowa Nr 1 i Nr 3 w Barczewie, Szkoła Podstawowa Nr 3 w Biskupcu, Szkoła Podstawowa w Kobałtach, Szkoła Podstawowa w Dywitach, Szkoła Podstawowa w Spręcowie, Szkoła Podstawowa w Biesalu, Szkoła Podstawowa w Jonkowie, Szkoła Podstawowa w Nowym Kawkowie, Szkoła Podstawowa w Kolnie, Publiczny Specjalny Katolicki Ośrodek Edukacyjno-Wychowawczy w Kruzach, Szkoła Podstawowa Nr 1 w Olsztynku, Szkoła Podstawowa w Waplewie, Szkoła Podstawowa w Klebarku Wielkim, Szkoła Podstawowa w Stawigudzie, Szkoła Podstawowa w Rusi, Szkoła Podstawowa w Świątkach).

Ogółem działaniami programowymi objęto 7357 osób.

Na uwagę zasługuje Konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia „Trzymaj Formę!”, który był adresowany do uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych zainteresowanych zdobyciem i pogłębianiem wiedzy z zakresu zdrowego stylu życia, w szczególności uwzględniającej tematykę zbilansowanej diety i aktywności fizycznej.

Do etapu I – szkolnego Konkursu przystąpiło 6 szkół podstawowych (Szkola Podstawowa Nr 11, Nr 14, Nr 22, Nr 25 w Olsztynie, Szkoła Podstawowa Nr 1 w Barczewie, Szkoła Podstawowa w Jonkowie) zgłaszając 176 uczniów.

Do etapu II – powiatowego Konkursu zakwalifikowało się 6 uczniów ze Szkoły Podstawowej Nr 25 w Olsztynie, którzy pod nadzorem pracowników Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej PSSE Olsztyn rozwiązywali test wiedzy on-line składający się z 40 pytań zamkniętych.

Do etapu III – ogólnopolskiego Konkursu zakwalifikowała się 1 uczennica ze Szkoły Podstawowej Nr 25 w Olsztynie. O tym, że nie było to łatwe zadanie najlepiej świadczy fakt, że do III etapu – ogólnopolskiego, który odbył się na Stadionie PGE Narodowym w Warszawie, spośród ponad 6 tysięcy uczestników, zgłoszonych przez 785 szkół, dostało się jedynie 19 uczniów.

Finaliści zmierzali się z pytaniami z zakresu zasad zdrowego stylu życia przygotowanymi przez ekspertów z Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka SGGW w Warszawie.

Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość”.

Cel programu:

Zwiększenie świadomości młodzieży na temat szkodliwego wpływu substancji psychoaktywnych na organizm człowieka.

Działania kierowane były do uczniów, rodziców, nauczycieli. Do programu przystąpiły 4 szkoły średnie w Olsztynie: Zespół Szkół Mechaniczno-Energetycznych (Technikum i Branżowa Szkoła I Stopnia), I Liceum Ogólnokształcące, Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych.

Ogółem działaniami programowymi objęto 290 osób.

Program zgodnie z założeniami realizowany był w trzech częściach. W pierwszej z nich omawiano między innymi wpływ substancji psychoaktywnych na zdrowie, w drugiej wyjaśniano kwestię czy substancje psychoaktywne mogą niszczyć miłość, zaś w trzeciej jakie skutki zdrowotne u potomstwa mogą wywołać te substancje.

Tematyka realizowana była głównie w formie wykładów, debat, prelekcji i filmów. Duże zainteresowanie młodzieży wzbudzał film mający na celu profilaktykę FAS pt. „Wieczne dziecko”.

W ramach pozaprogramowych działań prowadzono edukację na temat szkodliwego wpływu substancji psychoaktywnych na organizm człowieka w różnych środowiskach, między innymi wśród społeczności szkolnej, na stoiskach informacyjno-edukacyjnych podczas akcji prozdrowotnych (Galeria Warmińska, Park Kusocińskiego, Park Jakubowo, Plaża Miejska, Przedszkole Miejskie Nr 29 i Nr 36, Przedszkole Bajkowy Dom, Szpital Kliniczny MSWiA, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Łądownisko w Gryżlinach, Dom Seniora+ w Dobrym Mieście).

Zamieszczano informacje na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter).

Ogółem działaniami poza programowymi objęto 7920 osób.

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce.

Cel:

Zmniejszenie zachorowania, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu w Polsce poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy.

Cele szczegółowe:

Zwiększenie odsetka osób, które nigdy nie wypaliły żadnego papierosa.

Odbiorcy programu:

- dzieci z najmłodszej grupy wiekowej - grupa docelowa 8-10 lat,
- dzieci, które nie eksperymentują z papierosami - grupa docelowa 13-15-lat,
- osoby wchodzące w dorosłe życie – grupa docelowa 20-29 lat.

Działania informacyjno-edukacyjne prowadzono w placówkach nauczania i wychowania, placówkach letniego wypoczynku oraz placówkach służby zdrowia w Olsztynie i powiecie olsztyńskim.

Ogółem programem objęto ok. 7870 osób.

W ramach realizacji interwencji wykorzystywano między innymi różne formy oddziaływania:

- wykłady, poradnictwo metodyczne, rozmowy indywidualne, dystrybucję materiałów edukacyjnych, stoiska informacyjno-edukacyjne (Galeria Warmińska, Park Kusocińskiego, Park Jakubowo, Plaża Miejska, Przedszkole Miejskie Nr 29 i Nr 36, Przedszkole Bajkowy Dom, Szpital Kliniczny MSWiA, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Łądownisko w Gryźlinach, Dom Seniora+ w Dobrym Mieście). Popularyzowano „Światowy Dzień Bez Tytoniu” i „Światowy Dzień Rzucania Palenia”.
- zamieszczano informacje na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter).

Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”.

Cele główne programu:

- wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci,
- przed ekspozycją na dym tytoniowy,
- zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń.

Cele szczegółowe:

- wykształcenie umiejętności rozpoznawania różnych źródeł dymów,
- wykształcenie umiejętności rozpoznawania różnych dymów,
- „wydobycie” dymu papierosowego,
- zwiększenie wrażliwości dzieci na szkodliwość dymu papierosowego,
- zwiększenie wiedzy na temat skutków palenia papierosów,

- zwiększenie wrażliwości dzieci na miejsca, w których mogą być narażone na dym.

Program był kierowany do dzieci 5-6 letnich, rodziców i nauczycieli. Do programu przystąpiło 20 przedszkoli (Przedszkole Miejskie Nr 1, Nr 2, Nr 6, Nr 10, Nr 12, Nr 13, Nr 14, Nr 19, Nr 24, Nr 32, Nr 36, Nr 38, Nr 39, Nr 40, Społeczny Zespół Przedszkolno-Szkolny 101, Przedszkole „Bajkowy Dom”, Niepubliczne Przedszkole „Zaczarowany ołówek” w Olsztynie, Przedszkole Publiczne w Łęgajnach, Niepubliczne Przedszkole „Jacek i Agatka” w Biskupcu, Przedszkole Miejskie w Olsztynku).

Ogółem programem objęto 1839 osób.

Realizacja programu przebiegała zgodnie z założeniami. Dzieci nauczyły się, jak sobie radzić w sytuacjach, gdy osoby dorosłe palą w ich obecności, podniosły poziom wiedzy z zakresu szkodliwości dymu oraz biernego palenia na ich zdrowie, deklarowały, że jako osoby dorosłe nie będą paliły papierosów. Bardzo chętnie śpiewały piosenkę o Dinusiu – maskotce programu, robiły własne znaki zakazu palenia. W trakcie zajęć opowiadały o swoich spostrzeżeniach związanych z paleniem papierosów przez osoby dorosłe np.: sąsiadów, rodziców, starsze rodzeństwo.

Rodzice chętnie brali czynny udział w realizacji programu, deklarując nie narażać dzieci na bierne palenie. Realizatorzy i uczestnicy ocenili program pozytywnie.

Program edukacji antytytoniowej „Bieg po zdrowie”.

Cel programu:

Zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

Program skierowany był do uczniów kl. IV szkół podstawowych oraz ich rodziców.

Do programu przystąpiło 8 szkół: Szkoła Podstawowa Nr 3, Nr 7, Nr 9, Nr 18, Nr 22, Nr 25, Nr 101 oraz Szkoła Podstawowa Nr 3 w Biskupcu.

Ogółem programem objęto 1081 osób.

Realizacja programu przebiegała zgodnie z założeniami. Zajęcia realizowano za pomocą zróżnicowanych metod aktywizujących, które stymulowały kreatywność i aktywność uczniów.

Dzieci podczas cyklu zajęć dyskutowały, wymieniały doświadczenia, spostrzeżenia, refleksje i pomysły, przeprowadzały wywiady z osobami niepalącymi, liczyły koszty palenia papierosów, pracowały w grupach przy tworzeniu antyreklamy dla papierosów oraz tworzyły komiks z bohaterami programu. Bardzo ważne było zaangażowanie środowiska domowego ucznia w jego realizację, co sprzyjało zacieśnianiu kontaktów dzieci z rodzicami.

Koordynatorzy oceniają program pozytywnie i uważają, że powinien być kontynuowany w przyszłym roku szkolnym.

Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV.

Cel programu:

Ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV.

Program był kierowany głównie do osób dorosłych i młodzieży.

Tematyka wzbudzała zainteresowanie szczególnie w grupie młodzieży tym bardziej, że podczas prowadzonych działań edukacyjnych uwzględniana była również tematyka dotycząca innych chorób przenoszonych drogą płciową oraz profilaktyka WZW typu A, B i C.

Ogółem działaniami objęto ok. 6220 osób.

W ramach realizacji interwencji wykorzystywano między innymi następujące formy prowadzenia programu:

- wykłady, poradnictwo metodyczne, dystrybucje materiałów edukacyjnych, także w języku ukraińskim, stoiska informacyjno-edukacyjne (Galeria Warmińska, Park Kusocińskiego, Plaża Miejska, Szpital Kliniczny MSWiA, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Łądownisko w Gryżlinach, Dom Seniora+ w Dobrym Mieście),
- popularyzacja Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego w kierunku HIV w Olsztynie, „Światowego Dnia AIDS”, Kampanii społecznej pod hasłem „**Jedyny test, którego prawdopodobnie nie zlecisz**”,
- zamieszczanie informacji na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter).

Program profilaktyki raka szyjki macicy „Wybierz życie – pierwszy krok”.

Cel główny programu:

- zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy.

Cele szczegółowe:

- zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli HPV w jego powstawaniu,
- podniesienie świadomości o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy (profilaktyka pierwotna i wtórna),
- motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie,
- przygotowanie młodzieży do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym,
- dostarczenie informacji o świadczeniodawcach wykonujących badania cytologiczne, im wcześniej zaczniesz się leczyć, tym łatwiejsza będzie kuracja.

Program skierowany był do uczniów szkół średnich oraz ich rodziców. Chęć przystąpienia do realizacji programu zgłosiło 7 szkół: Zespół Szkół Gastronomiczno-Spożywczych – Technikum oraz Branżowa Szkoła I Stopnia, Zespół Szkół Budowlanych – Technikum oraz Branżowa Szkoła I Stopnia, Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych oraz I i II Liceum Ogólnokształcące w Olsztynie.

Ogółem programem objęto 684 osoby.

Program edukacyjny dotyczący profilaktyki czerniaka "Znamie! Znam je?"

Cel główny:

Upowszechnienie wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka.

Cele szczegółowe:

- przekazanie wiedzy na temat czynników ryzyka zachorowania na czerniaka,
- uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki,
- uświadomienie wartości odpowiednich zachowań i postaw.

Działania kierowane były do uczniów szkół ponadpodstawowych. Do pilotażowego programu przystąpiły 2 szkoły średnie w Olsztynie: Zespół Szkół Ekonomiczno-Handlowych oraz V Liceum Ogólnokształcące.

Ogółem działaniami programowymi objęto 503 osoby.

Program profilaktyczny dotyczący profilaktyki zakażeń HAV, HBV, HCV "Podstępne WZW"

Cel główny:

Upowszechnienie wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C.

Cele szczegółowe

- przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażeń HAV, HBV, HCV,
- uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie,
- pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością w zakresie własnych zachowań zdrowotnych,
- kształtowanie postaw tolerancji i zrozumienia wobec osób zakażonych.

Działania kierowane były do uczniów szkół ponadpodstawowych. Do pilotażowego programu przystąpiły 2 szkoły średnie w Olsztynie: I Liceum Ogólnokształcące oraz IX Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi.

Ogółem działaniami programowymi objęto 230 osób.

Ogólnopolski program edukacyjny dla przedszkoli – „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

Cel główny programu:

- zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

Cele szczegółowe:

- zrozumienie czym jest rolnictwo i produkty ekologiczne,
- kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych,
- propagowanie zdrowego stylu życia,
- zwiększanie wiedzy i świadomości przedszkolaków o nawykach higieniczno-zdrowotnych.

Program skierowany był do dzieci w wieku 5-6 lat, rodziców i nauczycieli. Do programu przystąpiło 8 przedszkoli (Przedszkole Miejskie Nr 4, Nr 5, Nr 14, Nr 29, Nr 32, Nr 37, Nr 39, Przedszkole „Bajkowy Dom” w Olsztynie).

Ogółem programem objęto 1052 osoby.

Nauczyciele i rodzice uważają, że program jest bardzo ciekawy i niezbędny w rozwoju świadomości społecznej w zakresie dbania o własne zdrowie. Zgłaszają chęć udziału w jego realizacji w przyszłym roku szkolnym.

3. Realizacja interwencji nieprogramowych na terenie miasta Olsztyna i powiatu olsztyńskiego.

Akcja „Moje dziecko idzie do szkoły”.

Cel główny:

Ukształtowanie prawidłowych nawyków i umiejętności prozdrowotnych uczniów.

Cele szczegółowe:

- podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia,
- uświadomienie rodzicom ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych dzieci,
- przekonanie rodziców o słuszności działań profilaktycznych podejmowanych w szkole i w domu.

Akcja była kierowany do rodziców i uczniów kl. I Szkoły Podstawowej Nr 3, Nr 9, Nr 10, Nr 15, Nr 22.

Ogółem działaniami objęto 1513 osób.

Światowy Dzień Zdrowia – pod hasłem „Zdrowie dla wszystkich”

Temat wiodący z okazji obchodów Światowego Dnia Zdrowia w woj. warmińsko-mazurskim dotyczył higieny osobistej – hasło „Każdy styl życia wymaga mycia”.

Działania informacyjno-edukacyjne prowadzono w 26 placówkach.

Ogółem działaniami objęto ok. 1345 osób.

Zamieszczano informacje na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter).

Zimowy wypoczynek

Cel akcji :

Zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży z zakresu zasad bezpieczeństwa podczas wypoczynku (tematyka: bezpieczeństwo zabaw na świeżym powietrzu, uwaga wścieklizna, przeciwdziałanie przeziębieniu i grypie, higiena osobista ze szczególnym uwzględnieniem higieny rąk, prawidłowe odżywianie i nawodnienie a suplementy diety, przeciwdziałanie środkom psychoaktywnym i inne w zależności od potrzeb).

Działania informacyjno-edukacyjne prowadzono w 47 placówkach.

Ogółem działaniami objęto ok. 656 osób.

W ramach realizacji interwencji wykorzystywano między innymi następujące formy:

- wykłady, instruktaże/rozmowy informacyjne, dystrybucję materiałów, opracowywanie materiałów, zamieszczanie informacji na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter).

Letni wypoczynek

Cel akcji :

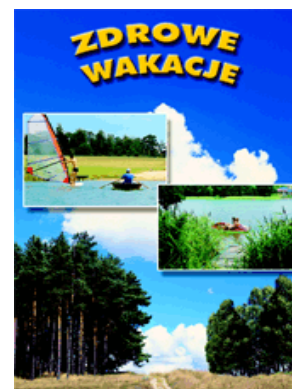
Zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży z zakresu zasad bezpieczeństwa podczas wypoczynku (tematyka: grypa, zatrucia pokarmowe, wścieklizna, choroby przenoszone przez kleszcze, bąblowica, wszawica, dopalacze, profilaktyka HIV/AIDS, Barszcz Sosnowskiego, skutki zdrowotne wynikające z nadmiernego promieniowania ultrafioletowego i inne w zależności od potrzeb).

Działania informacyjno-edukacyjne prowadzono w 251 placówkach.

Ogółem działaniami objęto ok. 11073 osoby.

W ramach realizacji interwencji wykorzystywano między innymi następujące formy:

- wykłady, spotkania edukacyjne, akcje prozdrowotne, instruktaże/rozmowy informacyjne m.in. na stoiskach informacyjno-edukacyjnych podczas akcji prozdrowotnych (Galeria Warmińska, Park Kusocińskiego, Park Jakubowo, Plaża Miejska, Przedszkole Miejskie Nr 29 i Nr 36, Przedszkole Bajkowy Dom, Łądownisko w Gryźlinach, Dom Seniora+ w Dobrym Mieście), dystrybucję materiałów, opracowywanie materiałów oraz pism informacyjnych,
- współpraca z mediami, w tym udział w nagraniu programu „Nasze Zdrowie” emitowanym w TVP 3 Olsztyn,
- zamieszczanie informacji na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter).

Higiena osobista i przeciwdziałanie chorobom zakaźnym, w tym popularyzowanie szczepień obowiązkowych i zalecanych

Cel akcji:

Zwiększenie świadomości na temat higieny osobistej i profilaktyki chorób zakaźnych, w tym popularyzowanie szczepień ochronnych obowiązkowych i zalecanych.

Ogółem działaniami objęto ok. 11886 osób.

W ramach realizacji interwencji wykorzystywano między innymi następujące formy:

- wykłady i spotkania edukacyjne, instruktaże/rozmowy indywidualne m.in. na stoiskach informacyjno-edukacyjnych podczas akcji prozdrowotnych (Galeria Warmińska, Park Kusocińskiego, Park Jakubowo, Plaża Miejska, Szpital Kliniczny MSWiA, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Przedszkole Miejskie Nr 29 i Nr 36, Przedszkole Bajkowy Dom, Łądownisko w Gryźlinach, Dom Seniora+ w Dobrym Mieście), dystrybucję materiałów, przysyłanie informacji drogą e-mailową do nadzorowanych placówek,
- współpraca z mediami, w tym udział w nagraniu kilku tematycznych odcinków programu „Nasze Zdrowie” emitowanych w TVP 3 Olsztyn,
- współorganizacja Światowego Dnia Higieny Rąk – akcja prozdrowotna zorganizowana przed siedzibą PSSE i WSSE Olsztyn ze stoiskami edukacyjnymi, wykładami tematycznymi, nauką mycia rąk,
- zamieszczanie informacji na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter).

Przeciwdziałanie chorobom pasożytniczym.

Cel akcji:

Zwiększenie świadomości na temat chorób pasożytniczych oraz ograniczeniu ich rozprzestrzeniania.

Ogółem działaniami objęto ok. 11603 osoby.

W ramach realizacji interwencji wykorzystywano między innymi następujące formy:

- wykłady i spotkania edukacyjne, instruktaże/rozmowy indywidualne m.in. na stoiskach informacyjno-edukacyjnych podczas akcji prozdrowotnych (Galeria Warmińska, Park Kusocińskiego, Park Jakubowo, Plaża Miejska, Szpital Kliniczny MSWiA, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Przedszkole Miejskie Nr 29, Nr 36, Przedszkole Bajkowy Dom, Łądownisko w Gryźlinach, Dom Seniora+ w Dobrym Mieście), dystrybucję materiałów, przysyłanie informacji drogą e-mailową do nadzorowanych placówek,
- współpraca z mediami, w tym udział w nagraniu kilku tematycznych odcinków programu „Nasze Zdrowie” emitowanych w TVP 3 Olsztyn,
- współorganizacja Światowego Dnia Higieny Rąk – akcja prozdrowotna zorganizowana przed siedzibą PSSE i WSSE Olsztyn ze stoiskami edukacyjnymi, wykładami tematycznymi, nauką mycia rąk,
- badania przesiewowe dzieci w olsztyńskich przedszkolach pt. „Co mieszka w naszych jelitach” oraz edukacja ich rodziców,
- zamieszczanie informacji na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter).

Współpraca nawiązana przez Sekcję Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej PSSE w Olsztynie w ramach realizacji powyższych działań:

- Urząd Miasta Olsztyna – organizowanie imprez prozdrowotnych,
- Starostwo Powiatowe w Olsztynie – organizowanie imprez prozdrowotnych,
- Centra Zarządzania Kryzysowego, Komenda Miejska Policji w Olsztynie - organizowanie wykładów na temat profilaktyki uzależnień,
- Placówki nauczania i wychowania – realizacja interwencji programowych i nieprogramowych,
- Warmińsko-Mazurski Oddział NFZ – organizowanie stoisk i imprez prozdrowotnych,
- Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie – organizowanie imprez prozdrowotnych,
- Galeria Warmińska w Olsztynie – organizowanie imprez prozdrowotnych,
- Szpital Kliniczny MSWiA w Olsztynie i inne placówki służby zdrowia – popularyzowanie zdrowego stylu życia oraz organizowanie imprez prozdrowotnych,
- Warmińsko-Mazurski Oddział PCK – współorganizacja Olimpiady Promocji Zdrowego Stylu Życia oraz Mistrzostw Pierwszej Pomocy,
- Placówki letniego i zimowego wypoczynku – prowadzenie spotkań edukacyjnych i instruktaży,
- Oddział Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie oraz Telewizyjna Agencja Producentka TAP 1 w ramach nagrań programu „Nasze Zdrowie” – projekcje odbywały się w TVP 3 Olsztyn.
- Ogół społeczeństwa – rozmowy informacyjne, pomoc merytoryczna.

Wnioski

- Prozdrowotne działania programowe i nieprogramowe prowadzone przez pracowników Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej PSSE Olsztyn wzbudzają duże zainteresowanie społeczności w placówkach nauczania i wychowania.
- Poprzez media lokalne (TVP 3 Olsztyn), media społecznościowe oraz eventy docieramy również do dużej grupy mieszkańców Olsztyna i powiatu olsztyńskiego z szeroką ofertą tematyczną, dotyczącą między innymi profilaktyki uzależnień, prawidłowego odżywiania i profilaktyki chorób zakaźnych.

VII. Ocena przestrzegania przepisów Ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych

Podstawowym aktem prawnym, określającym politykę państwa wobec wyrobów tytoniowych jest ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Zgodnie z tą ustawą, jednym z priorytetów działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest przede wszystkim ochrona praw osób niepalących, poprzez tworzenie środowiska wolnego od dymu tytoniowego,

W 2023 r. skontrolowano 1758 obiektów w zakresie oceny przestrzegania zapisów w/w ustawy (podmioty lecznicze, zakłady pracy, jednostki organizacyjne systemu oświaty, lokale gastronomiczne, obiekty wypoczynku, obiekty użyteczności publicznej).

W wyniku prowadzonych działań kontrolnych stwierdzono, że wszystkie skontrolowane obiekty były prawidłowo oznaczone słownie i graficznie informacjami o zakazie palenia tytoniu i papierosów elektronicznych.

W 9 obiektach znajdują się palarnie spełniające wymogi sanitarne. Nieprawidłowości stwierdzono tylko w 2 obiektach (zakładach pracy) tj. złamano zakaz palenia papierosów za co nałożono mandaty karne w wysokości 300 zł.

VIII. Podsumowanie i zadania dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2024 r.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie na podstawie niniejszej analizy stwierdza, że bezpieczeństwo sanitarne powiatu grodzkiego Olsztyn i gmin powiatu olsztyńskiego w 2023 roku było zachowane. Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Olsztynie w imieniu Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie z wielkim zaangażowaniem realizowali ustawowe zadania mające na celu ustalenie stanu faktycznego i jego zgodności z obowiązującymi wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi.

Wzorem lat ubiegłych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie będzie doskonalić działania na rzecz bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi w oparciu o analizę ryzyka/ocenę zagrożeń zdrowia i życia ludzkiego w ramach sprawowania zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego.

Ponadto PPIS w Olsztynie będzie kontynuował realizację zadań statutowych i pozastatutowych w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem czynników szkodliwych i uciążliwych w środowisku oraz zapobieganiu powstawania chorób, w tym zakaźnych, społecznych (cywilizacyjnych) i zawodowych zgodnie z Planem Zasadniczych Zadań opracowanym w oparciu o wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego.